2024/2233

10.10.2024

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2024/2233,

annettu 11 päivänä huhtikuuta 2024,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöksiä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022, pääluokka III – Komissio ja toimeenpanovirastot

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022, pääluokka III – Komissio,

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä toimeenpanovirastojen talousarvioiden toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 99 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan, kehitysvaliokunnan, työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan, ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan, liikenne- ja matkailuvaliokunnan, aluekehitysvaliokunnan, kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan, kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan sekä naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan lausunnot,

— ottaa huomioon maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan kirjeen,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0139/2024),

— ottaa huomioon 16. joulukuuta 2020 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta, talousarvioyhteistyöstä ja moitteettomasta varainhoidosta sekä uusista omista varoista, mukaan lukien etenemissuunnitelma uusien omien varojen käyttöönottamiseksi,

Toimintapolitiikan painopisteet

1. toteaa jälleen olevansa vahvasti sitoutunut Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen (SEU) ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen (SEUT) kirjattuihin perusperiaatteisiin ja arvoihin, joita ovat esimerkiksi SEUT 317 artiklassa tarkoitettu moitteeton varainhoito ja SEUT 325 artiklassa tarkoitetut petosten torjunta ja unionin taloudellisten etujen suojaaminen;

2. korostaa unionin talousarvion tärkeyttä unionin toimintapolitiikan painopisteiden saavuttamisen kannalta ja sen merkitystä autettaessa jäsenvaltioita covid-19-pandemian, kansainvälisten konfliktien tai kriisien ja niiden seurausten kaltaisissa odottamattomissa olosuhteissa; huomioi tässä suhteessa, että unionin talousarviosta osoitettavat investoinnit ja tuki ovat edelleen tärkeitä jäsenvaltioiden ja alueiden välisten erojen vähentämisessä, talouskasvun ja työllisyyden edistämisessä, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen ehkäisyssä ja siten unionin kansalaisten arkielämän parantamisessa ja taloudellisen vaikutuksen aikaansaamisessa unionissa; kehottaa komissiota olemaan hidastamatta vauhtia ja heikentämättä kunnianhimoa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi ja korostaa, että tarpeellisia investointeja on tässä tarkoituksessa lisättävä; korostaa, että unioni jäi vuonna 2022 merkittävästi jälkeen tehokkuuden tasosta, jota tarvitaan vuosille 2030, 2040 ja 2050 asetettujen ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi;

3. painottaa, että talousarvion moitteeton ja oikea-aikainen toteutus auttaa osaltaan vastaamaan tehokkaammin ja vaikuttavammin eri politiikanalojen tarpeisiin ja haasteisiin; painottaa, että useiden erilaisiin sääntöihin perustuvien instrumenttien samanaikainen toteutus kovassa kiireessä vuosien 2014–2020 monivuotisen rahoituskehyksen lopulliseen päättämiseen liittyvän paineen lisäksi saattaa johtaa täytäntöönpanon viivästymiseen ja virheiden, sääntöjenvastaisuuksien ja petosten lisääntymiseen; muistuttaa komission roolista perussopimusten valvojana unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi;

4. korostaa elpymis- ja palautumistukivälineen roolia, kun jäsenvaltioita tuetaan covid-19-pandemian taloudellisista ja sosiaalisista seurauksista toipumisessa ja sellaisen muutosjoustavan unionin luomisessa, joka pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin; panee merkille elpymis- ja palautumistukivälineen ja REPowerEU-suunnitelman panoksen Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan aiheuttamien energiaan liittyvien haasteiden ratkaisemisessa; pitää valitettavana, että välitavoitteita ei ole määritelty paremmin, ja kehottaa komissiota valvomaan, että jäsenvaltiot panevat asiaan liittyvät toimet täytäntöön hyväksyttyjen välitavoitteiden ja tavoitteiden mukaisesti;

5. korostaa, että vuonna 2022 unionin talousarvio auttoi olennaisesti ratkaisemaan seurauksia, joita aiheutui Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaa vastaan ja jotka liittyivät erityisesti elintarvikeketjujen turvaamiseen, energiaan liittyviin haasteisiin puuttumiseen, jäsenvaltioiden tukemiseen ukrainalaispakolaisten vastaanottamisessa ja Ukrainan auttamiseen huolehtimaan kansalaisistaan; huomauttaa, että tämä on aiheuttanut talousarviopaineita ja että kaikki käytettävissä olevat joustotoimenpiteet on hyödynnetty; panee tässä mielessä merkille monivuotisen rahoituskehyksen hyväksytyn uudelleentarkastelun, jossa varoja kohdennettiin uudelleen ja kerättiin uusia varoja; korostaa, että on tärkeää, että komissio esittää selkeän ja realistisen etenemissuunnitelman EU:n velan takaisinmaksua varten;

6. palauttaa mieliin, että on tärkeää soveltaa tiukasti unionin varainhoitosääntöjä kaikissa ohjelmissa ja kaikkiin edunsaajiin, jotta voidaan välttää kaikenlaiset petokset, eturistiriidat, korruptio, päällekkäinen rahoitus ja rahanpesu; muistuttaa tässä yhteydessä koko unionin petostentorjuntajärjestelmän keskeisestä tehtävästä ja ilmaisee olevansa jossain määrin huolestunut siitä, että jotkin jäsenvaltiot ovat kieltäytyneet yhteistyöstä yhden siihen kuuluvan elementin eli EPPOn kanssa;

7. muistuttaa, että on tärkeää tehdä kriisiin reagoimiseksi luotujen rahoitusohjelmien jälki- ja väliarvioinnit, joissa käsitellään niiden merkityksellisyyttä, johdonmukaisuutta ja unionin tason lisäarvoa sen lisäksi, että tarkastellaan, ovatko ne säännösten ja sääntöjen mukaisia, sekä niiden tehokkuutta, vaikuttavuutta, tuloksia ja pitkäaikaista taloudellista vaikutusta; panee merkille, että päätökset välineistä, joilla vastataan covid-19-kriisiin, tehtiin valtavassa kiireessä, vaikka näiden välineiden täytäntöönpano jatkuu vuoteen 2026 saakka; korostaa, että nopea reagointi ei saisi tapahtua menojen asianmukaisen valvonnan kustannuksella, ja kehottaa näin ollen komissiota ottamaan oppia näistä välineistä saaduista kokemuksista;

8. muistuttaa elpymis- ja palautumistukivälineen tärkeydestä covid-19-pandemian jälkeisestä talouden laskusuhdanteesta selviämisessä ja muistuttaa, että välineen täytäntöönpanomalli keventää huomattavasti komissiolle asetettuja vaatimuksia ja vähentää komission valvontataakkaa ja siirtää sitä jäsenvaltioille; on huolissaan siitä, että elpymis- ja palautumistukivälinettä arvioidessaan tilintarkastustuomioistuin havaitsi puutteita komission alustavissa arvioinneissa ja jälkitarkastuksissa ja totesi jäsenvaltioiden raportointi- ja valvontajärjestelmissä olevan yhä puutteita; pitää huolestuttavana valvonnan välitavoitteiden asettamista näiden puutteiden vuoksi, sillä se viittaa siihen, että asiaankuuluvat jäsenvaltioiden järjestelmät eivät olleet täysin toimivia, kun suunnitelmia alettiin toteuttaa, mikä vaarantaa elpymis- ja palautumistukivälineen maksujen sääntöjenmukaisuuden ja unionin taloudellisten etujen suojaamisen;

9. korostaa eturistiriitojen riskiä tapauksissa, joissa unionin talousarvion toteuttamiseen millä tahansa tasolla osallistuvien toimijoiden tehtävien hoitaminen saattaa vaarantua muista kuin taloudellista etua koskevista syistä; panee merkille hyvin hajanaisen eturistiriitoja koskevan oikeudellisen kehyksen jäsenvaltioissa ja alueilla ja pyytää, että komission ohjeissa varmistetaan oikeudellinen selkeys ja edistetään sääntöjen yhdenmukaista tulkintaa ja soveltamista; tukee tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessaan 6/2023 esittämää huomautusta siitä, että ”tiedonlouhinnan avulla voidaan havaita mahdollisia eturistiriitoja vertailemalla eri lähteistä saatuja tietoja”;

10. korostaa Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF), Euroopan syyttäjänviraston (EPPO), Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja Euroopan unionin lainvalvontayhteistyöviraston (Europol) roolia korruption torjunnassa; kehottaa vahvistamaan edelleen EPPOn ja OLAFin valmiuksia sekä niiden välistä yhteistyötä ja määrittämään niiden toimivaltuudet paremmin; arvostaa EPPOn ponnistuksia unionin taloudellisiin etuihin vaikuttavien petosten ja muiden rikosten tutkimiseksi ja syytteiden nostamiseksi ja tähdentää, että on tärkeää, että se on täysin itsenäinen ja puolueeton, jotta se voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti; muistuttaa, että on tärkeää osoittaa EPPOlle ja OLAFille riittävät rahoitus- ja henkilöresurssit; kehottaa laatimaan yhteiset korruption vastaiset säännöt, joita sovelletaan unionin elinten koko henkilöstöön, ja kehottaa tekemään toimielinten välisestä avoimuusrekisteristä pakollisen kaikille EU:n toimielimille ja virastoille, jotta varmistetaan, että eräiltä EU:n toimielimiltä edellytetty riippumattomuus ei vaarannu; toteaa jälleen, että petosten torjuntaa on tehostettava sekä unionin että jäsenvaltioiden tasolla tiiviissä yhteistyössä EPPOn ja OLAFin kanssa;

11. korostaa oikeusvaltioperiaatteen heikkenemistä joissakin jäsenvaltioissa ja pitää erittäin tärkeänä oikeusvaltioperiaatetta koskevaa ehdollisuusmekanismia unionin talousarvion suojaamiseksi; kehottaa komissiota hyödyntämään käytettävissä olevia välineitä kattavasti puuttuakseen unionin arvojen vakavaa loukkausta koskevaan selvään riskiin ja soveltamaan viipymättä ehdollisuusasetusta, jos oikeusvaltioperiaatteen loukkaukset vaikuttavat unionin taloudellisiin etuihin; kannattaa unionin varojen käytön estämistä niin kauan kuin ehdot eivät kaikilta osin täyty ja tukee sitä, ettei kiristykselle saa antaa periksi; vaatii komissiota takaamaan yhtenäisen, kokonaisvaltaisen ja yhdennetyn lähestymistavan erilaisiin varoihin ja lainsäädäntövälineisiin ja välttämään teknokraattista ja ristiriitaista lähestymistapaa eri rahoitusvälineissä;

12. korostaa oikeusvaltioperiaatteen yhteydessä tarvetta varmistaa selkeät normit ja toimiva vallanjako; painottaa, että kaikkien unionin toimielinten ja elinten olisi noudatettava kattavasti oikeusvaltioperiaatetta ja oikeuslaitoksen riippumattomuuden periaatetta ja pidättäydyttävä toimimasta riippumattoman oikeusjärjestelmän ulkopuolisena kurinpitojaostona; korostaa, että lainsäädännön rikkomistapauksissa asianomaisten unionin toimielinten tai elinten taikka kansallisten viranomaisten olisi oltava vastuussa asiasta; tähdentää, että on vältettävä epäoikeudenmukaisia irtisanomis- tai väärinkäytösten paljastamismenettelyjä ja että tällaisten menettelyjen olisi perustuttava selkeisiin oikeusvaltiota koskeviin normeihin;

13. panee merkille komission vuonna 2022 ehdollisuusasetuksen nojalla toteuttamat toimenpiteet mutta katsoo, että ne otettiin käyttöön huomattavalla viipeellä ja pitkään kestäneen poliittisen harkinnan jälkeen; pyytää komissiota tekemään perusteellisia arvioita ja varmistamaan asianmukaiset valvontamekanismit, joilla taataan unionin talousarviovarojen moitteeton hoito ja talousarvion suojaaminen nykyisissä ja tulevissa tilanteissa, joissa unionin arvojen ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen puute vaikuttaa tai uhkaa vaikuttaa unionin taloudellisiin etuihin;

14. panee tyytyväisenä merkille tarkistetuista unionin varainhoitosäännöistä käydyissä neuvotteluissa joulukuussa 2023 saavutetun yhteisymmärryksen; pitää myönteisinä etenkin parannuksia, jotka liittyvät unionin rahoituksen jäljittämiseen digitaalisilla välineillä ja yhteentoimivuuteen ja joilla vahvistetaan unionin taloudellisten etujen suojaamista, varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän kohdennettua laajentamista monivuotisen rahoituskehyksen 2027 jälkeiseen yhteiseen hallinnointiin, viittausta oikeusvaltioperiaatetta koskevaan ehdollisuusmekanismiin ja unionin arvoihin sellaisina kuin niistä määrätään SEU 2 artiklassa sekä mahdollisuutta virtaviivaistaa pienille ja keskisuurille yrityksille ja yksittäisille hakijoille annettavaa tukea ottamalla käyttöön erittäin pienimuotoiset avustukset;

15. muistuttaa komissiota siitä, että kaikkiin lainsäädäntöehdotuksiin, joilla on merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristövaikutuksia, on liitettävä vankat ja perusteelliset vaikutustenarvioinnit, joissa tarkastellaan muun muassa ehdotusten vaikutusta unionin kansalaisten elinkustannuksiin, edunsaajille ja hallinnolle aiheutuvan byrokraattisen rasitteen tasoa sekä sukupuolikysymyksiä, jotta taataan unionin talousarviovarojen oikeudenmukainen jakaminen; tähdentää tämän olevan osa komission paremman sääntelyn agendaa; korostaa, että komission olisi tehtävä vaikutustenarviointeja täysin neutraalisti ja puolueettomasti; odottaa lisäksi, että komissio parantaa kyseisten vaihtoehtojen kustannus-hyötyanalyysia lisäämällä erilaisia mielipiteitä esittävien sidosryhmien osallistumista avoimiin julkisiin kuulemisiin;

16. korostaa, että sukupuolten tasa-arvo on yksi unionin perusarvoista ja se on kirjattu EU:n perusoikeuskirjaan; palauttaa mieliin, että unioni on jo pitkään sitoutunut päätöksenteossaan sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen, sillä sen avulla voidaan tunnistaa eriarvoisuudet ja puuttua niihin ja se on kasvua, työllisyyttä ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevien unionin tavoitteiden saavuttamisen välttämätön edellytys; korostaa, että on tärkeää jatkaa erityisesti sukupuolitietoista budjetointia koskevia toimia, kuten pilottimenetelmää, jolla seurataan sukupuolten tasa-arvoon liittyviä menoja monivuotisessa rahoituskehyksessä, jotta voidaan varmistaa, että sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistaminen unionin talousarviossa onnistuu;

17. muistuttaa, että menoaloilla, joilla säännöt ja tukikelpoisuusperusteet ovat monimutkaisempia, virheriski on suurempi ja tuensaajille, erityisesti uusille toimijoille, aiheutuva hallinnollinen taakka on kohtuuton; toteaa jälleen, että unionin meno-ohjelmia on yksinkertaistettava siinä määrin kuin se on mahdollista ja että on löydettävä tasapaino, jossa tarkastukset ja valvontatoimet ovat tehokkaita; korostaa, että unionin varojen hallinnoinnin, niistä raportoinnin ja niiden tarkastamisen digitalisointi on olennaisen tärkeää, jotta parannetaan mahdollisten tuensaajien mahdollisuuksia saada varoja tasapuolisesti ja tehdään varojen hallinnoinnista tehokkaampaa ja avoimempaa kaikille kansalaisille;

18. on huolissaan siitä, että useita unionin eri toimintapolitiikkoja, kuten koheesiopolitiikkaa, koskevien alakohtaisten asetusten hyväksyminen myöhäisessä vaiheessa viivästytti huomattavasti ohjelmakauden 2021–2027 täytäntöönpanoa; vaatii komissiota ja jäsenvaltioita jälleen toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet jatkaakseen toimintapolitiikkojen täytäntöönpanon nopeuttamista kentällä noudattaen parempaa maantieteellistä tasapainoa ja kiinnittäen samalla erityistä huomiota sääntöjen noudattamiseen, hankkeiden laatuun, tulosten saavuttamiseen ja unionin taloudellisten etujen suojaamiseen; korostaa tässä yhteydessä riskiä, jonka maksattamatta olevat sitoumukset aiheuttavat unionin talousarviolle, sillä ne saattavat johtaa siihen, että huomattava määrä maksusitoumuksia vapautetaan, mikä puolestaan vähentäisi talousarvion vaikutusta; kehottaa komissiota ilmoittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle, mitä toimenpiteitä se aikoo toteuttaa tämän tilanteen ratkaisemiseksi;

19. kehottaa komissiota tekemään teknisen avun kaltaisia aloitteita käyttöasteen nostamiseksi pysyvästi jäsenvaltioissa; kehottaa komissiota seuraamaan tiivisti toteutumisen edistymistä jäsenvaltioissa, erityisesti tapauksissa, joissa ilmenee vajaakäyttöä ja käyttöaste jää alhaiseksi, ja toimittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle maa-analyysin, jossa määritetään toistuvat ongelmat ja toimenpiteet, joihin on ryhdytty tilanteen optimoimiseksi;

20. korostaa unionin koheesiopolitiikan merkitystä taloudelliselle ja alueelliselle lähentymiselle ja unionin alueiden kehitykselle sekä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon tukemiselle; korostaa koheesiorahastojen synergioita koordinoinnissa muiden unionin ohjelmien, erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen, kanssa julkisten menojen vaikutusten ja tehokkuuden maksimoimiseksi;

I LUKU

Monivuotinen rahoituskehys

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausuma ja talousarvio- ja varainhallinto

Tilien luotettavuus

21. panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin toteaa vuosikertomuksessaan talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022 ([1]), että Euroopan unionin konsolidoitu tilinpäätös varainhoitovuodelta 2022 on luotettava; panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin on antanut puhtaan tarkastuslausunnon tilien luotettavuudesta joka vuosi vuodesta 2007 lähtien;

22. panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 velkojen kokonaismäärä oli 577,2 miljardia euroa ja varojen kokonaismäärä 445,9 miljardia euroa; huomauttaa, että 131,3 miljardin euron ero muodostui (negatiivisista) nettovaroista ja että kyseiset varat sisälsivät varauksia sekä sen osan unionille joulukuun 31. päivään 2022 mennessä jo aiheutuneista menoista, joka on katettava tulevista talousarvioista;

23. panee merkille, että vuoden 2022 lopussa edunsaajille oli aiheutunut arviolta 148,7 miljardia euroa sellaisia tukikelpoisia kuluja, jotka olivat vielä ilmoittamatta (2021: 129,9 miljardia euroa), ja toteaa, että nämä määrät kirjattiin menojäämiksi ja niistä 22,6 miljardia euroa liittyy elpymis- ja palautumistukivälineen menojäämään;

24. panee merkille, että komission arvion mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan unionista eroamista koskevaan prosessiin liittyvän siirtymäkauden päättyessä unionin tileistä ilmeni tasepäivänä 23,9 miljardin euron nettosaaminen Yhdistyneeltä kuningaskunnalta (2021: 41,8 miljardia euroa) ja että arvion mukaan tästä määrästä maksetaan 9,1 miljardin euron osuus 12 kuukauden kuluessa raportointiajankohdasta; katsoo, että Yhdistyneeltä kuningaskunnalta saatavan, arvioidun 9,1 miljardin euron ylittävä määrä olisi käytettävä komission lainanotto- ja lainanantotoiminnasta aiheutuvan velan vähentämiseen;

25. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on arvioinut Venäjän provosoimattoman ja perusteettoman Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutusta unionin tileihin; panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen johtopäätöksen, jonka mukaan tämä vaikutus on asianmukaisesti otettu huomioon ja ilmoitettu konsolidoidussa tilinpäätöksessä;

26. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen johtopäätöksen, jonka mukaan varat, velat, tulot ja menot, mukaan lukien Euroopan unionin elpymisvälineen varat, velat, tulot ja menot, on esitetty konsolidoidussa tilinpäätöksessä oikein;

Unionin tulojen ja menojen laillisuus ja sääntöjenmukaisuus

27. pitää valitettavana tilintarkastustuomioistuimen neljättä vuotta peräkkäin antamaa kielteistä lausuntoa unionin talousarviomenojen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta); korostaa, että on tärkeää vahvistaa komission ja jäsenvaltioiden valvontamekanismeja, joita tilintarkastustuomioistuin pitää epäluotettavina ja jotka siten vaarantavat vuotuisen hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksen luotettavuuden; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen johtopäätöksen, jonka mukaan tulojen virhetaso ei ollut olennainen ja että tilintarkastustuomioistuimen tarkastamat hallinnointijärjestelmät olivat yleisesti ottaen vaikuttavia;

28. on huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuin arvioi vuoden 2022 menojen virhetasoksi 4,2 prosenttia, mikä on yli kaksi kertaa enemmän kuin olennaisuusraja; toteaa tämän osoittavan jatkuvaa heikkenemistä kahteen edelliseen vuoteen verrattuna (3 prosenttia vuonna 2021 ja 2,7 prosenttia vuonna 2020); panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistiun havaitsi merkittäviä ongelmia kulujen korvaamiseen perustuvissa menoissa, joiden osuus oli 66 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen tarkastamasta perusjoukosta ja joiden arvioitu virhetaso oli 6 prosenttia; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen havaitsemien virheiden varainhoitovuoden hyväksyttyihin menoihin kohdistuvien vaikutusten arvioitiin olevan sekä olennaisia että laajalle ulottuvia;

29. toteaa, että komission oma arvio vuoden 2022 riskitasosta maksamishetkellä on 1,9 prosenttia (samansuuntainen kuin vuosina 2020 ja 2021), joka on olennaisuusrajan alapuolella; panee merkille, että komissio arvioi riskitasoksi päättämishetkellä – jälkitarkastusten ja oikaisujen jälkeen – 0,9 prosenttia; toteaa, että tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso ja komission havaitsema riskitaso maksamishetkellä eroavat toisistaan ja tämä koskee yleisesti unionin talousarvion menoja vuonna 2022, vaikkakaan ei kaikkia menoaloja, ja toteaa tämän olevan entiseen tapaan erityisen selvää otsakkeissa 1 ja 2; huomauttaa, että komissio arvioi riskitason maksamishetkellä järjestelmällisesti virhetasoa koskevan vaihteluvälin alhaisempaan päähän tai tilintarkastustuomioistuimen tilastollisten arvioiden alapuolelle; suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen arvioon virhetasosta ja pitää sitä tärkeänä olemassa olevien riskien indikaattorina; kehottaa pyrkimään yhteisymmärrykseen, jotta vältetään tilanne, jossa tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso ja komission havaitsema riskitaso maksamishetkellä eroavat toisistaan;

([1]) EUVL C, C/2023/103, 4.10.2023

30. toistaa olevansa huolissaan tilintarkastustuomioistuimen huomautuksesta, jonka mukaan komission riskinarvioinnissa riskitaso todennäköisesti aliarvioidaan useilla aloilla; on huolissaan myös toistuvista puutteista, joita tilintarkastustuomioistuin on havainnut jäsenvaltioiden jälkitarkastuksissa otsakkeessa 2 ja jotka vähentävät luottamusta niiden toimiin;

31. korostaa, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastuslausumassa esitetty yleinen arvio unionin talousarvion virhetasosta ei ole osoitus petoksista tai korruptiosta, vaan se on arvio rahamäärästä, jota ei olisi pitänyt maksaa, koska sitä ei ole käytetty sovellettavien sääntöjen ja säännösten mukaisesti; pitää valitettavana, että yleinen arvio unionin talousarvion virhetasosta saattaa antaa kansalaisille joka vuosi negatiivisen vaikutelman;

32. muistuttaa, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastustapa ja -menetelmät perustuvat kansainvälisiin tarkastusstandardeihin, jotka edellyttävät, että tapahtumien joukosta testataan edustava satunnaisotos, minkä tuloksena saadaan arvio virhetasosta; muistuttaa, että tilintarkastustuomioistuin erottaa toisistaan vähäriskiset menot eli tukioikeuksiin perustuvat menot, joihin sovelletaan yksinkertaisia sääntöjä, ja suuririskiset menot eli korvauksiin perustuvat menot, joihin sovelletaan monimutkaisia sääntöjä; panee merkille, että suuririskisten menojen osuus oli tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2022 tarkastukseensa valitsemasta perusjoukosta 66 prosenttia (63,2 prosenttia vuonna 2021) eli 110,1 miljardia euroa ja vähäriskisten menojen osuus oli 34 prosenttia eli 56,7 miljardia euroa; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen arvioima vuoden 2022 virhetaso (4,2 prosenttia) johtuu pääasiassa seuraavista aloista: ”Koheesio, palautumiskyky ja arvot” (2,5 prosenttia kokonaisvirhetasosta), ”Luonnonvarat ja ympäristö” (0,8 prosenttia), ”Naapurialueet ja muu maailma” (0,4 prosenttia) ja ”Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous” (0,3 prosenttia), jotka ovat tilintarkastustuomioistuimen mukaan enimmäkseen suuririskisiä menoaloja; panee merkille, että komissio jaottelee menot vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessaan suuren, kohtuullisen ja vähäisen riskin osa-alueisiin; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin käyttää riskiluokkia suurelta osin otoksen koon määrittämiseen, jotta tämä tukisi viime kädessä tilintarkastustuomioistuimen lausuntoa menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta, kun taas komissio käyttää riskiluokkia voidakseen tunnistaa alueet, joiden hallinnointiin on kiinnitettävä enemmän huomiota virheiden korjaamiseksi; korostaa, että se, että tilintarkastustuomioistuin ja komissio käyttävät eri riskiluokkia, estää vastuuvapauden myöntävää viranomaista tekemästä vertailevaa analyysia kirjausvirheistä ja huomattavista hallinnollisista virheistä;

33. muistuttaa, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastus kohdistuu tarkasteltavaan vuoteen; toteaa kuitenkin, että tilintarkastustuomioistuin ottaa vuosikertomuksessaan huomioon useiden vuosien havainnot ja kohdistaa erityiskertomuksissa syvemmin huomionsa tiettyihin aiheisiin; toteaa, että toisin kuin tässä menettelyssä komissio ottaa huomioon unionin ohjelmien ja rahastojen koko useiden vuosien pituisen elinkaaren sekä tarkasteltavana olevan vuoden päättymisen jälkeen tehtävät oikaisut ja takaisinperinnät; katsoo kuitenkin, että nämä lähestymistapojen erot eivät täysin selitä virhetason arvioinnin suurta eroa;

34. muistuttaa, että unionin meno-ohjelmat ovat rakenteeltaan monivuotisia ja että näin ollen myös niihin liittyvät valvontajärjestelmät ja hallintasyklit kattavat useita vuosia; muistuttaa, että komissio arvioi päättämishetkellä vallitsevia riskejä monivuotisesta näkökulmasta ottaen huomioon useiden vuosien aikana tehdyt oikaisut ja takaisinperinnät; panee merkille, että komission lähestymistapa perustuu valvontastrategioissa määriteltyihin testeihin, joiden tavoitteena on tarkastaa unionin sääntöjen noudattaminen, jotta voidaan viime kädessä selvittää, onko varoja perittävä edunsaajilta takaisin; toteaa, että tämän lähestymistavan perusteella määritetty maksamishetken riskitason vaihteluväli muistuttaa suurimmaksi osaksi tilintarkastustuomioistuimen arvioimaa virhetasoa ja että komissio pitää sitä parhaana arviona unionin talousarvioon kohdistuvan riskin ilmaisemiseksi;

35. katsoo, että lähestymistavoilla on erilaiset päämäärät ja niillä molemmilla on omat etunsa, haittansa, vahvuutensa ja heikkoutensa ja että niitä olisi hyödynnettävä toisiaan täydentävästi samalla kun otetaan huomioon erot ja erityispiirteet, kuten kunkin toimielimen käyttämät erilaiset virhekäsitteet ja riskiluokitus; katsoo, että tilintarkastustuomioistuimen virhetaso on tärkeä unionin talousarvion toteuttamisen laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta mittaava indikaattori; on huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuimen ja komission ilmoittamat virhetasot poikkeavat toisistaan merkittävästi, kun on kyse komissiossa havaituista heikkouksista; panee tässä mielessä tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnot, huomautukset ja suositukset ja pitää niitä erittäin hyödyllisinä talousarviohallinnon ja talousarvion toteuttamisen parantamiseksi edelleen eri hallinnointimallien mukaisesti ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien keskuudessa; pitää valitettavana, että pelkkää riskiä koskevasta analyysissa laiminlyödään toteutettujen hankkeiden todellinen tuloksellisuus, laatu, kestävyys ja unionin tason lisäarvo; toistaa kannattavansa tilintarkastustuomioistuimen tarkastustapaa ja -menetelmää, joissa olisi otettava huomioon korjaavien toimenpiteiden vaikutus kokonaisvirhetasoon, ja kehottaa komissiota tekemään yhteistyötä tilintarkastustuomioistuimen kanssa yhdenmukaistamisen lisäämiseksi ja vertailukelpoisempien lukujen saamiseksi;

36. panee merkille, että monissa kysymyksissä tilintarkastustuomioistuimen ja komission havainnot ovat yhdenmukaisia ja että tämä koskee erityisesti koheesiopolitiikan sääntöjenvastaisuuksien päälähteitä ja luonnonvarojen ja ympäristön alalla esiintyvää markkinatoimenpiteiden ja maaseudun kehittämisen suurempia riskejä; panee merkille, että erityisesti koheesiopolitiikan alalla komissio ei välttämättä pidä joitakin tilintarkastustuomioistuimen havaitsemia ja kvantifioimia tukikelpoisuusvirheitä tukeen oikeuttamattomina; toteaa, ettei komissio katso olevan oikeudellisesti perusteltua luokitella virhettä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([2]) (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus) 2 artiklan

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159).

36 alakohdassa esitetyn määritelmän mukaiseksi sääntöjenvastaisuudeksi, joka on korjattava, joten komissio ei voi toteuttaa rahoitusoikaisumenettelyjä ja tällaisia virheitä ei sisällytetä komission arvioon sen riskitasosta maksamishetkellä;

37. pitää myönteisenä, että komissio on parantanut raportointiaan ehkäisevistä ja korjaavista toimenpiteistä unionin talousarvion suojaamiseksi laittomilta ja sääntöjenvastaisilta menoilta; panee merkille, että komissio selvensi, että vuotuisessa hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksessa rahoitusoikaisuina ja takaisinperintöinä raportoitu kokonaismäärä (4,95 miljardia euroa) sisältää komission ja jäsenvaltioiden toteuttamat ehkäisevät ja korjaavat toimenpiteet; panee merkille, että komission mukaan nettomääräiset oikaisut olivat 734 miljoonaa euroa ja lopullisilta tuensaajilta perittyjen aiheettomien maksujen määrä 195 miljoonaa euroa;

38. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin ei toimeksiantoaan hoitaessaan tutki petoksia mutta ottaa petosriskin huomioon; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin toimittaa EPPOlle sen toimivaltaan kuuluvat epäillyt rikostapaukset ja OLAFille tarkastustensa yhteydessä havaitut epäilyt unionin taloudellisia etuja vahingoittavasta petoksesta, lahjonnasta tai muusta laittomasta toiminnasta; panee merkille, että vuonna 2022 tilintarkastustuomioistuin raportoi OLAFille 14 petosepäilystä, joiden perusteella OLAF on aloittanut tähän mennessä kuusi tutkimusta, ja samaan aikaan se raportoi näistä tapauksista EPPOlle kuusi, joiden perusteella EPPO on aloittanut kolme tutkintaa;

Talousarvio- ja varainhallinto

39. korostaa, että vuonna 2022 käytettävissä olevista maksusitoumusmäärärahoista käytettiin 98,5 prosenttia (179,4 miljardia euroa 182,2 miljardista eurosta); panee merkille, että käytettävissä olevat määrärahat ylittivät monivuotisen rahoituskehyksen enimmäismäärän, joka on 179,9 miljardia euroa, mikä johtui ennakoimattomien tapahtumien vuoksi käyttöönotetuista erityisrahoitusvälineistä, joihin käytettiin koko monivuotisessa rahoituskehyksessä käytettävissä oleva jousto; panee merkille, että maksumäärärahoista käytettiin 98,1 prosenttia (167,3 miljardia euroa käytettävissä olevista 170,6 miljardista eurosta); kiittää komissiota ja budjettivallan käyttäjää päättäväisistä ja joustavista talousarviotoimista vuoden 2022 haasteisiin vastaamisessa;

40. panee huolestuneena merkille, että maksattamatta olevien sitoumusten, jotka ovat tulevia velkoja, jos niitä ei vapauteta, kokonaismäärä ylsi vuonna 2022 ennätystasolle eli 450 miljardiin euroon, mikä johtui siitä, että EU:n elpymisvälineen varoja sidottiin enemmän (kaikki kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat hyväksyttiin vuonna 2022) ja että ohjelmakauden 2021–2027 täytäntöönpano alkoi hitaasti; panee merkille, että komissio odottaa tämän määrän kasvavan edelleen vuonna 2023 noin 460 miljardiin euroon ja ennakoi laskua vuodesta 2024 vuoteen 2027, kun sekä EU:n elpymisvälineen että ohjelmakauden 2021–2027 sidotut määrät olisi maksettava; panee merkille, että lainoja jää käyttämättä noin 90 miljardia euroa, ja muistuttaa, että komissio ja jäsenvaltiot ovat tällä hetkellä jäljessä jäsenvaltioiden kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien hyväksymistä koskevassa täytäntöönpanopäätöksessä vahvistetusta maksuaikataulusta; panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen sitoumusten määrä kasvaa edelleen ja kasvaa myös tulevina vuosina, koska ohjelmakausi käynnistyi hitaasti ja maksut käynnistyivät vielä myöhemmin;

41. painottaa, että vuosien 2021–2027 monivuotisen rahoituskehyksen yhteydessä yhteistyössä toteutettavan hallinnoinnin piiriin kuuluvien varojen käyttöön on vähemmän aikaa kuin edellisten monivuotisten rahoituskehysten aikana, mikä johtuu jakson viimeistä vuotta koskevasta n+2-säännöstä; on tietoinen haasteista, jotka liittyvät monivuotisen rahoituskehyksen ja EU:n elpymisvälineen yhdistettyjen varojen hallinnointiin ja valvontaan niiden määrän ja erilaisten hallinnointi-, ohjelmasuunnittelu-, täytäntöönpano- ja valvontamekanismien vuoksi; panee huolestuneena merkille huomattavat erot jäsenvaltioiden käyttöasteissa; pitää valitettavana, että komissio ei ole tehnyt yhdessä jäsenvaltioiden kanssa riittävästi aloitteita ohjelmien vastaanottokyvyn lisäämiseksi ja siten maksattamatta olevien sitoumusten vähentämiseksi selvästi ja pysyvästi; vaatii komissiota toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet ja antamaan tarvittavaa hallinnollista tukea jäsenvaltioille erityisesti niiden vastaanottokyvyn parantamiseksi;

42. korostaa, että maksattamatta olevien sitoumusten vähentämistä koskevat komission ennusteet perustuvat oletuksiin, joiden mukaan jäsenvaltiot todella toteuttavat enemmän toimia nopeuttaakseen yhteistyössä hallinnoitavien vuosien 2021–2027 varojen käyttöä ja maksujen enimmäismäärään automaattisesti tehtävät tekniset mukautukset riittävät kattamaan maksutarpeet; on huolissaan siitä, että nämä kaksi oletusta eivät välttämättä toteudu, mikä aiheuttaa erittäin vaarallisen tilanteen unionin talousarviolle;

43. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen varoituksen, jonka mukaan riski, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen soveltamisalaan kuuluvien yhteistyössä hallinnoitavien vuosien 2021–2027 rahastojen sitoumuksia vapautetaan, on kasvanut merkittävästi useista syistä, joita ovat hidas käynnistyminen alakohtaisen sääntelyn myöhäisen hyväksymisen vuoksi, Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) ja EU:n elpymisvälineen jäljellä olevan rahoituksen asettaminen etusijalle, näiden rahastojen vuotta lyhyempi maksuaika kuin edellisellä rahoituskehyskaudella ja päällekkäisyys elpymisvälineen maksujen kanssa vuoteen 2026 asti; korostaa siksi tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2021 komissiolle antamaa suositusta varmistaa, että kansallisille viranomaisille annetaan lisää neuvontatukea, jotta kaikki näiden varojen hallinnoinnista ja valvonnasta vastaavat elimet voivat varmistaa moitteettoman varainhoidon;

44. pitää myönteisenä kansalaisjärjestöjen keskeistä roolia kansalaisyhteiskunnan edustamisessa sekä perussopimuksissa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa vahvistettujen arvojen edistämisessä ja puolustamisessa samalla, kun ne panevat täytäntöön unionin talousarviosta rahoitettuja ohjelmia ja hankkeita noudattaen kaikilta osin unionin varainhoitosääntöjä ja unionin taloudellisten etujen suojaamisen periaatetta; kehottaa varmistamaan, että kaikki unionin rahoituksen saajat, myös kansalaisjärjestöt, jotka ovat käyttäneet väärin tai kavaltaneet unionin varoja tai toimineet vastoin unionin arvoja, mukaan lukien terrorismiin ja vihapuheeseen yllyttäminen, väkivallan tukeminen ja ihannointi sekä poliittinen tai uskonnollinen ääriliikehdintä, merkitään varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmään (EDES) ja niiden pääsy unionin toimielimiin ja rahoitusohjelmiin estetään; katsoo, että petoksia, eturistiriitoja, päällekkäistä rahoitusta, korruptiota ja rahanpesua tai kavalluksia on ehkäistävä ja torjuttava kaikissa tilanteissa ja kaikkien edunsaajien kohdalla niiden luonteesta ja oikeudellisesta asemasta riippumatta (kuten todetaan parlamentin 17. tammikuuta 2024 antamassa päätöslauselmassa EU:n talousarviosta rahoitettavien valtiosta riippumattomien järjestöjen avoimuudesta ja vastuuvelvollisuudesta); kehottaa komissiota panemaan tämän päätöslauselman suositukset täytäntöön;

45. toteaa huolestuneena, että vuonna 2022 unionin velka kasvoi 344,3 miljardiin euroon 236,7 miljardista euroa vuonna 2021; panee merkille, että koko velasta vain osuus, joka koskee EU:n elpymisvälineestä myönnettyä tukea, jota ei makseta takaisin (185,6 miljardia euroa eli 53,9 prosenttia), aiheuttaa korkoriskin unionin talousarviolle; panee merkille, että EU:n elpymisvälineen uuden rahoituksen kustannukset nousivat markkinakorkojen kasvun vuoksi vuoden 2021 jälkipuoliskon 0,14 prosentista 1,24 prosenttiin vuoden 2022 alkupuoliskolla ja edelleen 2,60 prosenttiin vuoden 2022 jälkipuoliskolla, mikä johti 0,5 miljardin euron korkomaksuihin elpymisvälineen osalta vuonna 2022, ja että vuodelle 2023 ennakoitiin huomattavaa kasvua; on huolissaan siitä, että korkotaso on noussut voimakkaasti vuodesta 2020 lähtien, minkä seurauksena vuotuiseen talousarvioon kohdistuu suurempi taloudellinen rasite; muistuttaa lisäksi, että EU:n elpymisvälineessä otetun lainan takaisinmaksut olisi aloitettava vuonna 2028 ja ne on saatettava päätökseen vuoteen 2058 mennessä ja että tämä edellyttää riittäviä taloudellisia resursseja; panee merkille, että unionin talousarvion käyttäminen täysimääräisesti vuonna 2022 hyödyntämällä kaikkea käytettävissä olevaa joustavuutta ei mahdollista velkojen takaisinmaksua, ellei unionin muihin menoihin tehdä leikkauksia; kehottaa jäsenvaltioita laatimaan ja hyväksymään suunnitelman velkojen takaisinmaksamiseksi uusista omista varoista niin, ettei siitä aiheudu rasitetta uudelle monivuotiselle rahoituskehykselle;

46. panee merkille, että joulukuusta 2022 lähtien komissiolla on ollut uusi velanhoitostrategia eli ”hajautettu rahoitusstrategia”, joka koostuu valtionlainan liikkeeseenlaskijoiden käyttämistä tekniikoista ja rahoitusvälineistä; palauttaa mieliin NGEU-välineeseen liittyvästä velanhoidosta annetun tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 16/2023, jossa todettiin, että komissio kehitti nopeasti velanhoitojärjestelmänsä, jonka avulla varojen lainaaminen voitiin käynnistää oikea-aikaisesti ja joka täytti kaikki velkasalkkua ja riskinhallintaa koskevat sääntelyvaatimukset;

47. kannattaa tilintarkastustuomioistuimen suositusta, jonka mukaan komission olisi toimittava ennakoivammin sen varmistamiseksi, että altistumisriskien lieventämiseen käytettävissä olevilla välineillä on riittävästi kapasiteettia;

48. panee merkille, että takauksista ja lainoihin liittyvistä ehdollisista veloista johtuva unionin talousarvion kokonaisriski nousi 248,3 miljardiin euroon, josta 57,8 miljardia euroa on yhteisen vararahaston kautta luotuja lisätakauksia; toteaa, että korkeammat korot edellyttävät myös, että tulevaisuudessa rahoitusaste on korkeampi;

49. toteaa, että komissio muutti vuonna 2022 konsolidoidussa tilinpäätöksessään ehdollisten velkojen ilmoitustapaa, minkä vuoksi vuosikohtainen vertailu on erittäin monimutkaista ja aikaavievää; kehottaa komissiota raportoimaan selkeämmin tilinpäätöksestään ja helpottamaan siten myös vastuuvapausmenettelyyn liittyvien päätelmien ja analyysien tekemistä;

50. panee merkille, että vuonna 2022 unionin talousarvioon kohdistunut Ukrainaan liittyvä riski kasvoi 15,6 miljardiin euroon asiaan liittyvien varausten vuoksi; panee huolestuneena merkille, että makrotaloudellinen rahoitusapu plus -välineestä Ukrainalle myönnettävään tukeen, jonka arvo oli 18,0 miljardia euroa ja josta sovittiin vuoden 2022 lopussa ja jota maksettiin koko vuoden 2023 ajan, ei edellytetty yhteisen vararahaston rahoitusta maksulaiminlyöntien kattamiseksi, mikä on vakava riski unionin talousarviolle, kuten lausunnossa 07/2022 todetaan; kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että mahdolliset makrotaloudellinen rahoitusapu plus -välineeseen liittyvät tappiot on katettava tulevista unionin talousarvioista tai monivuotisen rahoituskehyksen enimmäismäärän ja omien varojen enimmäismäärän välisestä talousarvion liikkumavarasta; kehottaa komissiota toteuttamaan lisätoimenpiteitä unionin talousarvion suojaamiseksi makrotaloudellinen rahoitusapu plus -välineeseen liittyviltä tulevilta tappioilta;

51. panee merkille, että vuoden 2022 aikana kuluttajahintainflaatio kasvoi merkittävästi ja vaikutti unionin talousarvioon monin tavoin supistamalla unionin talousarvion suhteellista kokoa ja vähentämällä unionin varojen vaikuttavuutta, jolloin niillä ei pystytty saavuttamaan tavoitteita samassa määrin kuin alun perin suunniteltiin; katsoo, että korkea inflaatio vaikuttaa eri lähteistä saatavien tulojen osuuteen ja vähentää nettomääräisesti bruttokansantuloon perustuvien omien varojen osuutta; tukee voimakkaasti komissiolle esitettyä tilintarkastustuomioistuimen suositusta arvioida inflaation kasvun vaikutusta unionin talousarvioon, jotta lieventäviä toimenpiteitä voidaan soveltaa ennakoivasti;

52. panee tyytyväisenä merkille komission kehittämät ja ylläpitämät verkkopohjaiset avoimuutta edistävät alustat, jotka tarjoavat tietoa unionin meno-ohjelmien täytäntöönpanosta ja joiden avulla tietoja voidaan hakea unionin rahoituksen saajien ja hankkeiden perusteella, ja toteaa, että tällaisia alustoja ovat muun muassa varainhoidon avoimuuden järjestelmä, josta saa tietoa suoran ja välillisen hallinnoinnin alaisesta unionin rahoituksesta, elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulu, koheesiopolitiikan avoin tietoalusta ja Kohesio-alusta;

53. panee merkille komission menetelmän menojen sukupuolinäkökohtien seuraamiseksi vuodesta 2023 alkaen; muistuttaa, että vain kahdella prosentilla unionin talousarviosta arvioitiin olevan sukupuolten tasa-arvon parantamista koskeva periaatteellinen tavoite; kehottaa komissiota parantamaan tätä tulosta valtavirtaistamalla sukupuolten tasa-arvo ohjelmasuunnittelun alusta alkaen; toistaa, että tarvitaan lisätietoja, jotta voidaan ymmärtää täysin suurin osa menoista (73 prosenttia), joissa mahdollisuuden edistää sukupuolten tasa-arvoa arvioidaan tällä hetkellä olevan pistetasolla 0*; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 10/2021 vahvistettiin, että sukupuolten tasa-arvoa ei vielä oteta riittävästi huomioon unionin talousarviosyklissä, koska keskeiset tekijät, kuten tasa-arvoanalyysi, sukupuoleen liittyvät tavoitteet, indikaattorit ja raportointiin perustuva vastuuvelvollisuus, puuttuvat suurelta osin;

54. kehottaa jälleen lisäämään sukupuolten tasa-arvoa koskevan budjettikohdan erityisesti Daphne-ohjelmaan, kun otetaan huomioon unionin kohtaama sukupuolistuneen väkivallan kriisi; korostaa, että on tärkeää vahvistaa Daphne-erityisaloitetta lisäämällä sen resursseja erityisesti toimenpiteisiin, joilla torjutaan kaikilla tasoilla naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa kaikenlaista sukupuolistunutta väkivaltaa ja lähisuhdeväkivaltaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/692 ([3])7 artiklan 6 kohdan mukaisesti ja joilla tuetaan uhreja asianmukaisesti; korostaa lisäksi, että on tärkeää käyttää Euroopan rakenne- ja investointirahastoja, kuten Euroopan sosiaalirahasto plussaa (ESR+), sukupuolten tasa-arvon, naisten työllisyyden, naisten voimaannuttamisen, yrittäjyyden, johtajuuden ja johtamisroolien sekä pitkäaikaishoitopalvelujen edistämiseen; panee merkille, että naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan tilaama tutkimus ([4]) osoittaa, että miehiä suositaan usein naisiin ja syrjäytyneisiin ryhmiin verrattuna 55-valmiuspaketin mukaisten tukien ja tukirakenteiden suunnittelussa sekä muissa vihreän siirtymän politiikoissa, ohjelmissa ja rahoituksessa;

Suositukset

55. tukee voimakkaasti suosituksia, jotka tilintarkastustuomioistuin esitti vuosikertomuksessaan talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2022 (vuosikertomus varainhoitovuodelta 2022) ([5]) sekä asiaan liittyvissä erityiskertomuksissa; kehottaa komissiota panemaan ne viipymättä täytäntöön ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle täytäntöönpanon edistymisestä;

56. kehottaa tilintarkastustuomioistuinta

i) erittelemään virhetyypit ja parantamaan vakavasta väärinkäytöstä, petoksesta tai muusta rikollisesta toiminnasta johtuvien virheiden määrää sekä hallinnollisesta huolimattomuudesta tai sääntöjen virheellisestä soveltamisesta johtuvien virheiden määrää koskevaa avoimuutta;

ii) arvioimaan tehokkaammin myös toteutettujen hankkeiden laatua, unionin tason lisäarvoa, kestävyyttä, tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta;

57. kehottaa komissiota erityisesti

i) keskustelemaan tilintarkastustuomioistuimen kanssa, jotta voidaan lisätä ymmärrystä näistä kahdesta sääntöjen-vastaisuuksien käsittelyyn tarkoitetusta lähestymistavasta sekä niiden lähentämistä toisiinsa ja vertailtavuutta;

ii) suorittamaan jälkiarvioinnin oman päättämishetken riskinarviointinsa luotettavuudesta siltä varainhoitovuodelta, jonka osalta ohjelmat päätettiin, ja esittämään tällaisen arvioinnin tulokset vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

iii) jatkamaan sääntöjen ja menettelyjen yksinkertaistamista vaarantamatta kontrollien laatua ja jatkamaan tarkastusmenettelyjen digitalisointia;

iv) tehostamaan toimia, joilla parannetaan varojen käytön avoimuutta, myös lopullisia edunsaajia koskevien tietojen osalta;

v) jatkamaan jäsenvaltioiden viranomaisten hallinnollisten valmiuksien tukemista; määrittämään tapoja, joilla jäsenvaltioita autetaan nopeuttamaan unionin varojen käyttöä, ja vähentämään maksattamatta olevia sitoumuksia erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisten yhteistyössä hallinnoitavien varojen osalta;

vi) raportoimaan osana ilmoitustaan ehdollisista veloista ja unionin talousarvioon liittyvistä vuotuisista riskeistä, jotka johtuvat talousarviotakuista ja kolmansille maille myönnetystä rahoitusavusta, ja julkistamaan arvionsa vuotuisesta riskin kokonaismäärästä;

vii) toteuttamaan riittäviä toimenpiteitä unionin talousarvion suojaamiseksi erilaisilta riskeiltä, joita on havaittu liittyvän erityisesti maksattamatta oleviin määriin, kasvavaan velkaan, kasvaneisiin talousarvioon kohdistuviin riskeihin myös Ukrainan suhteen, inflaation kasvuun jne.;

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/692, annettu 28 päivänä huhtikuuta 2021, kansalaisten, tasa-arvon, perusoikeuksien ja arvojen ohjelman perustamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1381/2013 ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 390/2014 kumoamisesta (EUVL L 156, 5.5.2021, s. 1).
([4]) https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2022/736899/IPOL_STU(2022)736899_EN.pdf.
([5]) EUVL C, C/2023/103, 4.10.2023.

viii) jatkamaan mahdollisen korruptio- ja petosriskin seurantaa kaikessa rahoituksessa hyödyntäen EPPOn tutkinnoista ja OLAFin tutkimuksista saatua palautetta ja kannustamaan Arachne- ja EDES-tietokantojen järjestelmälliseen hyödyntämiseen;

ix) tarjoamaan EPPOlle tietoteknistä infrastruktuuria ja rahoittamaan sitä niin kauan kuin on tarpeen, että EPPO voi ottaa käyttöön riippumattoman ja asianmukaisen tietotekniikkajärjestelmän, jotta varmistetaan sujuva siirtymä ja vältetään tietojen häviäminen;

x) varmistamaan unionin talousarvion suojaamisen hyödyntämällä yleisesti ja järjestelmällisesti digitaalisia ja automatisoituja raportointi-, seuranta- ja tarkastusjärjestelmiä ja perustamaan varainhoitoasetuksen uudelleenlaadinnan yhteydessä kiireellisesti integroidun ja yhteentoimivan järjestelmän, jonka käyttö on pakollista ja joka perustuu muun muassa olemassa oleviin välineisiin ja tietokantoihin;

xi) muuttamaan ja parantamaan elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulua sekä vastaavaa komission elpymis- ja palautumistukivälineen verkkosivustoa sen varmistamiseksi, että indikaattoreiden täytäntöönpano, tuloksellisuus ja toteutuminen saatetaan säännöllisesti ajan tasalle ja se on täsmällistä ja selkeästi jäsenneltyä ja avointa;

xii) varmistamaan, että tarkastusten tulokset ovat läpinäkyviä;

xiii) varmistamaan, että kaikki jäsenvaltiot käyttävät järjestelmiä ja keskusrekistereitä tosiasiallisten omistajien ja edunsaajien ja lopullisten edunsaajien ilmoittamiseen;

xiv) arvioimaan useiden vuosien ajan jatkuvan korkean inflaation vaikutusta unionin talousarvioon ja määrittämään välineitä, joilla lievennetään siitä aiheutuvia keskeisiä riskejä;

Unionin talousarvion tuloksellisuus

58. panee merkille, että unionin talousarvion tuloksellisuutta koskeva tilintarkastustuomioistuimen työ on sisällytetty jälleen sen vuosikertomukseen; pitää valitettavana, että asiaa koskevan luvun sisältö on huomattavasti pintapuolisempi kuin edellisen vuoden vuotuisessa tuloksellisuuskertomuksessa; pitää erityisen valitettavana, että yhteys kestävän kehityksen tavoitteisiin ei ole uudessa rakenteessa lainkaan yhtä selkeä; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2022 vuosikertomukseen sisältyvä tuloksellisuutta koskeva osio perustuu pääasiassa yhteenvetoon erityiskertomuksissa esitetyistä havainnoista;

59. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on seurannut kaikkiaan 213 suosituksensa täytäntöönpanoa, joita se antoi vuonna 2019 ja joista 179 oli osoitettu komissiolle; panee merkille, että näistä 179 suosituksesta neljässä täytäntöönpanon määräaika ei ollut vielä tarkastukseen mennessä umpeutunut ja että lopuista 175 suosituksesta komissio on pannut täytäntöön kokonaisuudessaan 101 suositusta (58 prosenttia), suurimmaksi osaksi 26 suositusta (15 prosenttia), joiltakin osin 24 suositusta (13 prosenttia) ja ei lainkaan 17:ää suositusta (10 prosenttia) eikä tilintarkastustuomioistuin pystynyt tekemään johtopäätöstä seitsemässä tapauksessa (4 prosenttia), joissa tarkastuksen kohde ei ollut joko hyväksynyt suosituksia tai niiden täytäntöönpanoa oli liian aikaista arvioida;

60. toteaa katsauksen erityiskertomuksiin kattavan suurimman osan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksen kolmannesta luvusta ja antavan hyvän yleiskuvan tilintarkastustuomioistuimen esittämistä kertomuksista, jotka liittyvät vuoden 2022 strategisiin aloihin; katsoo, että unionin talousarvion tuloksellisuuden syvällinen analysointi voisi tuoda lisäarvoa tarkastajan suositusten seurantaan; panee merkille vuotuisen hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksen julkaisuajankohtaan liittyvän ongelman;

61. panee merkille, että komissio julkaisee ohjelmien tuloksellisuutta koskevia lausuntoja, jotka ovat yleiskatsaus unionin vuosien 2021–2027 talousarvion ohjelmien tuloksellisuustietoihin, ja ”horisontaalisia painopisteitä”, joissa kuvataan, miten komissio seuraa vihreään budjetointiin, sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamiseen, digitaaliseen seurantaan ja kestävän kehityksen tavoitteisiin liittyviä menoja ja raportoi niistä;

62. panee merkille EU:n talousarviota koskevasta komission vuotuisesta hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksesta varainhoitovuodelta 2022 annetun tilintarkastustuomioistuimen katsauksen 06/2023 ja sen loppuhuomautuksen, jonka mukaan vuotuisen hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksen 2022 osassa I noudatettiin komission hallintoneuvoston strategisia ohjeita, kun se esitteli vuoden 2022 talousarviohallintoon liittyvät tosiseikat ja saavutukset, ja toteaa, että tuloksellisuustietojen laadussa oli vielä parantamisen varaa; panee merkille komission vastaukset kirjallisiin kysymyksiin sisäisen tarkastajan tarkastuksesta tuloksellisuustietojen luotettavuuteen liittyvän komission valvontajärjestelmän osalta ja vakuutuksen siitä, että havaittua ongelmaa käsitellään parhaillaan;

63. panee tyytyväisenä merkille, että komissio on sisällyttänyt vuotuiseen hallinto- ja tuloksellisuuskertomukseensa tietoja vihreästä budjetoinnista, digitaalisesta seurannasta ja sukupuolten tasa-arvoa koskevan ulottuvuuden sisällyttämisestä unionin talousarvioon; panee merkille, että niiden ohjelmien määrä, joiden vaikutusta sukupuolten tasa-arvoon ei tiedetä, väheni 72 prosenttiin; tukee komission kantaa, jonka mukaan tätä määrää on edelleen vähennettävä;

64. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 9/2022 ”Ilmastomenot EU:n talousarviossa 2014–2020” esitetyt havainnot; panee lisäksi merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 26/2023 elpymis- ja palautumistukivälineen seurantakehyksestä; toteaa, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi molemmissa erityiskertomuksissa ongelmia menetelmässä, jota komissio käyttää tuloksellisuustietojen esittämiseen sekä monivuotisessa rahoituskehyksessä että elpymis- ja palautumistukivälineessä; panee erityisesti merkille, että tuloksellisuuden seurantamenetelmien vajavaisuuksista ilmoittamisessa on puutteita erityisesti siksi, että arvioita sekoitetaan saavutettujen tulosten tai toteutuneiden hankkeiden todellisiin lukuihin tai budjetoituja määriä yhdistetään tosiasiallisesti maksettuihin määriin; katsoo, että komission esittämien tuloksellisuustietojen ei pitäisi sisältää arvioita vaan ainoastaan lukuja toteutetuista toimista; on edelleen huolestunut tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, että vuosien 2021–2027 ilmastoraportointiin on odotettavissa vain vähäisiä parannuksia; pitää valitettavana, ettei komissio ollut vielä korjannut uudella menetelmällään ilmoitetuissa luvuissa olevia puutteita;

Tulot

65. panee merkille, että unionin talousarvion tulot koostuvat omista varoista, ulkoisista käyttötarkoitukseensa sidotuista tuloista ja muista tuloista; toteaa, että vuonna 2022 bruttokansantuloon (BKTL) perustuvat omat varat olivat 103,9 miljardia euroa (42,3 prosenttia), ulkoiset käyttötarkoitukseensa sidotut tulot 62,2 miljardia euroa (25,4 prosenttia), perinteiset omat varat 25,9 miljardia euroa (10,6 prosenttia), unionin sopimuksiin ja ohjelmiin liittyvät rahoitusosuudet ja palautukset 20,9 miljardia euroa (8,5 prosenttia), arvonlisäveroon (alv) perustuvat omat varat olivat 19,7 miljardia euroa (8,0 prosenttia), kierrättämättömään muovipakkausjätteeseen perustuvat omat varat 6,3 miljardia euroa (2,6 prosenttia) ja muut tulot 6,4 miljardia euroa (2,6 prosenttia);

66. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 25/2022 EU:n talousarvion rahoittamiseen käytettävän bruttokansantulon tarkastamisesta; muistuttaa, että jäsenvaltioiden ilmoittamat BKTL-tiedot muodostavat perustan jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien laskemiselle, ja pitää siksi olennaisen tärkeänä, että komissio tehostaa tarkastussykliä tilintarkastustuomioistuimen suositusten mukaisesti; panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen johtopäätökset, joiden mukaan Euroopan unionin tilastotoimiston (Eurostat) suorittama BKTL-tietojen tarkastusprosessi oli vaikuttava; panee tyytyväisenä merkille, että Eurostat on laatinut toimintasuunnitelman suositusten käsittelemiseksi, jotta ne voidaan panna täytäntöön vuosien 2020–2024 syklin jälkeen;

67. toteaa, että unionin talousarvion on vastattava moniin haasteisiin lisärahoitusohjelmilla, kuten EU:n elpymisvälineellä; toteaa, että vuonna 2022 perinteisistä omista varoista saadut tulot pysyivät suhteellisen vakaina, kun taas lainanotto- ja lainanantotoimien talousarviotakaukset olivat merkittävä osa tuloja; muistuttaa tältä osin 10. toukokuuta 2023 annetusta päätöslauselmastaan ”Omat varat: uusi alku EU:n rahoitukselle – uusi alku Euroopalle”,

68. panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessaan 2022 esittämän päätelmän, jonka mukaan tulotapahtumien virhetaso ei ollut olennainen ja että tulojen hallinnointijärjestelmät ovat yleisesti ottaen vaikuttavia; on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen havaitsemista puutteista, jotka koskivat perinteisten omien varojen kirjanpitoa ja hallinnointia eräissä jäsenvaltioissa sekä unionin toimia tullivajeen pienentämiseksi ja sen varmistamiseksi, että perinteiset omat varat saadaan kannetuksi täysimääräisinä; on tyytyväinen komission ja jäsenvaltioiden tältä osin toteuttamiin toimiin;

69. panee unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevasta vuosikertomuksesta (PIF-kertomus) ([6]) merkille, että vuonna 2022 perinteisiin omiin varoihin liittyvien petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä (454) väheni 6,8 prosenttia ja muiden kuin petokseksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä (4 207) kasvoi 9,4 prosenttia verrattuna viiden vuoden keskiarvoon vuosina 2018–2022; panee merkille, että useimmat vuonna 2022 ilmoitetut petostapaukset liittyvät tavaroiden virheelliseen arvoon ja virheelliseen luokitteluun tai kuvaukseen ja salakuljetus on edelleen yksi pääasiallisista toimintatavoista; panee merkille, että useimmat petostapaukset havaitaan kansallisten petostentorjuntaviranomaisten tarkastuksissa ja tullin luovutustarkastuksissa; panee merkille, että perintäaste on tällä hetkellä 48 prosenttia, mutta se saattaa kasvaa tulevaisuudessa prosessin keston vuoksi;

70. panee merkille vuotuisen hallinto- ja tuloksellisuuskertomuksen liitteessä 9 olevan yhteenvedon vahvistettujen maksamattomiksi todettujen määrien perimisestä luopumisista; panee merkille, että perimisestä luopumisten kokonaisarvo oli yhteensä 40,4 miljoonaa euroa, mikä merkitsee 28 prosentin lisäystä vuoteen 2021 verrattuna (31,4 miljoonaa euroa), ja katsoo tämän tarkoittavan unionin talousarvion tulojen menetystä;

([6]) COM(2023)0464 final.

71. kehottaa komissiota tekemään perusteellisen analyysin kaikista EPPOn ilmoitusten perusteella takaisinperityistä määristä ja tiedottamaan tuloksista vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle; muistuttaa, että jäsenvaltioilla on ensisijainen rooli yhteisesti hallinnoitaviin unionin talousarviovaroihin kohdistuvien vahinkojen seurannassa ja takaisinperinnässä, mukaan lukien EPPOn ilmoitusten jälkeen tehtävät takaisinperinnät, ja että komissio voi määrätä rahoitusoikaisuja; pitää valitettavana, että EPPO ei ole tähän mennessä ollut tietoinen komission tätä varten käyttöön ottamista mekanismeista; panee merkille, että EPPOn ilmoituksia koskeva kysymys on otettu esille Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU, Euratom) 2020/2223 ([7]) käydyssä toimielinten välisessä keskustelussa; suhtautuu myönteisesti EPPOn työjärjestelyyn ja työryhmän perustamiseen sen varmistamiseksi, että EPPOn ilmoitukset antavat komissiolle mahdollisuuden maksimoida takaisinperintä EU:n talousarvioon;

72. pitää myönteisenä kehityskulkuja, joiden seurauksena Kiinasta tuotuja tekstiilejä ja jalkineita koskeva varauma, johon liittyi sekä kvantifioituja että kvantifioimattomia tappioita, on poistettu; panee tyytyväisenä merkille, että Yhdistynyt kuningaskunta on nyt maksanut sille maksettavaksi kuuluvan kokonaismäärän (1,57 miljardia euron loppumaksu tammikuussa 2023) korkoineen (1,4 miljardia euroa helmikuussa 2023); panee merkille, että vuoden 2023 loppuun mennessä 27 jäsenvaltiota oli suorittanut merkittäviä alustavia maksuja niiltä unionin talousarvioon odotettujen määrien osalta ja että Euroopan unionin tuomioistuimen asiassa C-213/19 antaman tuomion mukaisesti komissio soveltaa näihin jäsenvaltioihin samaa kvantifiointimenetelmää kuin Yhdistyneeseen kuningaskuntaan laskeakseen uudet määrät ja voi siten saattaa menettelyn päätökseen kokonaisuudessaan;

Suositukset

73. kehottaa komissiota

i) ottamaan huomioon omia varoja koskevissa päätöslauselmissa esitetyt Euroopan parlamentin ehdotukset riittävien resurssien varmistamiseksi EU:n elpymisvälineen puitteissa tehtyjen investointien takaisinmaksuun;

ii) hyödyntämään kaikkia käytettävissä olevia keinoja petostentorjuntaviranomaisten ja tulliviranomaisten välisen yhteistyön edistämiseksi unionin tuloihin vaikuttavien petosten havaitsemiseksi, ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi;

iii) tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle kannettujen omien varojen uudelleentarkastelun tuloksista;

iv) tutkimaan tarkkaan jäsenvaltioiden välisiä eroja perintäasteissa mahdollisten erityisten puutteiden tunnistamiseksi;

v) antamaan budjettivallan käyttäjälle yksityiskohtaisia selityksiä syistä, joiden vuoksi komissio pani tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2019 antamista suosituksista 13 prosenttia vain osittain täytäntöön eikä lisäksi ole pannut 10:tä prosenttia niistä lainkaan täytäntöön;

Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous

74. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 1 ”Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 25,2 miljardia euroa (12,9 prosenttia unionin talousarviosta) ja se jakautui seuraavasti: 15,8 miljardia euroa (62,8 prosenttia) tutkimukseen, 3,5 miljardia euroa (14,0 prosenttia) liikenteeseen, energiaan ja digitaalitalouteen, 2,7 miljardia euroa (10,6 prosenttia) InvestEU-ohjelmaan, 2 miljardia euroa (8,0 prosenttia) avaruusalalle ja 1,2 miljardia euroa (4,6 prosenttia) muille aloille; panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 21 845,08 miljoonaa euroa ja niistä käytettiin 99,99 prosenttia (21 842,58 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 20 605,64 miljoonaa euroa ja että niistä käytettiin 99,35 prosenttia (20 471,31 miljoonaa euroa);

Innovointi ja tutkimus

75. korostaa unionin tutkimuksen ja innovoinnin rahoitusohjelmien merkitystä unionin tieteelliselle, yhteiskunnalliselle ja teknologiselle/taloudelliselle kehitykselle, eriarvoisuuden vähentämiselle, elpymiselle, vihreälle ja digitaaliselle siirtymälle sekä tarpeelle vähentää unionin energiariippuvuutta Venäjästä; palauttaa mieliin, että Horisontti Eurooppa on Euroopan suurin tutkimus- ja innovaatio-ohjelma, jonka kokonaisbudjetti on 95,5 miljardia euroa, johon sisältyy 5,4 miljardia euroa EU:n elpymisvälineen rahoitusta; panee merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineestä on osoitettu noin 48 miljardia euroa tutkimukseen ja innovointiin tehtäviin investointeihin;

76. panee merkille Horisontti Eurooppa -puiteohjelman oikeusperustojen myöhäisen hyväksymisen vuonna 2021 ja pitää myönteisenä, että komissio onnistui toteuttamaan talousarvion lähes 100-prosenttisesti vuosina 2021 ja 2022; panee merkille, että vuoden 2022 loppuun mennessä avustussopimuksia oli allekirjoitettu 5 509; panee merkille, että vaikka ehdotusten keskimääräinen hyväksymisaste on noussut Horisontti 2020 -puiteohjelman 11,9 prosentista 15,9 prosenttiin Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa, seitsemän kymmenestä korkealaatuisesta ehdotuksesta jää edelleen vaille rahoitusta ja näiden ehdotusten rahoittamiseen tarvittaisiin vielä 34,3 miljardia euroa;

([7]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2223, annettu 23. joulukuuta 2020, asetuksen (EU, Euratom) N:o 883/2013 muuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston kanssa tehtävän yhteistyön ja Euroopan petostentorjuntaviraston tutkimusten vaikuttavuuden osalta (EUVL L 437, 28.12.2020, s. 49).

77. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on tutkinut 127 tapahtumaa, jotka kattoivat kaikentyyppisiä tämän rahoituskehysotsakkeen menoja, ja että niihin kuului tapahtumia Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, Verkkojen Eurooppa -välineestä, muista rahoitusvälineistä ja avaruusohjelmasta, mukaan lukien tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston ja puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa ilmoitetut sääntöjenmukaisuutta koskevat tiedot;

78. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen arvion mukaan sisämarkkinoiden, innovoinnin ja digitaalitalouden alalla menojen virhetaso oli vuonna 2022 olennainen, 2,7 prosenttia; panee tyytyväisenä merkille, että virhetaso väheni huomattavasti vuodesta 2021, jolloin se oli 4,4 prosenttia; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnon, jonka mukaan tutkimus- ja innovointimenoissa, erityisesti henkilöstökuluissa, ilmenee eniten virheitä; on huolissaan siitä, että komission laskelmien mukaan tämän otsakkeen virhetaso oli 1,5 prosenttia, mikä sijoittuu tilintarkastustuomioistuimen arvion vaihteluvälin alhaisempaan päähän; on huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut komission aliarvioineen virhetasoa useiden vuosien ajan ja että komission jälkitarkastuksissa on havaittu erityisiä puutteita;

79. panee merkille, että tukeen oikeuttamattomiin kuluihin liittyvien kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevien virheiden osuus tilintarkastustuomioistuimen arvioimasta 2,7 prosentin virhetasosta vuonna 2022 oli 98 prosenttia; panee erityisesti huolestuneena merkille, että säännöt, jotka koskevat Horisontti 2020 -puiteohjelman henkilöstökustannusten ilmoittamista, ovat edelleen monimutkaisia ja niiden laskeminen on edelleen merkittävä virhelähde (67 prosenttia vuoden 2022 arvioidusta virhetasosta); panee merkille, että komissio on kehittänyt henkilöstökuluja koskevan ohjatun it-toiminnon ja edistää sen käyttöä auttaakseen edunsaajia ilmoittamaan henkilöstökulunsa oikein;

80. panee merkille, että suurin osa tilintarkastustuomioistuimen otokseen sisältyvistä hankkeista kuului edelleen Horisontti 2020 -puiteohjelmaan ja että vuoden 2022 otoksessa oli vain yksi Horisontti Eurooppa -hanke; korostaa, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan Horisontti 2020 -puiteohjelman tietyt yksinkertaistukset, erityisesti välillisten kustannusten kiinteämääräisen prosenttiosuuden käyttöönotto, ovat vähentäneet edunsaajien hallinnollista rasitetta ja voivat vähentää myös virheriskiä;

81. panee merkille tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston pääjohtajan vastuuvapauskuulemisessa esittämät huomautukset, joiden mukaan komissio aikoo lisätä Horisontti Eurooppa -puiteohjelman varojen maksamista kertakorvauksina vuoden 2022 kahdesta prosentista 50 prosenttiin vuonna 2027; panee tässä yhteydessä merkille, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti yksityiskohtaisesti komission menettelyt ja ohjeet, jotka koskevat kertakorvauksina maksettuja tutkimusavustuksia; panee merkille komission lausunnon, jonka mukaan valvonnan taso on talouden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden osalta korkeampi kertakorvauksiin liittyvien ehdotusten arvioinnissa; korostaa tarvetta tarkistaa kertakorvauksia käyttävien hankkeiden tosiasiallinen toteutus;

82. korostaa yksityisen sektorin ratkaisevaa roolia unionin innovaatiokuilun korjaamisessa ja unionin kilpailukyvyn ja kasvun parantamisessa; pitää etenkin välttämättömänä edelleen edistää ja helpottaa mahdollisimman paljon unionin pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) osallistumista tutkimuksen ja innovoinnin rahoitusohjelmiin; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen päätelmän, jonka mukaan pk-yritykset ja uudet toimijat ovat virhealttiimpia kuin muut edunsaajat, koska niillä ei ole kokemusta varojen hallinnoinnista eikä resursseja siihen, ja suhtautuu myönteisesti komission pyrkimyksiin tukea niitä erityisesti esimerkiksi tiedotuskampanjoilla, yhteydenpidolla kansallisten yhteyspisteiden järjestelmään ja erityisen Research Enquiry Service -neuvontapalvelun kautta; katsoo, että sääntöjen ja menettelyjen yksinkertaistaminen on tärkein pk-yritysten osallistumista lisäävä tekijä;

83. korostaa, että on tärkeää soveltaa avoimia ja selkeitä sääntöjä valintamenettelyyn ja julkisia hankintoja koskeviin menettelyihin kaikissa toimeenpanovirastoissa; pitää valitettavana, että tutkijoiden valitukset etenkin tutkimuksen toimeenpanoviraston avoimuuden puutteesta ovat lisääntyneet; muistuttaa, että unionin pitkän aikavälin talousarviossa 2021–2027 tutkimuksen toimeenpanovirasto hallinnoi useita unionin ohjelmia ja tukipalveluja; kehottaa komissiota arvioimaan kaikki menettelyt ja suorittamaan jälkiarvioinnin kaikkien toimeenpanovirastojensa lisäarvosta neuvoston asetuksen (EY) N:o 58/2003 ([8]) 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

84. panee merkille, että tutkimuksen ja innovoinnin alaan liittyvän petosriskin arviointia päivitettiin vuonna 2022 ennen yhteisen petostentorjuntastrategian päivittämistä vuonna 2023; panee merkille, että vuonna 2022 laadittiin ja hyväksyttiin petostentorjuntaan liittyviä ennakkotarkastuksia koskeva Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ohjeisto, joka on osa Horisontti Eurooppa -puiteohjelman ennakkotarkastusstrategiaa; panee merkille, että tärkein petostentorjuntafoorumi tutkimuksen ja innovoinnin alalla on tutkimukseen liittyviä petoksia ja väärinkäytöksiä käsittelevä komitea (FAIR-komitea), joka kokoontui kaksi kertaa vuonna 2022; panee merkille, että tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto myös päivitti petostentorjuntastrategiaansa vuonna 2022; katsoo, että myös tutkimuksen alalla on petoksiin sovellettava nollatoleranssia; toteaa, että käynnissä olevien yksinkertaistamistoimien vuoksi on tärkeää taata, että kaikki unionin avustukset ja tuet hyödyttävät suunniteltuja tavoitteita, sekä kehittää tehokkaita välineitä petosten ja petosmuotojen tunnistamiseksi kertakorvausten yhteydessä; toteaa, että yksi tärkeä keino välttää vilpillistä väärinkäyttöä on siirtää tapaukset varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän tutkintaelimen käsiteltäväksi;

([8]) Neuvoston asetus (EY) N:o 58/2003, annettu 19 päivänä joulukuuta 2002, tiettyjä yhteisön ohjelmien hallinnointitehtäviä hoitavien toimeenpanovirastojen asemasta (EYVL L 11, 16.1.2003, s. 1).

85. muistuttaa, että osaajien vaaliminen, houkutteleminen ja heidän pysyvyytensä varmistaminen on yksi 5. heinäkuuta 2022 hyväksyttyyn uuteen eurooppalaiseen innovaatio-ohjelmaan sisältyvästä viidestä lippulaivahankkeesta; panee merkille komission jäsenen Ivanovan vastuuvapauskuulemisessa antamat lausunnot komission pyrkimyksistä lisätä osallistavuutta Horisontti 2020 -puiteohjelmassa ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmassa; panee merkille komission jäsenen toteamuksen, jonka mukaan tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan lisätä naisten ja nuorten osallistumista unionin tutkimus- ja innovointiohjelmiin; panee tässä yhteydessä merkille komission toimet Horisontti Eurooppa -puiteohjelman sukupuolten tasa-arvosuunnitelmia koskevien säännösten täytäntöönpanemiseksi sekä tutkimuksen ja innovoinnin pääosaston ja koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston yhteiset toimet lahjakkaiden naisten houkuttelemiseksi STEM-aineisiin; panee tyytyväisenä merkille, että niiden unionin muiden aloitteiden lisäksi, joilla pyritään tukemaan ja voimaannuttamaan naisia teknologian ja innovoinnin alalla, komissio käynnisti vuonna 2022 toisen Women TechEU -ehdotuspyynnön, jonka määrärahoja lisättiin 10 miljoonalla eurolla ja johon tuli ennätykselliset 467 hakemusta 35 jäsenvaltiosta ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan assosioituneesta maasta;

86. pitää myönteisenä Euroopan tutkimusneuvoston roolia huippututkijoiden tukemisessa Euroopassa, mitä korostavat lukuisat palkinnot, kuten 14 Nobel-palkintoa, kuusi Fields-mitalia ja 11 Wolf-palkintoa; panee tyytyväisenä merkille, että Euroopan tutkimusneuvoston hankkeiden ansiosta on jätetty 2 300 patenttihakemusta ja perustettu 400 spin-off-yritystä;

87. korostaa Euroopan tutkimusneuvoston itsenäisyyttä ja riippumattomuutta sen täyttäessä tehtäväänsä huipputason tutkimuksen tukijana unionissa; muistuttaa, että Euroopan tutkimusneuvosto (ERC) tarvitsee erityisen järjestelyn Euroopan tutkimusneuvoston toimeenpanoviraston (ERCEA) henkilöstöä, ERC:n tieteellistä neuvostoa ja paneeliarvioinneista vastaavia asiantuntijoita varten ja että tämä kokoonpano on välttämätön sen työn kannalta; on hämmästynyt komission suunnitelmasta siirtää useita toimeenpanovirastoja ja ERCEA uusiin tiloihin ilman asianmukaista kuulemista ja niiden suostumusta ja jättää huomiotta niiden todelliset toimistotarpeet ja vaarantaa siten toiminnan jatkuvuuden; korostaa, että näistä suunnitelmista ei tiedotettu asianmukaisesti edes eräille komission yksiköille; korostaa, että ERCEAlla on oikeus allekirjoittaa vuokrasopimuksia itse ja ilman komission hyväksyntää ja säilyttää poikkeuksellinen toimintamallinsa; korostaa, että komission on suunniteltava ja tehtävä yhteistyötä ERCEAn kanssa hyvissä ajoin löytääkseen sopivat toimistotilat, jotka täyttävät sen vaatimukset eivätkä vaaranna sen toimintaa;

88. panee merkille erot tutkimuksen ja innovoinnin kehittämisessä unionissa ja pitää myönteisinä erilaisia toimenpiteitä, joita komissio on toteuttanut lisätäkseen jäsenvaltioiden tutkimus- ja innovointi-investointeja erityisesti tutkimuksen ja innovoinnin alalla suorituskyvyltään heikommissa maissa, mukaan lukien noin 48 miljardia euroa elpymis- ja palautumistukivälineestä sekä 43 miljardia euroa koheesiopolitiikasta ja 3 miljardia euroa Horisontti Eurooppa -puiteohjelman osa-alueesta ”Osallistumispohjan laajentaminen ja huippuosaamisen levittäminen”; toteaa, että huolimatta komission pyrkimyksistä lisätä tutkijoille osoitettua rahoitusta osallistumispohjaa laajentavissa maissa useat kiinnikurojamaat eivät ole vielä osoittaneet edistystä;

89. panee merkille, että Venäjän Ukrainaa vastaan käynnistämän hyökkäyssodan jälkeen komissio lopetti Venäjän julkisyhteisöjen osallistumisen meneillään oleviin Horisontti 2020 -hankkeisiin ja tuleviin Horisontti Eurooppa -hankkeisiin; toteaa, että Horisontti Eurooppa -puiteohjelman pääasiallisen työohjelman 2021–2022 viimeisin muutos hyväksyttiin 10. toukokuuta 2022 ja se sisälsi toimia Ukrainassa aiemmin toimineiden tutkijoiden tukemiseksi; panee merkille, että komissio antoi Ukrainan kansalliselle tutkimussäätiölle taloudellisena tukena 1,5 miljoonan euron avustuksen Horisontti Eurooppa -toimiston perustamiseksi Ukrainaan (Kiovaan) ja että toimisto edistää rahoitusmahdollisuuksia ja tarjoaa tukea ehdotusten laatimiseen ja kumppaneiden löytämiseen Euroopasta;

90. toteaa, että vuonna 2022 Verkkojen Eurooppa -väline siirtyi täysimääräiseen täytäntöönpanovaiheeseensa, ja pitää sitä saavutuksena; pitää valitettavana, että rahoitus, jota annettiin Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosion vuoden 2022 rahoitusvälineestä ehdotuspyyntöjen perusteella Euroopan liikenneinfrastruktuurin uusimiseen, päivittämiseen ja parantamiseen tähtääviin hankkeisiin, väheni vuoteen 2021 verrattuna; panee merkille, että vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä Verkkojen Eurooppa -välineen kyseisen vuoden liikenneosiosta julkaistujen ehdotuspyyntöjen kautta avautui lisärahoitusmahdollisuuksia, joihin liittyi vielä 6 miljardia euroa unionin yhteisrahoitusta; painottaa, että on ratkaisevan tärkeää kohdentaa Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosiota koskevaan budjettikohtaan riittävästi rahoitusta, jotta varmistetaan Euroopan laajuisen liikenneverkon (TEN-T) toteuttaminen, itäisellä alueella tapahtuva laajentuminen mukaan lukien, sillä sen myötä voidaan luoda yhteyksiä itäisiin kumppanimaihin, kuten Ukrainaan, viherryttää eurooppalaisia kuljetuksia, lisätä sotilaallista liikkuvuutta ja kompensoida poikkeuksellisen korkeaa inflaatioastetta;

91. on erityisen tyytyväinen aloitteeseen Euroopan lennonvarmistusjärjestön vastuualaan kuuluvasta eurooppalaisen ilmaliikenteen hallinnan vapaaehtoisesta Ukrainaa ja Moldovaa tukevasta solidaarisuusrahastosta, josta on tarkoitus rahoittaa henkilöstö- ja koulutuskuluja ja muita kuluja operatiivisen valmiuden varmistamiseksi, kun lentoliikenne elpyy; suhtautuu myönteisesti myös toiseen Euroopan lennonvarmistusjärjestön solidaarisuusmekanismiin, jolla tuetaan lentoliikenteen jyrkän supistumisen seurauksista etulinjassa kärsiviä valtioita; toteaa, että Euroopan lennonvarmistusjärjestön jäsenvaltiot päättivät perustaa kaksi erityisrahastoa: niistä toinen on Ukrainalle ja Moldovalle annettava 46,5 miljoonan euron lahjoitus ja toinen Virolle, Latvialle, Liettualle ja Puolalle myönnettävä 46,1 miljoonan euron laina;

Energia

92. panee merkille unionin energiapolitiikan puitteiden monimutkaisuuden ja korostaa, että paremman yhteenliitettävyyden varmistaminen on unionin energiamarkkinoiden ytimessä; pitää myönteisenä uuden Euroopan laajuisia energiainfrastruktuureja koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/869 ([9]) (TEN-E-asetus) hyväksymistä; katsoo, että unioni on TEN-E-verkon, Verkkojen Eurooppa -välineen ja elpymis- ja palautumistukivälineen/RePowerEU-suunnitelman kautta luonut vahvan oikeudellisen kehyksen energiainfrastruktuuriin tehtäville investoinneille, joilla vastataan hiilestä irtautumisen haasteisiin ja vähennetään riippuvuutta fossiilisten polttoaineiden tuonnista; panee merkille toimet, joita on toteutettu ensisijaisen tärkeän sähköinfrastruktuurin rakentamisen koordinoimiseksi kaikissa jäsenvaltioissa, unionin energiajärjestelmän digitalisoimiseksi ja verkkoinvestointien edistämiseksi asianmukaisessa sääntely-ympäristössä, erityisesti Verkkojen Eurooppa -välineen energiaosion avulla;

93. panee merkille, että Verkkojen Eurooppa 1 ja 2 -välineen energiaosiosta (2014–2022) myönnettiin yhteensä 6,24 miljardin euron tuki energiahankkeille (5,74 miljardia euroa töihin, 0,5 miljardia euroa tutkimuksiin) 118:aan yhteistä etua koskevaan hankkeeseen ja että vuoden 2022 loppuun mennessä oli saatu päätökseen 123 toimea, joita tuettiin Verkkojen Eurooppa 1 -välineen energiaosiosta;

94. panee merkille, että Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan ja energian käyttäminen aseena horjuttivat energiamarkkinoita vuonna 2022 ja aiheuttivat hintojen epävakautta ja energiahuollon epävarmuutta koko unionin energiajärjestelmässä; korostaa, että komissio vastasi kriisiin kehittämällä REPowerEU-suunnitelman, jolla pyritään vähentämään riippuvuutta Venäjän fossiilisista polttoaineista ja luopumaan vuoteen 2030 mennessä asteittain energian tuonnista Venäjältä; panee merkille, että REPowerEU-suunnitelmalla saatiin käyttöön lähes 300 miljardia euroa, josta noin 72 miljardia euroa on avustuksia ja 225 miljardia euroa lainoja; panee merkille, että REPowerEU-suunnitelma on myös tarjonnut sekä jäsenvaltioille että komissiolle oikeusperustan kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien muuttamiseen ja sen tarkistamiseen, onko välitavoitteet ja tavoitteet määritelty hyvin, jotta niitä voidaan tarvittaessa selventää;

Suositukset

95. kehottaa komissiota

i) sisällyttämään vuoden 2025 talousarvioesitykseen Horisontti 2020- ja Horisontti Eurooppa -puiteohjelmiin tarvittavia lisävaroja, jotta voidaan parantaa nykytilannetta, jossa seitsemää kymmenestä laadukkaasta ehdotuksesta ei vieläkään voida rahoittaa;

ii) soveltamaan edelleen yksinkertaistettuja sääntöjä ja menettelyjä, digitalisointitoimenpiteitä ja yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja ja puuttumaan samalla erityisesti sääntöjenvastaisuuksien ja petosten riskiin ja valvontakustannuksiin;

iii) yksinkertaistamaan edelleen sääntöjä ja menettelyjä uuden varainhoitoasetuksen mukaisesti, jotta voidaan tukea hakijoille, erityisesti pk-yrityksille, spin-off-yrityksille, startup-yrityksille, alueellisille kansalaisjärjestöille tai paikallisille toimintaryhmille, jäsenvaltioissa tarjottavia koulutustilaisuuksia ja käytännön tiedotusta;

iv) suosittelemaan edelleen henkilöstökuluja koskevan ohjatun it-toiminnon käyttöä edunsaajille, erityisesti uusille toimijoille ja pk-yrityksille, henkilöstökuluihin liittyvän virhetason alentamiseksi;

v) jatkamaan pyrkimyksiään saada aikaan osallistavampi unionin tutkimusohjelma antamalla tukea, asettamalla selkeitä tavoitteita ja järjestämällä erityisiä tutkimusohjelmia aliedustetuille kohderyhmille, kuten naisille ja nuorille, pyrkien myös tasapainoiseen maantieteelliseen jakautumiseen koko unionissa;

vi) kannustamaan ja tukemaan jäsenvaltioita, erityisesti ”kiinnikurojamaita”, jotta ne hyödyntäisivät täysimääräisesti käytettävissä olevien unionin varojen, myös elpymis- ja palautumistukivälineen ja koheesiorahaston varojen, välisiä synergioita lisätäkseen tutkimus- ja innovointitoimiensa määrää; sekä

vii) jatkamaan rahoitusta sellaisen yhdennetyn, innovatiivisen ja joustavan energiaunionin luomiseksi, jolla edistetään varmaa, kestävää, kilpailukykyistä ja kohtuuhintaista energiaa kaikille, erityisesti pk-yrityksille ja heikossa asemassa oleville ja energiaköyhille kuluttajille, samalla kun nopeutetaan Euroopan oikeudenmukaista siirtymää puhtaaseen energiaan, jotta siitä tulisi ensimmäinen ilmastoneutraali maanosa vuoteen 2050 mennessä;

viii) lisäämään pk-yritysten kansainvälistymiseen suunnattavan tuen tunnettuutta, johdonmukaisuutta ja kestävyyttä;

ix) tarkistamaan, onko kertakorvauksia käyttävät hankkeet tosiasiallisesti toteutettu;

x) ilmoittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle

a) kuinka monta petosepäilyä komission toimivaltaiset yksiköt ovat ohjanneet EDES-paneelin käsiteltäväksi ja millä poissulkemisperusteilla ja kuinka moni näistä tapauksista on johtanut paneelin 1. varhaishavaintapäätökseen ja 2. poissulkemispäätökseen;

b) kuinka pitkäksi aikaa yhteisöt on suljettu pois unionin varojen saajien joukosta;

c) onko jokin poissuljetuista yhteisöistä saanut unionin rahoitusta poissulkemispäätöksen päättymisen jälkeen;

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/869, annettu 30. toukokuuta 2022, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista, asetusten (EY) N:o 715/2009, (EU) 2019/942 ja (EU) 2019/943 ja direktiivien 2009/73/EY ja (EU) 2019/944 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 347/2013 kumoamisesta (EUVL L 152, 3.6.2022, s. 45).

Koheesio, palautumiskyky ja arvot

96. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 2 ”Koheesio, palautumiskyky ja arvot” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 79,1 miljardia euroa (40,4 prosenttia unionin talousarviosta) ja se jakautui seuraavasti: 53,6 prosenttia Euroopan aluekehitysrahastolle (EAKR) ja muihin alueellisiin toimiin, 23,6 prosenttia Euroopan sosiaalirahastolle (ESR), 12,6 prosenttia koheesiorahastolle, 4,4 prosenttia Erasmus+-ohjelmaan, 2,3 prosenttia Verkkojen Eurooppa -välineen liikenneosioon, 0,6 prosenttia ERI-rahastolle ja 2,9 prosenttia muille aloille; panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 67 805,19 miljoonaa euroa ja niistä käytettiin 98,29 prosenttia (66 644,24 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 63 104,31 miljoonaa euroa ja että niistä käytettiin 99,86 prosenttia (63 054,76 miljoonaa euroa);

97. panee merkille, että koheesiopolitiikan ohjelmakauden 2014–2020 täytäntöönpano jatkui vuonna 2022 ja että kauden 2021–2027 osalta komissio sai päätökseen neuvottelut kaikista ohjelmista ja suoritti ainoastaan ennakkomaksuja, joiden määrä oli 6,5 miljardia euroa;

98. muistuttaa, että alaotsakkeen ”Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio” (alaotsake 2 a) menoilla pyritään vähentämään kehityseroja unionin eri jäsenvaltioiden ja alueiden välillä; korostaa unionin koheesiopolitiikan merkitystä tuettaessa Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanoa ja sen yleistavoitteiden saavuttamista ja autettaessa jäsenvaltioita ja alueita hyödyntämään uusia mahdollisuuksia ja vastaamaan globalisaation, työttömyyden, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen, teollisuuden muutosten ja digitalisaation kaltaisiin haasteisiin sekä tuettaessa täydennys-ja uudelleenkoulutusta ja elinikäistä oppimista;

99. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 27/2021 ”EU:n tuki matkailualalle: tarvitaan uusi strateginen linjaus ja parempi rahoitusmalli”; palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen komissiolle antaman suosituksen, että komissio vahvistaisi yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa uuden yhtenäisen strategian unionin matkailun ekosysteemiä varten vaikuttavan vuoteen 2030 ulottuvan matkailuohjelman laatimiseksi ja soveltaakseen EAKR:sta rahoitettavien matkailuinvestointien valinnassa menettelyjä, joilla tuettaisiin tätä uutta strategista linjausta; korostaa komission vastuuta tukea jäsenvaltioita matkailuinvestointien edistämisessä strategisen ohjelman mukaisesti;

100. panee merkille, että koheesiopolitiikan varojen käyttöaste ohjelmakaudella 2014–2020 oli 79,2 prosenttia vuoden 2022 lopussa (86 prosenttia vuoden 2023 lopussa, mukaan lukien koheesiota ja Euroopan alueita tukeva uusi elpymisapu (REACT-EU) vuosina 2021–2022), ja että se oli samalla tasolla kuin kaudella 2007–2013; on huolissaan siitä, että tämä käyttöaste saavutettiin vain väliaikaisella 100-prosenttisella unionin yhteisrahoitusosuudella, jolla luovuttiin unionin rahoituksen pitkään vakiintuneena periaatteena olleesta edellytyksestä, että jäsenvaltio osallistuu hankkeiden rahoitukseen; toteaa, että vuosien 2014–2020 ohjelmat sisältävät yli miljoona hanketta, joilla on tähän mennessä tuettu 2,4:ää miljoonaa yritystä, luotu 370 000 uutta työpaikkaa, lisätty yli 540 000 kotitalouden energiatehokkuutta ja luotu 6 000 megawattia uusia uusiutuvia energialähteitä ja joiden ansiosta 6,3 miljoonaa kotitaloutta on saanut laajakaista-yhteyden; panee merkille, että vuonna 2022 varojen käyttö parani suurelta osin CRII:n, CRII+:n, CARE:n ja FAST-CARE:n ansiosta kriisinhallinnassa, mikä vähensi hankkeita, joilla tuetaan lähentymisen ja yhteenkuuluvuuden luomista unionissa koskevia rakenteellisia koheesiotavoitteita;

101. on tyytyväinen taloudelliseen joustavuuteen koheesiovarojen käytössä ja korostaa, että tämän joustavuuden ansiosta koheesiopolitiikka oli etulinjassa reagoitaessa covid-19-kriisiin, sotaan liittyviin hätätilanteisiin ja energiakriisiin; muistuttaa kuitenkin, että tämä toimintapolitiikka perustuu pyrkimykseen varmistaa pitkän aikavälin suunnitelma toimenpiteistä, joilla vahvistetaan Euroopan alueiden taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota; katsoo, että vuoden 2027 jälkeisessä koheesiopolitiikassa on varmistettava varojen käytössä tarvittava joustavuus, jotta jäsenvaltiot ja alue- ja paikallisviranomaiset voivat ohjata resursseja tarkoituksenmukaisella ja luotettavalla tavalla ja aina koheesiopolitiikan pitkän aikavälin tavoitteiden mukaisesti;

102. panee lisäksi merkille, että vuonna 2022 koheesiopoliittisesta tukitoimesta Euroopan pakolaisten auttamiseksi (CARE) ja joustavasta avusta alueille (FAST-CARE) otettiin käyttöön yli 1,3 miljardin euron määrä, jolla jäsenvaltioita ja alueita autetaan tukemaan miljoonia unionin alueelta suojaa etsiviä ukrainalaispakolaisia, mukaan lukien pääasialliset sosiaalisen integraation ohjelmat, terveydenhuolto, elintarvikeapu tai välttämätön apu sekä työmarkkinoille ohjaus; pitää myönteisenä, että ehdotettuihin toimenpiteisiin sovelletaan samoja asianmukaisia hallinto- ja valvontajärjestelmiä ja moitteetonta varainhoitoa koskevia velvoitteita kuin koheesiopolitiikan rahastoihin;

103. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on tutkinut 260 tapahtuman edustavan otoksen, joka kattoi kaikentyyppiset monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 2 maksut; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso koheesion, palautumiskyvyn ja arvojen alalla vuonna 2022 nousi 6,4 prosenttiin, joka on merkittävästi yli olennaisuusrajan ja jossa on jo otettu huomioon jäsenvaltioiden vuonna 2022 soveltamat korjaukset, joiden kokonaisarvo oli 618 miljoonaa euroa; kehottaa kiinnittämään huomiota tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2022 arvioiman kokonaisvirhetason huomattavaan nousuun aiempiin vuosiin verrattuna (3,6 prosenttia vuonna 2021 ja 3,5 prosenttia vuonna 2020), vaikka komission arvion mukaan vuoden 2022 maksuriski on 1,9–2,7 prosenttia eli vastaava kuin aiempina vuosina (1,9–2,5 prosenttia vuonna 2021, 2,1–2,6 prosenttia vuonna 2020); kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan huomattava osa virheistä (3 prosenttia 6,4 prosentista) tapahtui CRII- ja CRII+-aloitteista peräisin olevissa menoissa;

104. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen huomautuksesta, jonka mukaan kauden 2014–2020 ohjelmien tukikelpoisuusjakson lopun (31. joulukuuta 2023) lähestyminen lisäsi käyttöpainetta ja jonka mukaan hallinto- ja tarkastusviranomaisten suorittamien tarkastusten ja todentamisten vaikuttavuus oli covid-19-pandemian aikana saattanut vähentyä, mikä saattoi lisätä havaitsematta jäävien virheiden ja sääntöjenvastaisuuksien riskiä; toteaa komission myöntävän, että covid-19-pandemian aikana vallinneella erityistilanteella ja joustomahdollisuuksilla on saattanut olla vaikutusta sääntöjenvastaisuuksien riskiin, koska menojen valvomiseksi oli löydettävä vaihtoehtoisia (etä)keinoja; korostaa kuitenkin, että komission mukaan havaitut riskit ja sääntöjenvastaisuudet liittyvät pikemminkin covid-19-pandemian aikana toteutettujen toimien tyyppiin tai julkisia hankintoja koskevissa säännöissä käyttöön otetun joustavuuden täytäntöönpanoon tai siihen, miten se ymmärrettiin;

105. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen selitykset, joiden mukaan sen virhetaso viittaa siihen osaan ilmoitetuista menoista, jonka kohdalla se katsoo, että Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU, Euratom) 2018/1046 ([10]) (varainhoitoasetus), yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa ja unionin taloudellisten etujen suojaamista koskevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371 ([11]) (PIF-direktiivi) säädetyt maksuehdot eivät ole kokonaisuudessaan täyttyneet, millä on suora ja mitattavissa oleva vaikutus unionin talousarviosta tuolloin hyväksytyn maksun määrään; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen selvennyksen, jonka mukaan virhetasoa ei pidä tulkita niin, että se vastaisi niiden rahoitusoikaisujen mahdollista määrää, jotka komissio voi määrätä sovellettavien sääntöjen mukaisesti; katsoo suuren virhetason olevan osoitus siitä, että resursseja tuhlataan erityisesti koheesiopolitiikassa, jossa monet hallintoviranomaiset joutuvat panemaan täytäntöön samanaikaisesti elpymis- ja palautumistukivälinettä;

106. panee merkille, että komissio raportoi vuotuisissa toimintakertomuksissa kunkin ohjelman ja kaikkien määrärahojen osalta maksamishetkellä vallitsevan riskitason, joka liittyy rahoitusoikaisuihin johtaviin sääntöjenvastaisuuksiin; toteaa, että rahoitusoikaisujen määräämiseksi komission on vahvistettava, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 2 artiklan 36 kohdan mukainen sääntöjenvastaisuus on tapahtunut, mutta kaikki muodolliset rikkomiset ja virheet, jotka tilintarkastustuomioistuin on sisällyttänyt arvioimaansa virhetasoon kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevina virheinä, eivät johda tukeen oikeuttamattomiin menoihin, koska niitä ei voida pitää yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 2 artiklan 36 kohdassa määriteltynä sääntöjenvastaisuutena; toteaa, että vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle on hyödyllistä saada johdon näkökulma havaittuihin virheisiin;

107. panee merkille, että komissio hyväksyy kaikki tilintarkastustuomioistuimen suositukset monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeessa 2 ”Koheesio, palautumiskyky ja arvot”, vaikka näiden kahden toimielimen havaitsemien virheiden luokittelussa on edelleen eroja; kehottaa komissiota tekemään tiivistä yhteistyötä tilintarkastustuomioistuimen ja kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa, jotta voidaan edelleen selventää sovellettavia sääntöjä ja vähentää eroja sekä varmistaa samalla, että tarkastukset eivät aiheuta liiallista hallinnollista rasitetta edunsaajille;

108. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi tietyntyyppisten virheiden, kuten tukeen oikeuttamattomien kulujen ja hankkeiden sekä sisämarkkinasääntöjen, mukaan lukien julkisia hankintoja ja valtiontukia koskevat säännöt, noudattamatta jättämisen lisääntyneen, ja korostaa, että tämäntyyppiset virheet saattavat liittyä huonoon hallintotapaan; panee merkille, että 3 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen arvioimasta 6,4 prosentin virhetasosta otsakkeessa 2 liittyy koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskevan investointialoitteen (CRII+) prioriteettien 100-prosenttiseen yhteisrahoitukseen, joka mahdollisti joustavamman varainkäytön; muistuttaa, että joustavuuden lisääminen ei saisi koskaan vaarantaa laatua ja valvontaa; pyytää komissiota tarkastelemaan uudelleen nykyistä tilannetta, jotta vältetään samankaltaiset tilanteet tulevaisuudessa; panee merkille, että komissio ei ole löytänyt tarkastusevidenssiä käyttöön otettujen uudentyyppisten toimenpiteiden ja joustomahdollisuuksien yleisestä merkittävästä vaikutuksesta ohjelmien virhetasoon, ja toteaa komission toteuttaneen toimenpiteitä tällaisen riskin ehkäisemiseksi;

109. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi tapauksia, joissa hankkeille hyväksyttiin tukeen oikeuttamattomia menoja ja ne vaikuttivat arvioituun kokonaisvirhetasoon; korostaa, että on tärkeää korjata perimmäiset järjestelmään liittyvät syyt ja että tarkastusviranomaisten on arvioitava tukikelpoisuusperusteet tehokkaasti;

([10]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2018/1046, annettu 18. heinäkuuta 2018, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä, asetusten (EU) N:o 1296/2013, (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 1304/2013, (EU) N:o 1309/2013, (EU) N:o 1316/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) N:o 283/2014 ja päätöksen N:o 541/2014/EU muuttamisesta sekä asetuksen (EU, Euratom) N:o 966/2012 kumoamisesta (EUVL L 193, 30.7.2018, s. 1).

([11]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5. heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

110. toteaa komission katsovan, että itse annetut ilmoitukset ovat hyödyllinen väline varmuuden saamiseksi, kun vaihtoehtoisen todentavan aineiston löytäminen olisi vaikeaa tai hallinnollisesti liian kallista edunsaajille; kannattaa tilintarkastustuomioistuimen suositusta parantaa edunsaajien itse antamia ilmoituksia koskevia tarkastusviranomaisten tarkastuksia, jotta voidaan varmistaa ilmoitusten pätevyys ja luotettavuus;

111. panee merkille, että komissio toteutti ohjelmakaudella EAKR:ää ja koheesiorahastoa koskevia rahoitusoikaisuja ja pidätyksiä 11 miljardin euron arvosta, josta tilivuoden 2021–2022 osuus oli 2,4 miljardia euroa; panee merkille, että nämä rahoitusoikaisut eivät ole toistaiseksi johtaneet jäsenvaltioiden rahoituksen menetyksiin, koska komissio ei ole vielä toteuttanut nettomääräisiä rahoitusoikaisuja kaudella 2014–2020; panee lisäksi merkille, että komissio jatkaa julkisia hankintoja ja valtiontukia koskevan kohdennetun toimintasuunnitelmansa täytäntöönpanoa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa; toteaa, että kansalliset viranomaiset ovat ensisijaisessa vastuussa komission päättämien rahoitusoikaisujen tekemisestä, mutta katsoo, että lisätarkastuksia on tehtävä sen varmistamiseksi, että kaikki oikaisut on toteutettu asianmukaisesti;

112. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen, jonka mukaan ohjelmakausien päällekkäisyys yhdistettynä EU:n elpymisvälineen (REACT-EU-väline ja elpymis- ja palautumistukiväline) mukaisten täydentävien rahoitusvälineiden saatavuuteen, joiden voimassaoloaika on rajoitetumpi, on saattanut rasittaa jäsenvaltioiden hallinnollisia valmiuksia ohjelmakaudella ja käynnistettäessä niiden vuosien 2021–2027 koheesio-ohjelmien täytäntöönpanoa; toteaa, että vuonna 2022 kansallisten ja alueellisten viranomaisten oli siirrettävä painopistettä kauden 2014–2020 koheesiopolitiikan ohjelmien uudelleenohjelmointiin, mukaan lukien CRII(+):sta, REACT-EU-välineestä, joustavaa apua alueille tarjoavasta FAST-CARE-tukitoimesta ja kohtuuhintaista energiaa tukevasta SAFE-ohjelmasta rahoitettavien toimenpiteiden käyttöönotto, sekä elpymis- ja palautumistukivälineeseen perustuvien kansallisten suunnitelmien täytäntöönpanoon erilaisiin kriiseihin vastaamiseksi ja elpymis- ja pelastustoimenpiteiden toteuttamiseksi; panee merkille, että alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto tukee kansallisia ja alueellisia viranomaisia sen varmistamisessa, että vuosien 2014–2020 ohjelmat pannaan kaikilta osin täytäntöön;

113. on erittäin huolissaan äskettäisestä tapauksesta, jossa unionin varoja väitetään käytetyn väärin niin kutsuttuna Koldon tapauksena tunnetuissa kasvomaskien ostosopimuksissa; on huolestunut siitä, että tähän unionin ja unionin veronmaksajien varojen väärinkäyttöön liittyi 14,6 miljoonaa euroa Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja 3,1 miljoonaa euroa EU:n solidaarisuusrahastosta; pitää valitettavana, että EPPO sai asiaankuuluvat tiedot yksityishenkilöltä eikä asianomaiselta kansalliselta viranomaiselta; kehottaa jäsenvaltioita ilmoittamaan EPPO-asetuksen 24 artiklan mukaisesti viipymättä EPPOlle kaikista epäilyistä, jotka koskevat unionin varojen väärinkäyttöä; kannustaa komissiota käyttämään tarkastustarkoituksiin ulkopuolisia asiantuntijoita, jos jossakin jäsenvaltiossa havaitaan vakava valmiuksien puute; panee merkille, että kyseisessä tapauksessa komissio ei havainnut väitettyä varojen väärinkäyttöä, vaikka se oli tehnyt tarkastuksia; kannustaa soveltamaan kahden silmäparin periaatetta ja monivaiheista todentamista tehtäessä sopimuksia kriisitilanteissa, jos hankintamenettelyt eivät kriisin vuoksi ole mahdollisia, jotta vältetään unionin rahoituksen mahdollinen väärinkäyttö; korostaa, että komission olisi tehtävä kaikissa asianomaisissa jäsenvaltioissa perusteellisia jälkitarkastuksia sellaisten sopimusten osalta, jotka on tehty kriisien aikana ilman hankintamenettelyjä; panee lisäksi merkille, että samanlaisia tilanteita on esiintynyt muissa jäsenvaltioissa, mukaan lukien äskettäin Portugalissa paljastunut väitetty petostapaus, jossa oli kyse EAKR:n varoista, sekä useat Tšekin tasavallassa ilmenneet tapaukset, jotka koskevat REACT-EU-välineen varojen väitettyä väärinkäyttöä lääkinnällisten laitteiden hankinnassa;

114. toteaa, että täydentävyys on tunnusomaista koheesiopolitiikan rahastojen ja unionin muiden rahoitusvälineiden väliselle suhteelle; muistuttaa, että vaikka koheesiopolitiikan rahastot ja elpymis- ja palautumistukiväline eroavat toisistaan yleisten tavoitteiden, aikataulun, hallinnointitavan ja rahoituksen osalta, nykyiset kokemukset osoittavat, että useissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa ennakoidaan investointeja, jotka olisivat olleet tukikelpoisia koheesiopolitiikan alaisuudessa; korostaa, että koheesiopolitiikan ja elpymis- ja palautumistukivälineen välinen täydentävyys on mahdollista ja odotettavissa, kunhan elpymis- ja palautumistukiväline tuo todellista lisäarvoa ja samoja kustannuksia ei korvata kahdesti; korostaa, että päällekkäisyyksien riski kasvaa elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren lopussa ja kehottaa komissiota tekemään kaikkensa näiden riskien vähentämiseksi;

115. kehottaa komissiota seuraamaan tilannetta erityisesti silloin, kun elpymis- ja palautumistukivälinettä koordinoivat samat kansalliset viranomaiset kuin koheesiopolitiikan rahastoja, ja vaatii, että unionin rahoituksen eri osa-alueisiin osoitetaan riittävästi lisää hallinnollisia valmiuksia ja henkilöresursseja; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen mahdolliseen riskiin, että tämän rinnakkaisuuden seurauksena päällekkäisen rahoituksen tapaukset voivat jäädä havaitsematta; kehottaa komissiota ottamaan opikseen kahdesta eri rahoitusmallista saaduista kokemuksista;

116. panee tyytyväisenä merkille, että toistaiseksi tilintarkastustuomioistuin tai komissio eivät kumpikaan havainneet elpymis- ja palautumistukivälineen vuoden 2022 maksuissa tapauksia, joissa elpymis- ja palautumistukivälineen varoista olisi maksettu jonkin koheesiohankkeen pakollista kansallista yhteisrahoitusta; kehottaa komissiota jatkamaan tilanteen seurantaa ja estämään tällaisen rahoituksen toteutumisen;

117. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen toistuvista huomautuksista tarkastus- ja hallintoviranomaisten toimintatavassa havaituista puutteista (erityisesti puutteista tarkastusviranomaisten suorittamissa jälkitarkastuksissa ja hallintoviranomaisten suorittamissa tarkastuksissa, sillä nämä viranomaiset eivät aina estä tai havaitse tehokkaasti edunsaajien ilmoittamiin menoihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia) ja komission liiallisesta luottamisesta ohjelmaviranomaisten työn laatuun, mikä liittyy komission asiakirjatarkastusten luontaisiin rajoitteisiin;

118. panee merkille komission vastauksen, jonka mukaan se pystyy muodostamaan kohtuullisen ja oikeudenmukaisen arvion virhetasoista kussakin ohjelmassa kunakin vuonna sekä kumulatiivisesti koheesiopolitiikan rahastojen osalta arvioinnillaan, jossa yhdistetään asiakirjatarkastuksia ja paikan päällä tehtäviä tarkastuksia, joita sovelletaan erilaisiin yksittäisiin ohjelmiin ja varmennuspaketteihin; on tilintarkastustuomioistuimen kanssa yhtä mieltä siitä, että komission asiakirjatarkastuksilla on luontaisia rajoitteita tarkastusviranomaisten raportoimien kokonaisjäännösvirhetasojen oikeellisuuden vahvistamisessa; toteaa, että nämä puutteet voivat vaikuttaa myös komission arvioituun riskinalaiseen määrään ohjelmien päättämishetkellä, sillä komissio ei ehkä kaikissa tapauksissa suorita oikaisuja, jotka tarvittaisiin alentamaan jäännösvirhetaso alle olennaisuusrajan;

119. korostaa huolestuneena tilintarkastustuomioistuimen havaintoa, jonka mukaan sellaisten varmennuspakettien osuus, joiden jäännösvirhetaso on yli kaksi prosenttia, nousi 61 prosenttiin tilintarkastustuomioistuimen otoksessa vuonna 2022 olevista menoista, kun se edellisvuonna oli 39 prosenttia, ja toteaa tämän ilmentävän edelleen jatkuvia puutteita tarkastusviranomaisten työssä; korostaa huolestuneena, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset kuuden viime vuoden ajalta osoittavat, etteivät tällä hetkellä käytössä olevat valvontamenettelyt vielä muodosta riittävää vastapainoa koheesioalan suurelle luontaiselle virheriskille eikä hallintovirkamiesten tarkastuksissa aina ehkäistä tai havaita vaikuttavalla tavalla edunsaajien ilmoittamiin menoihin liittyviä sääntöjenvastaisuuksia; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat virheet tarkoittavat merkittäviä puutteita tarkastusviranomaisten työssä menojen ja hankkeiden tukikelpoisuuden ja sisämarkkinasääntöjen noudattamisen varmistamisessa; panee merkille, että tapaukset, joissa tilintarkastustuomioistuimen tarkastetuissa varmennuspaketeissa uudelleen laskemat jäännösvirhetasot olivat yli kaksi prosenttia, johtuvat osittain edellä mainituista eroista;

120. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen kansallisissa tarkastuksissa havaitsemista jatkuvista puutteista, jotka voivat johtua epätarkoituksenmukaisesta soveltamisalasta, kansallisten tarkastusviranomaisten suorittamien tarkastusten epäselvästä dokumentoinnista ja otosten suodattamisesta sekä resurssikysymyksistä, kuten riittämättömästä rahoituksesta ja ammattitaitoisten asiantuntijoiden puutteesta; korostaa olevansa huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi puutteita monenlaisissa tarkastuksissa, esimerkiksi tapauksia, joissa ei tarkastettu riittävästi edunsaajien toimittamia tietoja hankkeiden tukikelpoisuudesta, sisämarkkinasääntöjen noudattamista sekä petosriskiä ja eturistiriitojen riskiä; panee merkille, että komissio pitää toisaalta suurinta osaa tarkastusviranomaisten työstä luotettavana ja että vain kymmenen tarkastusviranomaisen kohdalla 116:sta on toteutettava merkittäviä parannuksia; palauttaa mieliin suositukset, jotka se antoi mahdollisuuksista lisätä kansallisten viranomaisten tarkastusten ja valvonnan luotettavuutta yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa 21. marraskuuta 2023 antamassaan päätöslauselmassa;

121. panee merkille, että komissio on sitoutunut jatkamaan tiivistä työtään tarkastusviranomaisten kanssa, jotta voidaan vahvistaa niiden valmiuksia ehkäistä ja oikaista virheitä, dokumentoida tarkastustyönsä paremmin ja siten edistää varmennusprosessia;

122. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnon, jonka mukaan yksinkertaistaakseen kuluja koheesiopolitiikan edunsaajat käyttivät yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja 77 tapahtumassa eli 30 prosentissa otoksestaan soveltaen joko kiinteämääräistä rahoitusta tai vakioyksikkökustannuksia tai niiden yhdistelmää; korostaa, että yksinkertaistetut kustannusvaihtoehdot ovat yksi tärkeimmistä toimenpiteistä, joilla vähennetään edunsaajien hallinnollisia kustannuksia ja rasitteita ja siten helpotetaan pienten edunsaajien mahdollisuuksia saada rahoitusta ja joissa tavoitteiden saavuttamiseen kohdennetaan enemmän huomiota ja samalla alennetaan virhetasoa; korostaa tilintarkastustuomioistuimen katsovan, että yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja ei aina panna asianmukaisesti täytäntöön, ja yhtyy tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen päätelmään, jonka mukaan yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ei pitäisi tuottaa liiallista taloudellista hyötyä jäsenvaltiolle; toisaalta katsoo, että yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen olisi käytännössä johdettava byrokraattisen taakan todelliseen vähentämiseen eikä täysimääräisiin ennakko- ja jälkitarkastuksiin; toteaa, että hintojen pienet vaihtelut yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen arvioissa verrattuna jälkitarkastuksissa havaittuihin hintoihin olisi hyväksyttävä;

123. panee merkille, että vuosien 2021–2027 ohjelmien osalta komissio on kannustanut ohjelmaviranomaisia käyttämään yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa säädettyjä yksinkertaistamistoimenpiteitä, erityisesti yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ja kustannuksiin perustumattoman rahoituksen käyttöä tukikelpoisuusongelmien ratkaisemiseksi, hallinnon tarkastusten helpottamiseksi ja edunsaajille aiheutuvan rasitteen valvomiseksi; panee merkille, että näiden ponnistelujen tuloksena esimerkiksi EAKR:n ja koheesiorahaston osalta on tähän mennessä hyväksytty 120 yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja koskevaa ohjelmatason järjestelyä yhdessätoista jäsenvaltiossa ja Interreg-ohjelmia varten (5,7 miljardia euroa kokonaisrahoitusosuudesta) ja neljä kustannuksiin perustumattoman rahoituksen suunnitelmaa neljässä jäsenvaltiossa (1,2 miljardia euroa kokonaisrahoitusosuudesta); korostaa, että yksinkertaisuutta ja joustavuutta on lisättävä kiireellisesti; kehottaa komissiota löytämään oikean tasapainon pieniin hintavaihteluihin liittyvän tarvittavan joustavuuden ja toisaalta epäasianmukaisen ja tahallisen kustannusten ja hintojen yliarvioinnin välillä;

124. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, joka koski Slovakiassa toteutettua EAKR-ohjelmaa, jolla pyrittiin kunnostamaan julkisen rakennuksen sisätiloja huolimatta siitä, että kyseisessä ohjelmassa tukikelpoisia olivat vain energiatehokkuustoimenpiteet; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen havainnon, jonka mukaan tämän hankkeen ei olisi pitänyt läpäistä arviointivaihetta, koska hakemuksessa ei saavutettu hankkeen menoja koskenutta energiatehokkuuteen liittyvää vähintään 25 prosentin kynnysarvoa; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen havaitsemat samankaltaiset tapaukset, joista komissio ei ole antanut vastausta;

125. muistuttaa, että kaudella 2021–2027 jäsenvaltioiden on noudatettava yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen tiettyjä horisontaalisia tai temaattisia mahdollistavia edellytyksiä, jotka ovat ennakkoedellytyksiä rahastojen erityistavoitteiden vaikuttavalle ja tehokkaalle täytäntöönpanolle; muistuttaa, että jos mahdollistavat edellytykset eivät täyty silloin, kun komissiolle esitetään kyseistä erityistavoitetta koskeva maksatushakemus, niihin liittyviä menoja ei korvata unionin talousarviosta ennen kuin komissio on vakuuttunut mahdollistavan edellytyksen täyttymisestä;

126. muistuttaa, että neuvosto hyväksyi 15. joulukuuta 2022 komission ehdotuksen perusteella täytäntöönpanopäätöksen (EU) 2022/2506 ([12]) toimenpiteistä unionin talousarvion suojaamiseksi oikeusvaltion periaatteiden rikkomiselta Unkarissa; korostaa, että päätös perustui komission epäilyksiin julkisten hankintojen järjestelmään liittyvistä vakavista ongelmista Unkarissa; pitää myönteisenä sitä, että 55 prosenttia tiettyjen koheesiopolitiikan kauden 2021–2027 ohjelmien sitoumuksista keskeytetään väliaikaisesti; panee merkille, että komissio on seurannut niiden korjaavien toimenpiteiden täytäntöönpanoa, joita Unkari on ehdottanut ehdollisuusasetuksen yhteydessä; toteaa, että komissio arvioi uudelleen Unkarin tilannetta omasta aloitteestaan joulukuussa 2023 ja totesi, että unionin talousarvion riskitaso oli edelleen sama, sillä vieläkin oli sitoumuksia, joita ei ollut täytetty oikein tai ajoissa;

127. toteaa komission tehneen joulukuussa 2022 sen päätelmän, ettei Unkari täyttänyt yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisia, perusoikeuskirjaa koskevia horisontaalisia mahdollistavia edellytyksiä siltä osin kuin on kyse oikeuslaitoksen riippumattomuudesta ja useiden lakien säännöksistä, jotka vaarantavat vakavasti hlbtiq+ -henkilöiden oikeudet, akateemisen vapauden ja oikeuden turvapaikkaan; pitää erittäin valitettavana komission 13. joulukuuta 2023 ([13]) tekemää päätöstä, jonka mukaan Unkari on täyttänyt oikeuslaitoksen riippumattomuuteen liittyvän horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen, minkä ansiosta Unkarin viranomaisilla on mahdollisuus esittää korvauspyyntöjä jopa 10,2 miljardin euron arvosta ilman asianmukaisia valvontamekanismeja tai julkisia hankintamenettelyjä, joilla taattaisiin moitteeton varainhoito ja unionin talousarvion suojaaminen; katsoo, että tämä päätös on poliittisesti ristiriidassa ehdollisuusasetuksen nojalla hyväksyttyjen toimenpiteiden jatkamisen kanssa, ja ilmaisee pettymyksensä siihen, ettei parlamentille tiedotettu riittävästi prosessin aikana; toistaa huolensa oikeuslaitoksen riippumattomuudesta äskettäisten uudistusten jälkeenkin, kuten 18. tammikuuta 2024 Unkarin tilanteesta ja jäädytetyistä EU-varoista annetussa parlamentin päätöslauselmassa ilmaistiin;

128. muistuttaa, että kaikkia unionin rahoituksen vapauttamiseen ehdollisuusasetuksen, yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen ja elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti vaadittavia toimenpiteitä on tarpeen käsitellä yhtenä kiinteänä pakettina; korostaa, että on tärkeää suojata unionin taloudellisia etuja myös ennakkomaksujen maksamisen yhteydessä;

129. panee unionin taloudellisten PIF-kertomuksesta merkille, että vuosina 2021–2022 koheesiopolitiikkaan liittyvien petoksiksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä laski 11,6 prosenttia (vuonna 2021 niitä ilmoitettiin 233 ja vuonna 2022 puolestaan 206) samalla kun muiden kuin petokseksi ilmoitettujen sääntöjenvastaisuuksien määrä kasvoi 9,3 prosenttia; panee merkille, että komissio pyysi tarkastusviranomaisia kiinnittämään erityistä huomiota uusiin riskeihin, jotka liittyvät rahastojen lisääntymiseen ja EU:n elpymisvälineen kautta saataville asetettuun lisärahoitukseen, erityisesti päällekkäisen rahoituksen, eturistiriitojen, petosten ja korruption riskiin; panee merkille komission pyrkimykset edistää Arachne-riskienpisteytysvälineen käyttöä vastahakoisissa jäsenvaltioissa ja esittää välineeseen parannuksia; toteaa, että tarkastusviranomaiset ottivat petosriskin nimenomaisesti huomioon 65 prosentissa tarkastetuista toimista kaudella 2014–2020, mikä on parannusta verrattuna tilintarkastustuomioistuimen vuonna 2021 havaitsemaan 38 prosenttiin;

130. korostaa, että tilintarkastustuomioistuimella, OLAFilla ja EPPOlla olisi oltava käytettävissään komission tarjoama yhteinen integroitu tietotekninen järjestelmä tiedonlouhintaa ja riskien pisteytystä varten oikeasuhteisella tavalla niiden kunkin oman toimivallan puitteissa, kuten varainhoitoasetuksen uudelleenlaadinnassa on suunniteltu;

131. painottaa koheesiomenojen laillisuuden ja sääntöjenmukaisuuden tärkeyttä sekä hallinto- ja tarkastusviranomaisten ratkaisevaa roolia asiassa; muistuttaa tarpeesta yksinkertaistaa ja järkeistää tarkastuksia keskittyen siihen, mikä on tarpeen petosten torjumiseksi; muistuttaa lisäksi, että kauden 2021–2027 yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaan jäsenvaltioiden viranomaisten olisi ilmoitettava kaikista havaitsemistaan unionin rahoittamiin hankkeisiin liittyvistä epäillyistä tai todetuista petoksista ja ilmoitettava näistä tapauksista, vaikka ne havaittaisiin ennen menojen ilmoittamista komissiolle;

132. korostaa Euroopan petostentorjuntaviraston ja Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) merkittävää roolia unionin talousarvion suojaamisessa; kehottaa kaikkia jäsenvaltioita liittymään EPPOon; muistuttaa, että Euroopan syyttäjäviranomainen totesi ollessaan aluekehitysvaliokunnan kuultavana 25. toukokuuta 2023, ettei tämänhetkistä unionin menojen hallinto- ja valvontajärjestelmää ole suunniteltu havaitsemaan petoksia ja että tarkastuksissa ja hallinnollisissa tutkimuksissa havaitaan harvoin talousrikoksia, joilla on usein rajatylittävä ulottuvuus; korostaa, että on tärkeää tarjota EPPOlle tarvittavat keinot, jotta se voi hoitaa tehtävänsä; katsoo, että EPPOn vahvistaminen mahdollistaisi sen, että lainsäätäjä voisi edelleen yksinkertaistaa koheesiopolitiikan sääntelykehystä varojen käytön parantamiseksi;

([12]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös (EU) 2022/2506, annettu 15 päivänä joulukuuta 2022, toimenpiteistä unionin talousarvion suojaamiseksi oikeusvaltion periaatteiden rikkomiselta Unkarissa (EUVL L 325, 20.12.2022, s. 94).

([13]) Komission 13. joulukuuta 2023 tekemä päätös "Commission Decision of 13.12.2023 on the reassessment, on the Commission's initiative, of the fulfilment of the conditions under Article 4 of Regulation (EU, Euratom) 2020/2092 following Council Implementing Decision (EU) 2022/2506 of 15 December 2022 regarding Hungary", C(2023)8999.

133. pyytää OLAFia suorittamaan perusteellisen tutkimuksen unionin varojen mahdollisesta väärinkäytöstä, joka liittyy yhdistysverkostojen näennäishankkeita varten Erasmus+ -ohjelman ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen kautta saamaan rahoitukseen, jotta voidaan todentaa joidenkin kansallisten virastojen asiaa koskevat viimeaikaiset ilmoitukset, saada käsitys tällaisten petostapausten laajuudesta ja merkittävyydestä sekä analysoida, miten jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset käsittelevät niitä;

Suositukset

134. kehottaa komissiota

i) käymään ennakoivasti rakentavaa vuoropuhelua tilintarkastustuomioistuimen kanssa, jotta voidaan ratkaista kasvava määrä tilanteita, joissa komission virallinen vastaus tilintarkastustuomioistuimen havaintoihin on se, että ollaan yhtä mieltä siitä, että asiasta ollaan erimielisiä, ja jatkamaan yhteistyötään tilintarkastustuomioistuimen kanssa, jotta voidaan selvittää niiden arvioimien virhetasojen tulosten mahdollista vertailukelpoisuutta ja yhdenmukaistaa oikeudellisten tekstien tulkintaa;

ii) sovittamaan yhteen tilintarkastustuomioistuimen havainnot, jotka koskevat jäsenvaltioiden ilmoituksia, ja tiedot, jotka saadaan komission suorittamasta riskitasoa maksamishetkellä ja päättämishetkellä koskevasta hallintoviranomaisten tarkastelusta, jotta voidaan tunnistaa virhekeskittymät, joihin on puututtava kiireellisesti;

iii) jatkamaan tiivistä työtä tarkastusviranomaisten kanssa, jotta voidaan vahvistaa niiden valmiuksia ehkäistä ja oikaista toistuvia virheitä, dokumentoida tarkastustyönsä paremmin ja siten edistää varmennusprosessia;

iv) parantamaan ja vahvistamaan jäsenvaltioiden hallinto- ja valvontajärjestelmää sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot ilmoittavat komissiolle ainoastaan tukikelpoisia menoja;

v) varmistamaan, että tarkastusviranomaisilla on käytössä asianmukaiset menetelmät itse annettujen ilmoitusten tarkastamiseksi tunnistamalla hyviä käytäntöjä ja antamalla jäsenvaltioille ohjeistusta;

vi) suorittamaan erityisiä kohdennettuja tarkastuksia osana päättämistarkastuksia sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot ovat soveltaneet havaittujen virheiden osalta tarvittavia rahoitusoikaisuja;

vii) kiinnittämään tarkastuksissaan erityistä huomiota riskeihin, jotka liittyvät CRII/CRII+-muutoksilla käyttöön otettuihin joustomahdollisuuksiin; käynnistämään näiden ohjelmien menojen välittömän uudelleentarkastelun sellaisten järjestelmäongelmien tunnistamiseksi ja korjaamiseksi, jotka ovat johtaneet virhetason äkilliseen nousuun;

viii) tukemaan jäsenvaltioita edelleen ja laatimaan samalla toimintasuunnitelman siitä, miten voidaan parhaiten erityisesti hallinnollisten valmiuksien kehittämistä tukemalla välttää monivuotisen rahoituskehyksen loppupuolella hallinnollinen liikakuormitus, joka tulee vielä elpymis- ja palautumistukivälineen suunnitellun tukikelpoisuuskauden päälle, kun otetaan huomioon ohjelmakauden 2014–2020 loppuunsaattaminen ja nykyisen ohjelmakauden täytäntöönpano;

ix) jatkamaan julkisia hankintoja koskevan toimintasuunnitelmansa neljännen tarkistuksen täytäntöönpanoa yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa auttaakseen ohjelmaviranomaisia ja hankintaviranomaisia parantamaan käytäntöjään julkisten hankintojen alalla, myös oppiakseen välttämään yleisimmät ERI-rahastojen hallinnointiin liittyvät virheet julkisissa hankinnoissa, sekä toteuttamaan edelleen jäsenvaltioiden virkamiehille suunnattuja koulutustilaisuuksia;

x) noudattamaan lupaustaan toimittaa sekä vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle että suurelle yleisölle luettelo unionin varojen suurimmista lopullisista edunsaajista, kun tällaisessa luettelossa lopullisena edunsaajana pidetään sitä luonnollista henkilöä tai yhteisöä, joka vastaanottajaketjun viimeisenä lenkkinä saa kyseiset unionin varat;

xi) tehostamaan edelleen koheesio-ohjelmien täytäntöönpanon yksinkertaistamista; kannustamaan lisäksi komissiota ottamaan käyttöön välineitä julkisten hankintojen digitalisoimiseksi sähköisen hankintamenettelyn mallin pohjalta ja auttamaan jäsenvaltioita tässä siirtymässä;

xii) edistämään menetelmien ja varmuuden yhdenmukaistamista, jotta yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käyttöönotto samanaikaisesti kaikkien sidosryhmien kanssa onnistuisi, siten, että edunsaajilla on riittävästi ennustettavuutta siitä, miten nämä vaihtoehdot on tarkoitus toteuttaa, ja varmistamaan, että tarkastukset eivät lisää täytäntöönpanon byrokratiaa eikä niistä aiheudu edunsaajille tarpeetonta rasitusta; varmistamaan, että yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja ei panna täytäntöön siten, että jäsenvaltiot saavat liiallista taloudellista hyötyä, ja takaamaan samalla asianmukainen joustavuus kustannus- ja hinta-arvioissa;

xiii) tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden tarkastusviranomaisten kanssa sen varmistamiseksi, että erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitukseen liittyvää päällekkäisen rahoituksen erityistä riskiä vähennetään asianmukaisilla kansallisilla kontrolleilla ja tarkastuksilla; suorittamaan aihekohtaisia tai säännönmukaisuuden tarkastuksia, jotka on räätälöity suuririskisille alueille ja jäsenvaltioille; sekä

xiv) luomaan kattavan mekanismin koheesiovarojen käyttöönottamiseksi poikkeuksellisissa tai odottamattomissa olosuhteissa siten, että hyödynnetään ohjaavia säännöksiä käyttötarkoituksista, rahoituksen saatavuudesta, hallinnoinnista, tarkastuksista ja kontrolleista ja soveltamisesta; korostamaan, että tällainen käyttö poikkeuksellisissa olosuhteissa olisi rajoitettava erityisiin ja tarkasti määriteltyihin tilanteisiin, sen olisi oltava ajallisesti ja laajuudeltaan rajoitettua ja siihen olisi sovellettava tehostettua valvontaa riskien lieventämiseksi;

xv) arvioimaan uudelleen päätöstään vapauttaa 10,2 miljardia euroa koheesiovaroja Unkarille ja pidättäytymään varojen maksamisesta, kunnes asiaa koskeva lainsäädäntö on pantu täytäntöön ja hyväksytyt toimenpiteet ovat osoittautuneet tehokkaiksi käytännössä;

xvi) tekemään tietoteknisten välineiden, kuten EDESin ja Arachnen, käytöstä pakollista ja järjestelmällistä kaikissa unionin rahastoissa, myös yhteistyöhön perustuvassa hallinnoinnissa, ja varmistamaan uuden teknologian parempi käyttö valvonnan lisäämiseksi ja unionin talousarvion suojaamiseksi petoksilta ja varojen väärinkäytöltä päätökseen saatetun varainhoitoasetuksen tarkistuksen yhteydessä;

xvii) antamaan tilintarkastustuomioistuimelle, OLAFille ja EPPOlle pääsy komission tarjoamaan yhteiseen integroituun tietotekniseen järjestelmään tiedonlouhintaa ja riskien pisteytystä varten varainhoitoasetuksen uudelleenlaadinnassa sovittujen ehtojen mukaisesti;

xviii) raportoimaan ohjelmakauden alussa suoritetuista varhaisista ennaltaehkäisevistä järjestelmätarkastuksista, jotta voidaan vahvistaa jäsenvaltioiden valvontajärjestelmien tehokkuus, sääntöjenvastaisuuksien ehkäisemiseksi käytössä oleva järjestelmä mukaan luettuna;

xix) raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle, miten joustotoimenpiteiden käyttö koheesiopolitiikassa, mikä on lisännyt varojen käyttöastetta, on vaikuttanut lähentymistä ja koheesiota koskeviin rakenteellisiin koheesiotavoitteisiin;

Kulttuuri ja koulutus

135. pitää myönteisenä komission ja Euroopan koulutuksen ja kulttuurin toimeenpanoviraston (EACEA) toimia Erasmus+ -ohjelman, Euroopan solidaarisuusjoukkojen ja Luova Eurooppa -ohjelman sopeuttamiseksi muuttuvaan todellisuuteen, esimerkiksi korottamalla apurahojen yksittäisiä tukiprosentteja niiden osallistavuuden turvaamiseksi, pidentämällä hakemusten määräaikoja ja hankkeiden kestoa sekä siirtämällä toimien painopistettä Ukrainaan vapaaehtoisuuden perusteella; odottaa, että osallisuutta edistäviä toimenpiteitä ja osallisuutta koskevaa tukea vahvistetaan vielä lisää, jotta voidaan helpottaa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien osallistumista ohjelmiin;

136. onnittelee komissiota ja EACEAa siitä, että Erasmus+ -ohjelman talousarvio toteutettiin lähes täysimääräisesti ja Euroopan solidaarisuusjoukkojen talousarvio toteutettiin täysimääräisesti vuonna 2022, minkä vuoksi on peräti välttämätöntä siirtää määrärahoja muista ohjelmista maksutarpeiden kattamiseksi; panee merkille Luova Eurooppa -ohjelman maksujen suorittamiseen liittyvät haasteet vuonna 2022, sillä noin 50 miljoonaa euroa siirrettiin vuodelle 2023 operatiivisten ongelmien ja myöntämisprosessien viipeiden vuoksi; panee merkille koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston (EAC) ja EACEAn pyrkimykset rajoittaa näiden viivästysten vaikutusta ja palata normaaliin aikatauluun vuonna 2023;

137. painottaa jälleen, että EU:n nuoriso-, kulttuuri- ja koulutusohjelmien määrärahoja on yhä lisättävä, jotta voidaan erityisesti tehostaa viestintää nuorille, taiteilijoille ja ammattilaisille, joilla on muita vähemmän mahdollisuuksia, lisätä heidän osallistumistaan sekä tukea kansalaiskasvatusta; pyytää tässä yhteydessä komissiota jatkamaan tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa;

138. pitää myönteisenä, että parlamentin vaatimuksesta Euroopan nuorison teemavuoteen 2022 osoitetun kolmen miljoonan euron lisäyksen ansiosta voitiin vahvistaa useita teemavuoden toimia, kuten solidaarisuushankkeita, vapaaehtoistoimintaa ja verkostoitumista; korostaa, että teemavuoden hienot tulokset olisi nyt pantava kestävällä tavalla täytäntöön tämän aloitteen pysyvän perinnön varmistamiseksi;

139. panee merkille Luova Eurooppa -ohjelman vuoden 2022 talousarviossa edelleen jatkuneen etupainotteisuuden, jolla pyrittiin lieventämään covid-19-pandemian kulttuurialalle ja luoville aloille aiheuttamia vaikutuksia; panee merkille, että tämän etupainotteisuuden ansiosta vuonna 2022 voitiin ottaa mukaan enemmän eurooppalaisia kulttuuriyhteistyöhankkeita kuin koskaan aikaisemmin; on kuitenkin huolissaan siitä, että vuosien 2021 ja 2022 etupainotteisuus voi johtaa rahoituksen puutteeseen vuodesta 2023 alkaen, ja pitää valitettavana, että ohjelman kokonaisrahoitus on edelleen liian vähäinen suhteessa tavoitteisiin, erityisesti kun otetaan huomioon ohjelman korkea osallistumisaste;

140. panee huolestuneena merkille vuonna 2022 jatkuneet sähköisen avustusmenettelyjärjestelmän haasteet, jotka kohdistuivat EACEAn hallinnoimien ehdotuspyyntöjen edunsaajiin; kehottaa painokkaasti komissiota ja EACEAa ratkaisemaan lopullisesti nämä tietotekniset ongelmat, jotta tavoitteiden saavuttamista ei vaaranneta ja jotta vähennetään virheiden mahdollisuutta ja yksinkertaistetaan menettelyjä; katsoo, että tehokkaampi ja saavutettavampi tietotekniikkainfrastruktuuri helpottaisi myös pienten edunsaajajärjestöjen mahdollisuutta hyötyä ohjelman resursseista;

141. panee merkille EACEAn henkilöstötilanteen myönteisen kehityksen ja henkilöstön merkittävän lisäyksen vuoden 2022 aikana;

Luonnonvarat

142. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 3 ”Luonnonvarat” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 58,3 miljardia euroa (29,7 prosenttia unionin talousarviosta) ja se jakautui seuraavasti: 65,9 prosenttia Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) maksettaviin suoriin tukiin, 26,2 prosenttia maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon (maaseuturahasto), 4,7 prosenttia maataloustukirahaston markkinoihin liittyviin menoihin, 1,8 prosenttia meri- ja kalastusalan toimiin, 0,9 prosenttia ympäristö- ja ilmastotoimiin (Life) ja 0,5 prosenttia muille aloille; panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeessa 3 ”Luonnonvarat ja ympäristö” 56 681,11 miljoonaa euroa ja niistä oli käytetty 98,92 prosenttia (56 069,86 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 55 826,77 miljoonaa euroa ja että niistä oli käytetty 98,89 prosenttia (55 205,48 miljoonaa euroa);

143. panee merkille, että vuosi 2022 oli toinen ja viimeinen vuosi siirtymäkaudella, jonka aikana jäsenvaltiot saivat sitoa yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) vuosien 2021–2027 talousarviomäärärahoja ja EU:n elpymisvälineestä ulkoisina käyttötarkoitukseensa sidottuina tuloina saatavaa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoon (maaseuturahasto) varattua kahdeksan miljardin euron lisärahoitusta ennen uuden YMP:n voimaantuloa 1. tammikuuta 2023 ja että jäsenvaltioiden viljelijöille ja muille YMP:n tuensaajille maksamia asiaan liittyviä maksuja voidaan maksaa 31. joulukuuta 2025 asti;

144. panee merkille, että varainhoitovuonna 2022 suorien tukijärjestelmien edunsaajia oli yli 5,9 miljoonaa, maaseudun kehittämistoimenpiteiden edunsaajia noin 3,5 miljoonaa ja markkinatoimenpiteiden edunsaajia noin 0,11 miljoonaa; korostaa, että unionin viljelijöiden ja elintarvikejärjestelmän häiriönsietokyky on varmistanut edelleen ruokaturvan unionissa ja sen ulkopuolella huolimatta vuonna 2022 kohdatuista haasteista;

145. panee merkille, että Venäjän provosoimaton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan käynnisti muiden toimien ohella kriisivarauksen aktivoinnin tukipaketilla, jonka määrä oli 500 miljoonaa euroa, josta 350 miljoonaa euroa asetettiin kyseisten tuottajien käyttöön varauksesta ja 150 miljoonaa euroa maataloustukirahastosta; panee tyytyväisenä merkille korkean toteutusasteen (yli 492 miljoonaa euroa) ja nopean täytäntöönpanon; panee merkille, että jäsenvaltioille annettiin joustovaraa päättää aloista, joiden ne katsoivat kärsineen eniten markkinahäiriöistä, kuten myös tukijärjestelmistä, joiden perusteella sovellettu valvontajärjestelmä määräytyi;

146. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on tutkinut 218 tapahtuman edustavan otoksen, joka kattoi kaikentyyppiset tämän rahoituskehysotsakkeen menot; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tutki myös maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston ja ilmastotoimien pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa annetut sääntöjenmukaisuutta koskevat tiedot sekä valitut järjestelmät 17 jäsenvaltiossa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin arvioi luonnonvarojen toimintalohkon virhetasoksi 2,2 prosenttia (1,8 prosenttia vuonna 2021) ja että suurin osa havaituista virheistä koski maaseudun kehittämiseen liittyviä tapahtumia; panee merkille, että maatalouden ja maaseudun kehittämisen pääosaston arvion mukaan riski maksamishetkellä oli 1,76 prosenttia;

147. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi maaseudun kehittämisen alalla 21 kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevaa virhettä, seitsemän kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevaa virhettä suorissa tuissa, kaksi markkinatoimenpiteisiin liittyvissä menoissa ja kaksi muissa kuin YMP:n menoissa; pitää rauhoittavana komission toteamusta siitä, että kahdeksan kvantitatiivisesti ilmaistavissa olevan virheen taloudellinen vaikutus oli alle 100 euroa (maatalousmaan ilmoittaminen liian suurena) ja että suurimmassa osassa virheistä väärinkäytetty määrä oli alle 1 000 euroa;

148. panee merkille, että suurin osa tilintarkastustuomioistuimen havaitsemista virheistä liittyi virheellisten tietojen antamiseen pinta-alasta tai eläimistä (42 prosenttia) ja tukeen oikeuttamattomaan edunsaajaan, toimintaan, hankkeeseen tai menoon; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi vuonna 2021 useita tapauksia, joissa jäsenvaltioiden viranomaisilla ja komissiolla oli riittävästi tietoa, jonka avulla virhe olisi voitu ehkäistä tai havaita ja korjata ennen kuin menot hyväksyttiin ja että jos jäsenvaltioiden viranomaiset ja komissio olisivat käyttäneet asianmukaisesti kaikkia käytettävissään olevia tietoja, tämän luvun arvioitu virhetaso olisi ollut 1,3 prosenttiyksikköä alhaisempi;

149. palauttaa mieliin, että sekä komissio että jäsenvaltiot ovat vastuussa YMP:n menoihin liittyvien petosten käsittelystä; huomauttaa, että petostentorjuntatoimien olisi säilyttävä unionin ja jäsenvaltioiden ensisijaisena tavoitteena, koska petokset estävät toimintapoliittisten tavoitteiden saavuttamisen unionin varoilla;

150. panee merkille komission lausuman, jonka mukaan YMP:n täytäntöönpanomallilla 2023–2027 pyritään yksinkertaistamaan sääntöjä ja korostamaan pinta-alamonitorointijärjestelmän kaltaisten uusien teknologioiden käyttöä, jotka auttavat vähentämään virheitä; panee merkille, että viljelijöiden tekemien virheiden ohella viljelylohkojen tunnistamisjärjestelmä on paikkatietoperusteisten tukihakemusten perusta, ja muistuttaa, että pinta-alatuen seurantateknologioista voi olla merkittävää hyötyä viljelijöille, viranomaisille ja ympäristölle;

151. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin esitti vuosikertomuksessaan maataloustoiminnan virheellistä ilmoittamista koskevan esimerkin, johon viitattiin useissa tiedotusvälineissä ”sitruunapuutapauksena” ja jossa viljelijä ilmoitti viljelevänsä pysyvää viljelykasvia, vaikka ilmoitetulla alalla ei todellisuudessa ollut viljelty useisiin vuosiin; panee merkille, että komission ilmoituksen mukaan tämän virheen taloudellinen vaikutus oli 8 349,06 euroa ottaen huomioon asiasta vastaavien kansallisten viranomaisten toteuttamat korjaavat toimet, mukaan lukien ilmoitetun määrän takaisinperintä; antaa tunnustusta tilintarkastustuomioistuimen ja komission perusteelliselle tarkastustyölle ja asianomaisen maksajaviraston nopeille jatkotoimille; korostaa kuitenkin, että tapausta ei pitäisi katsoa harvinaiseksi ja yksilölliseksi sattumaksi, vaan pikemminkin riskiksi siitä, että järjestelmällisesti mahdollistetaan petollinen tapa saada unionin varoja, eikä sitä näin ollen pitäisi aliarvioida;

152. panee merkille, että yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja sovelletaan koko YMP:hen, myös maaseudun kehittämiseen, jossa tukikelpoisuusehdot ovat monimutkaisemmat ja virheriski on suurempi, ja että edelleen on mahdollista yksinkertaistaa toimenpiteitä, jotka eivät perustu pinta-ala- tai eläinilmoituksiin ja joissa jäsenvaltiot voivat päättää, korvaavatko ne tosiasialliset kustannukset vai maksavatko ne ennalta määriteltyjen tuotosten mukaisesti; panee merkille, että komission mukaan lähes 92 prosentissa maaseudun kehittämisohjelmista käytetään yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja; kehottaa komissiota ilmoittamaan yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen kautta maksetut määrät;

153. muistuttaa, että YMP:n varmennusmalli sisältää maksajavirastojen tekemät ensimmäisen tason tarkastukset, maksajavirastojen menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta vuosittain lausunnot antavien riippumattomien todentamisviranomaisten tarkastustyön sekä komission tilien tarkastamisen ja hyväksymisen kautta tekemän työn; panee tyytyväisenä merkille, että huolimatta joistakin epäjohdonmukaisuuksista, jotka johtuivat valvonta- ja maksutietojen tietokokonaisuuksien erilaisista päivitysaikatauluista, tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että tarkastettujen maksajavirastojen järjestelmät laskivat tukimaksut luotettavasti, mikä on osoitus komissiolle ilmoitettujen jäsenvaltioiden valvontatilastojen ja maksutietojen yleisestä laadusta ja johdonmukaisuudesta;

154. pitää myönteisenä, että jäsenvaltiot ovat yhä kiinnostuneempia tiedonlouhintaan tarkoitetusta integroidusta tietoteknisestä välineestä Arachnesta ja käyttävät sitä yhä enemmän, sillä 13 jäsenvaltiota käyttää välinettä ainakin joihinkin toimenpiteisiin ja viisi jäsenvaltiota osallistui Arachnea esittelevään yleiseen seminaariin; pitää valitettavana, että tiedonlouhintaan tarkoitetun integroidun tietoteknisen välineen Arachnen käyttö ei ole jäsenvaltioille pakollista; panee merkille jäsenvaltioiden raportoimat esteet ja komission jatkuvat toimet Arachnen parantamiseksi; pitää valitettavana, että jäsenvaltiot ovat ottaneet Arachnen valikoivasti käyttöön;

155. panee merkille, että vuonna 2022 komissio ilmoitti, että Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston (EMKVR) sitoumusten käyttöaste oli 99,69 prosenttia, mikä merkitsee huomattavaa parannusta vuoteen 2021 nähden, jolloin EMKVR:n käyttöaste oli 15,98 prosenttia; toteaa kuitenkin, että 94,76 prosenttia sidotuista 1 135,74 miljoonasta eurosta vuonna 2022 ja 97,06 prosenttia 148,12 miljoonasta eurosta vuonna 2021 jäi maksamatta kyseisen vuoden lopussa; panee lisäksi merkille, että EMKVR:n hyväksyttyjen maksumäärärahojen käyttöaste vuonna 2022 oli 99,99 prosenttia, kun se Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) osalta oli 86,55 prosenttia vuonna 2021;

156. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 09/2023 maataloustuotteiden toimitusketjujen turvaamisesta covid-19-pandemian aikana ja sen johtopäätöksen, jonka mukaan komission toimet covid-19-pandemian maataloustuotteiden toimitusketjuille aiheuttaman uhan torjumiseksi olivat yleisesti asianmukaisia, mutta kohdentamisessa oli puutteita; palauttaa mieliin, että 712 miljoonan euron suora tuki pantiin nopeasti täytäntöön kohdentamalla uudelleen maaseuturahaston käyttämättä jääneet varat, minkä seurauksena tämä toimenpide otettiin käyttöön pääasiassa jäsenvaltioissa, joissa merkittävä osa maaseuturahaston määrärahoista jäi käyttämättä vuoden 2019 lopussa; muistuttaa vielä, että viidessä neljästätoista jäsenvaltiosta unionin rahoitus myönnettiin kaikille tappioita kärsineille viljelijöille ja yhdeksässä muussa jäsenvaltiossa se kohdennettiin valituille toimialoille ja edunsaajia tuettiin riippumatta siitä, oliko niille aiheutunut tappioita;

157. panee merkille, että (maksusitoumusmäärärahoihin perustuvat) alustavat arviot tärkeimpien ohjelmien ilmastorahoituksesta osoittavat, että vuonna 2022 unionin talousarviosta käytettiin 34,8 prosenttia ilmastotoimiin, mikä vastaa toimielinten välisessä sopimuksessa tehtyjä suunnitelmia, joiden mukaan vähintään 30 prosenttia vuosien 2021–2027 monivuotisesta rahoituskehyksestä käytetään tähän tarkoitukseen;

158. panee merkille komission ilmastonseurantamenetelmään vuonna 2022 tehdyt muutokset, joilla vastattiin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 09/2022 ([14]) esitettyyn huoleen, että ilmoitetut menot eivät aina olleet merkityksellisiä ilmastotoimien kannalta ja että tähän tarkoitukseen käytettyjen menojen määrä oli yliarvioitu ilmoituksissa vähintään 72 miljardilla eurolla, eli vain noin 13 prosenttia vuosien 2014–2020 talousarviosta käytettiin ilmastoon liittyviin tarkoituksiin; katsoo, että tämä seikka toimii varoituksena; kehottaa komissiota erottamaan seurantamenetelmässä toisistaan ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen jakamalla seurannan ja valvonnan luokat ilmastonmuutokseen sopeutumiseen ja ilmastonmuutoksen hillintään;

([14]) Ilmastomenot EU:n talousarviossa vuosina 2014–2020 – eivät niin suuria kuin on ilmoitettu, 30. toukokuuta 2022.

159. pitää tärkeänä valvoa unionin talousarvion ilmasto- ja biodiversiteettimenoja asianmukaisesti ja edellyttää komission soveltavan vakaata ja luotettavaa menetelmää monivuotista rahoituskehystä koskevassa sopimuksessa ja 16. joulukuuta 2020 tehdyn toimielinten välisen sopimuksen 16 kohdan d alakohdassa tehtyjen sitoumusten mukaisesti; kehottaa komissiota välttämään ilmasto- ja biodiversiteettitavoitteita koskevien menojen harhaanjohtavaa lähentämistä, selkeiden tavoitteiden puuttumista sekä mahdollisten kielteisten tai epäselvien ilmasto- ja biodiversiteettivaikutusten kattamista vain osittain; myöntää, että joissakin toimissa on olemassa yhteisiä etuja, mutta korostaa tarvetta välttää kaksinkertaista laskentaa;

160. kehottaa komissiota toimittamaan parlamentille vuosittain kertomuksen, jossa esitetään yksityiskohtaisesti kunkin budjettikohdan vaikutus ilmastotoimien valtavirtaistamistavoitteisiin ja biodiversiteettitavoitteisiin, jotta niitä olisi helpompi seurata; kehottaa komissiota myös raportoimaan, jos joissakin budjettikohdissa ei noudateta luokitusjärjestelmäasetuksessa tarkoitettua ”ei merkittävää haittaa” -periaatetta;

161. toteaa, että komission sisäiseksi yksiköksi 1. lokakuuta 2021 perustettu terveyshätätilanteiden valmiusviranomainen (HERA) lisäsi toimintaansa koko vuoden 2022 ajan tehtävänään tukea kansanterveyttä, varautumista ja kriisinhallintaa koskevia komission painopisteitä terveyden, tutkimuksen ja innovoinnin sekä teollisuuden aloilla; panee huolestuneena merkille HERAn sekä terveyden ja elintarviketurvallisuuden pääosaston ja Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen vastuualueiden ja toimien päällekkäisyyden; kehottaa komissiota varmistamaan HERAn lisäarvon komission kiinteänä osana ja estämään päällekkäiset tehtävät ja resurssit;

162. pitää valitettavana, että komission päätös HERAn rahoittamisesta perustui voimakkaasti EU4Health-ohjelmaan ja leikkasi sen talousarviota yli puolella, sillä EU4Health-ohjelmasta vuosina 2021–2027 maksettava rahoitusosuus HERAlle oli 2,795 miljardia euroa; panee huolestuneena merkille, että tällainen vähennys vaikutti EU4Health-ohjelman kykyyn rahoittaa kunnianhimoisesti muita toimia Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/522 ([15]) mukaisesti ja muun muassa vaaransi Euroopan syöväntorjuntasuunnitelman mukaiset toimet ja tarvittavan tuen eurooppalaisen terveysdata-avaruuden perustamiselle; pitää valitettavana, että osoittamalla HERAlle tällaisia merkittäviä määriä komissio rikkoi EU4Health-asetuksessa vahvistettuja vähimmäis- ja enimmäismenojen rahoituksen enimmäismääriä;

Suositukset

163. kehottaa komissiota

i) kiinnittämään YMP:n 2014–2020 jälkiarvioinnissa erityistä huomiota siirtymäkauteen 2021–2022 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/2220 ([16]) siirtymäsäännöksiin sisältyviin lisävaatimuksiin;

ii) tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käytöstä nykyisessä ja uudessa YMP:ssä ja arvioimaan niiden käyttöä jäsenvaltioiden viranomaisten ja (mahdollisten) edunsaajien kanssa, jotta ymmärrettäisiin, miksi nämä vaihtoehdot on otettu käyttöön suhteellisen hitaasti;

iii) jatkamaan Arachnen käytön edistämistä sekä järjestelmää käyttävien jäsenvaltioiden määrän lisäämiseksi että sen käytön lisäämiseksi kaikissa ohjelmissa päätökseen saatetun varainhoitoasetuksen tarkistuksen yhteydessä;

iv) tarkastelemaan huolellisesti Arachnessa käytettyjä riski-indikaattoreita, jotta voidaan vähentää väärien indikaattoreiden määrää ja tehostaa jäljellä olevien indikaattorien kykyä havaita sellaisia tilanteita, joihin liittyy suuri riski unionin taloudellisten etujen suojaamisen kannalta; sekä

v) suosittamaan jäsenvaltioiden maksajavirastoille Copernicus-satelliittikuvien ja muiden kuvantamistekniikoiden kaltaisten tietoteknisten välineiden käyttöä maatalouden seurannan alalla, tarjoamaan siihen kannustimia ja tukemaan niitä siinä;

vi) käyttämään paremmin ja kannustamaan käyttämään tekoälyä ja dataa, joka on peräisin uusista teknologioista, kuten unionin omistamista Copernicus Sentinel -satelliiteista, jotta voidaan seurata ja valvoa YMP:n varojen asianmukaista käyttöä;

([15]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/522, annettu 24 päivänä maaliskuuta 2021, unionin terveysalan toimintaohjelman (EU4Health) perustamisesta kaudeksi 2021–2027 ja asetuksen (EU) N:o 282/2014 kumoamisesta (EUVL L 107, 26.3.2021, s. 1).

([16]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2020/2220, annettu 23. joulukuuta 2020, tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuosina 2021 ja 2022 sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta varojen ja soveltamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 ja asetuksen (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta varojen ja tällaisen tuen jakamisen osalta vuosina 2021 ja 2022 (EUVL L 437, 28.12.2020, s. 1).

Muuttoliike ja rajaturvallisuus, turvallisuus ja puolustus

164. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 4 ”Muuttoliike ja rajaturvallisuus” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 3,4 miljardia euroa (1,7 prosenttia unionin talousarviosta) ja se jakautui seuraavasti: 43,9 prosenttia turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastolle (AMIF), 23,1 prosenttia yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastolle (IBMF) ja 33 prosenttia kolmelle erillisvirastolle, jotka ovat Euroopan raja- ja merivartiovirasto (Frontex), Euroopan unionin turvapaikkavirasto (EUAA) ja vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto (eu-LISA); panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 3 410,39 miljoonaa euroa ja niistä oli käytetty 99,54 prosenttia (3 394,69 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 3 372,54 miljoonaa euroa ja että niistä oli käytetty 97,61 prosenttia (3 292,03 miljoonaa euroa);

165. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 5 ”Turvallisuus ja puolustus” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 1,2 miljardia euroa ja se jakautui seuraavasti: 45,6 prosenttia Euroopan puolustusrahastolle, 17 prosenttia sisäisen turvallisuuden rahastolle (ISF), 19,2 prosenttia erillisvirastoille (Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskukselle (EMCDDA), Europolille ja Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirastolle (CEPOL)), 6,8 prosenttia ydinturvallisuuteen ja ydinvoimalaitosten käytöstäpoistoon ja 11,4 prosenttia muille aloille; panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 1 813,03 miljoonaa euroa ja niistä oli käytetty 99,8 prosenttia (1 809,43 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 1 158,67 miljoonaa euroa ja että niistä oli käytetty 97,54 prosenttia (1 130,20 miljoonaa euroa);

166. toteaa, että merkittävä osuus monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden 4 ja 5 menoista liittyi vuonna 2022 kauden 2014–2020 monivuotisen rahoituskehyksen jäljellä olevien hankkeiden loppuun saattamiseen; huomauttaa, että huomattavia määriä AMIF- ja ISF-rahastojen kansallisten ohjelmien rahoituksesta on kuitenkin edelleen maksamatta (26 prosenttia AMIF:n osalta ja 33 prosenttia ISF:n osalta vuoden 2022 lopussa), vaikka kauden 2014–2020 rahoitus on käytettävä kesäkuuhun 2024 mennessä;

167. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti 23 tapahtumasta koostuvan otoksen, joka ei ollut riittävän edustava otos monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeiden 4 ja 5 menoista, eikä näin ollen pysty esittämään arviota virhetasosta; korostaa huolestuneena, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset osoittavat, että menoihin liittyy tukikelpoisuus- ja hankintaongelmia ja että niihin liittyvä riski on suuri (11 tapahtumaan 23 tarkastetusta tapahtumasta eli 48 prosenttiin liittyi virhe), ja kehottaa tilintarkastustuomioistuinta esittämään selkeän arvion tämän luvun virhetasosta; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin määritti kvantitatiivisesti yhdeksän virhettä, joilla oli vaikutusta unionin talousarviosta maksettuihin määriin, ja että tilintarkastustuomioistuin havaitsi lisäksi neljä tapausta, joissa oikeudellisia ja varainhoitoa koskevia säännöksiä ei ollut noudatettu, vaikka tällä ei ollut vaikutusta unionin talousarvioon; panee merkille, että komissio toteaa, että riskitaso maksamishetkellä on alle 2 prosenttia muuttoliikkeeseen ja rajaturvallisuuteen sekä turvallisuuteen ja puolustukseen liittyvien menojen osalta;

168. panee tyytyväisenä merkille edistymisen, jonka tilintarkastustuomioistuin havaitsi tarkastellessaan kuuden jäsenvaltion tarkastusviranomaisen tekemää työtä vuosien 2021–2027 AMIF-rahaston, rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen (BMVI) ja ISF:n vuotuisten tilinpäätösten valmistelemiseksi; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautuksen, jonka mukaan tarkastuskäynteihin mennessä (käynnit tehtiin syyskuun 2022 ja helmikuun 2023 välisenä aikana) kuuden jäsenvaltion tarkastusstrategioita ei ollut vielä hyväksytty, vaikka se on ennakkoedellytys varmennuspaketin toimittamiselle; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastuskäynnin aikaan näiden kuuden jäsenvaltion hallintoviranomaisten tarkastuksissa tarvittavien tietojen ja asiakirjojen tallentamiseen tarvittavat tietotekniset järjestelmät olivat joko kehitteillä tai vielä kehittämättä;

169. panee merkille, että puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosaston petostentorjuntastrategiaa päivitettiin helmikuussa 2022 ja sen täytäntöönpanoa seurataan ja siitä raportoidaan johdolle vuosittain; panee tyytyväisenä merkille, että kaikki OLAFin puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosastoa koskevat suositukset pantiin täytäntöön ja että komissio tai sen kumppanit eivät ole raportoineet mistään petostapauksista; panee merkille, että muuttoliike- ja sisäasioiden pääosaston petostentorjuntastrategian viimeisin päivitys tehtiin lokakuussa 2021 ja sitä pannaan parhaillaan täytäntöön; panee tyytyväisenä merkille, että vuoden 2022 loppuun mennessä 72 prosenttia OLAFin edellisen vuoden taloudellisista suosituksista oli pantu kokonaisuudessaan täytäntöön ja 28 prosenttia oli täytäntöönpanovaiheessa;

Muuttoliike ja rajaturvallisuus

170. panee merkille, että vuonna 2022 monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 4 varat olivat keskeisessä asemassa puututtaessa Venäjän Ukrainaa vastaan aloittaman hyökkäyssodan vaikutuksiin; panee merkille, että vuosien 2014–2020 rahastoissa otettiin käyttöön enemmän joustavuutta, jotta voidaan parantaa jäsenvaltioiden mahdollisuuksia kanavoida rahoitusta uusiin tarpeisiin, ja että temaattisten rahoitusvälineiden puitteissa otettiin käyttöön 400 miljoonaa euroa hätäapua; panee merkille, että jäsenvaltioiden vuosien 2021–2027 ohjelmien hyväksyminen mahdollisti niille yli 10 miljardia euroa uutta rahoitusta ohjelmakautta varten;

171. panee merkille, että Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan alkamisen jälkeen unionissa on rekisteröity yli 16 miljoonaa Ukrainasta ja Moldovasta saapunutta henkilöä ja yli 4 miljoonaa sotaa pakenevaa henkilöä on saanut suojelua unionissa; panee merkille, että komissio antoi prosessin tukemiseksi Kansainväliselle siirtolaisuusjärjestölle taloudellista tukea osana 15 miljoonan euron arvoista hanketta Ukrainasta Moldovaan paenneiden haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden siirtojen helpottamiseksi; panee lisäksi merkille, että komissio ilmoitti 30. marraskuuta 2022 päätöksestään myöntää 5,5 miljoonaa euroa rahoitustukea hankkeelle, jonka toteuttaa Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainvälinen liitto (IFRC), tukeakseen majoittajia ja kaikkia, jotka osallistuvat yksityismajoituksen tarjoamiseen kotiseudultaan siirtymään joutuneille henkilöille, ja jossa kootaan yhteen hyviä käytäntöjä tulevia tarpeita varten; panee merkille, että komissio hyväksyi vuonna 2022 Ukraina-rahoituksen yhteydessä päätöksiä, joilla annettiin lupa käyttää kustannuksiin perustumatonta rahoitusta, ja toteaa, että tätä rahoitusta myönnettiin 248 miljoonaa euroa (toukokuu 2022) ja 137 miljoonaa euroa (elokuu 2022) ja että pienempinä avustuksina ”turvallinen koti” -aloitteeseen ja psykososiaalisen tuen antamiseen kohdennettiin 15 miljoonaa euroa;

172. panee merkille, että vuonna 2022 muuttoliike- ja sisäasioiden pääosasto myönsi 27 miljoonaa euroa turvallisuuteen liittyvien tietojen vaihtoon ja 25,5 miljoonaa euroa rikollisuuden, myös terrorismin, torjuntaan ja ehkäisemiseen; panee lisäksi merkille, että komissio myönsi heinäkuussa 2022 sisäisen turvallisuuden rahaston (ISF) kautta jäsenvaltioille 15,7 miljoonaa euroa, jolla tuetaan edelleen pitkän aikavälin hankkeita ja toimia Euroopan monialaisen rikosuhkien torjuntafoorumin (EMPACT) puitteissa, joka on jäsenvaltioiden turvallisuusaloite järjestäytyneen ja vakavan kansainvälisen rikollisuuden aiheuttamien uhkien määrittelemiseksi ja priorisoimiseksi ja niihin puuttumiseksi;

Turvallisuus ja puolustus

173. pitää myönteisenä, että pk-yritysten osallistumista Euroopan puolustusrahastoon (erityisesti pk-yritysten rajatylittävää osallistumista teollisuuden yhteenliittymiin) helpotetaan puolustusrahaston kohdennettujen ehdotuspyyntöjen, taloudellisten bonusten, erityisten myöntämisperusteiden ja yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen käytön avulla hallinnollisen rasituksen vähentämiseksi; panee merkille, että puolustusrahaston vuoden 2022 ehdotuspyynnöissä 38,2 prosenttia osallistuvista yhteisöistä oli pk-yrityksiä ja 20 prosenttia (166 miljoonaa euroa) näiden ehdotuspyyntöjen kautta saatavilla olevasta kokonaisrahoituksesta on tarkoitettu pk-yrityksille;

174. muistuttaa, että puolustusalan tutkimusta koskeva valmistelutoimi oli Euroopan puolustusrahaston edeltäjäohjelma, jonka määrärahat olivat 90 miljoonaa euroa ja josta rahoitettiin 18:aa tutkimushanketta, jotka valittiin ehdotuspyyntöjen perusteella vuosina 2017–2019; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin toteaa erityiskertomuksessaan 10/2023 ”Puolustusalan tutkimusta koskeva valmistelutoimi”, että unionilla ei edelleenkään ole pitkän aikavälin strategiaa puolustusrahaston hankkeita varten erityisesti vaikutusten, tutkimuksen lisäämisen, kehittämisen, valmistustoiminnan, hankintojen ja muiden näkökohtien osalta; panee tyytyväisenä merkille, että komissio on hyväksynyt kaikki tilintarkastustuomioistuimen suositukset;

175. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 10/2023 esittämät huomautukset vähäisistä henkilöresursseista komissiossa ja siitä puolustusrahastolle aiheutuvasta riskistä; panee merkille, että turvallisuussyistä puolustushankkeiden hallinnointiin tarvitaan enemmän henkilöstöä kuin muiden hankkeiden; panee merkille, että arvioitavien ehdotusten ja hallinnoitavien hankkeiden jatkuvasti kasvava määrä aiheuttaa huomattavaa henkilöstöpainetta ja haasteita pätevän ja riittävän kokeneen henkilöstön palvelukseenotossa;

Suositukset

176. kehottaa komissiota

i) kehittämään EKR:lle pitkän aikavälin strategian, joka perustuu puolustusalan tutkimusta koskevasta unionin valmistelutoimesta saatuihin kokemuksiin ja tilintarkastustuomioistuimen suosituksiin;

ii) varmistamaan riittävät määrärahat ja ammattitaitoisen henkilöstön puolustusyhteistyön ja -investointien tehostamiseksi ja Euroopan puolustusrahaston toteuttamiseksi; sekä

iii) keskittämään valvontansa menoihin, joihin oli tilintarkastustuomioistuimen havaintojen mukaan liittynyt paljon tukikelpoisuuteen ja hankintoihin liittyviä ongelmia vuonna 2022, ja pyytämään tilintarkastustuomioistuinta laajentamaan tarkastettujen toimien otosta, jotta se voi esittää arvion virhetasosta;

iv) seuraamaan jäljellä olevien OLAFin taloudellisten suositusten täytäntöönpanoa;

Naapurialueet ja muu maailma

177. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen ”Naapurialueet ja muu maailma” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 14,5 miljardia euroa (7,4 prosenttia unionin talousarviosta) ja se jakautui seuraavasti: 64,8 prosenttia naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineelle – Globaali Eurooppa (NDICI – Globaali Eurooppa), 16,8 prosenttia humanitaariseen apuun (HUMA), 14,4 prosenttia liittymistä valmistelevaan tukivälineeseen (IPA III) ja 4 prosenttia muihin toimiin ja ohjelmiin; panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 17 670,49 miljoonaa euroa ja niistä oli käytetty 99,79 prosenttia (17 632,52 miljoonaa euroa); panee lisäksi merkille, että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 13 156,10 miljoonaa euroa ja että niistä oli käytetty 99,19 prosenttia (13 049,50 miljoonaa euroa);

178. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti 72 tapahtumasta koostuvan otoksen, joka ei ollut riittävän edustava otos monivuotisen rahoituskehyksen tämän otsakkeen menoista, eikä näin ollen pysty esittämään arviota virhetasosta; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen tarkastustulokset osoittavat, että kyseessä on ala, johon liittyy suuria riskejä (34 tapahtumaan 72 tarkastetusta tapahtumasta eli 47 prosenttiin liittyi virhe), ja kehottaa tilintarkastustuomioistuinta esittämään selkeän arvion tämän luvun virhetasosta; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi 25 virhettä, joilla oli taloudellinen vaikutus unionin talousarvioon, ja että ne liittyivät tukeen oikeuttamattomiin kuluihin, todentavien asiakirjojen puuttumiseen, julkisiin hankintoihin ja aiheutumatta jääneisiin menoihin eli aloihin, jotka voisivat viitata kansallisten viranomaisten valvontamekanismin epäluotettavan toiminnan riskeihin tai jopa hallinnolliseen tai poliittiseen haluttomuuteen panna unionin varainhoitosäännöt asianmukaisesti täytäntöön;

179. muistuttaa, että naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosasto (NEAR) ilmoitti vuotuisessa toimintakertomuksessaan päättämishetkellä vallitsevasta riskistä, joka perustuu ulkopuolisen toimeksisaajan tekemään tutkimukseen eli jäännösvirhetasoa koskevaan selvitykseen, jonka tavoitteena on arvioida niiden virheiden osuutta, joita sisäisen valvonnan järjestelmässä ei havaita, ja tehdä johtopäätöksiä tarkastusten vaikuttavuudesta; panee merkille vuoden 2022 jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen tulokset, joiden mukaan jäännösvirhetaso vuonna 2022 oli 1 prosentti eli alle kahden prosentin olennaisuusrajan;

180. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi jäännösvirhetason määrittämisessä käytettyyn menetelmään liittyviä rajoitteita, joiden vuoksi se saatetaan arvioida todellista alhaisemmaksi, ja toteaa erityisesti, että toimeksisaaja saattaa joissakin tapauksissa luottaa täysin aiemman tarkastustyön tuloksiin ja että NEAR-pääosaston kokonaisjäännösvirhetasoa koskevaan laskelmaan ei sisälly suoraan hallinnoitujen avustusten arvioitu jäännösvirhetaso; panee merkille, että komissio vahvistaa, että siihen ei sovelleta tällaisia rajoituksia, koska i) aiempien tarkastusten tuloksiin luottamiseen sovelletaan tiukkoja ehtoja ja ii) yleisessä virhetasossa otetaan huomioon suoraan hallinnoidut avustukset;

181. panee tyytyväisenä merkille, että komissio pani täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen suositukset, jotka koskivat jäännösvirhetasoa koskevan selvityksen rajoitteiden ilmoittamista NEAR-pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa vuodesta 2021 lähtien, tarkastusten tehostamista tunnistamalla ja ehkäisemällä toistuvia virheitä ja sitä, että NEAR-pääosaston olisi asetettava jäännösvirhetasoa koskevasta selvityksestä vastaavalle toimeksisaajalle velvollisuus ilmoittaa komissiolle, jos se havaitsee jäännösvirhetasoa koskevaan selvitykseen liittyvän työnsä yhteydessä merkkejä mahdollisista unionin talousarvioon kohdistuvista petoksista;

182. panee huolestuneena merkille, että NEAR-pääosaston ja kansainvälisten kumppanuuksien pääosaston vuotuisissa toimintakertomuksissa raportoitiin uuden operatiivisen OPSYS-tietojärjestelmän täytäntöönpanoon liittyvistä vaikeuksista, ja totesi järjestelmän olevan ajoittain epävakaa, se ei vastannut käyttäjien odotuksia ja edellytti digitaalisten palvelujen pääosaston tukitiimeiltä usein toimenpiteitä, minkä vuoksi se todettiin kriittiseksi riskiksi NEAR-pääosaston riskinarvioinnissa;

183. toteaa tilintarkastustuomioistuimen arvioineen myös, miten edustustojen henkilöstön tietoisuutta petostentorjunnasta, etiikasta ja lahjomattomuudesta pyrittiin lisäämään; panee huolestuneena merkille, että osa tilintarkastustuomioistuimen haastattelemasta henkilöstöstä ei ollut saanut petostentorjuntaa koskevaa koulutusta viiden viime vuoden aikana; panee merkille, että NEAR-pääosasto asettaa henkilöstönsä käyttöön petoksiin liittyvien kysymysten käsittelemistä varten useita työkaluja ja resursseja, kuten koulutusta ja petostentorjuntaverkoston, johon nimetään yhteysyksiköitä, sekä ohjeistusta; panee merkille myönteiset tulokset NEAR-pääosaston selvityksistä, joissa se tarkasteli henkilöstönsä tietoisuutta petoksista, sekä sen, että joitakin parannuskohteita on havaittu ja toimintasuunnitelmaa ollaan toteuttamassa;

184. panee merkille kansalaisjärjestöjen merkityksen sen varmistamisessa, että unioni, joka on maailman suurin kehitysavun antaja, myös jatkossa edistää osaltaan vakautta ja rauhaa, köyhyyden poistamista ja kestävää kehitystä; on tyytyväinen erityisesti kansalaisjärjestöjen toimintaan konfliktialueilla sen varmistamiseksi, että humanitaarinen apu tavoittaa siviiliväestön nopeasti ja tehokkaasti; panee merkille valvontaa ja tarkastuksia, avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta koskevat vaatimukset, joita sovelletaan kaikkeen unionin rahoitukseen ja eri sidosryhmiin, mutta katsoo, että aina on parantamisen varaa, erityisesti hyödyntämällä digitalisaatiota mahdollisimman tehokkaasti;

185. korostaa paikallisten kansalaisjärjestöjen ja kumppanien roolia palveluiden tarjoamisessa ja paikallisyhteisöjen tukemisessa; pitää erityisen tärkeänä, että niiden kykyä hallinnoida ja panna täytäntöön unionin rahoittamia toimia parannetaan, ja kehottaa komissiota helpottamaan tämän toteuttamiseksi sopivaa koulutusta; on huolissaan siitä, että pienillä paikallisilla järjestöillä on jatkuvia vaikeuksia saada unionin rahoitusta; kannustaa komissiota parantamaan näitä rahoitusmenettelyjä ja asettamaan järjestelmällisesti etusijalle paikalliset järjestöt, jotta voidaan parantaa valmiuksien kehittämistä paikan päällä; korostaa paikallisen omistajuuden tehokkuutta hankkeiden täytäntöönpanossa priorisoinnin, resurssien kohdentamisen ja paikallisen taitotiedon kehittämisen osalta;

186. korostaa, että unionin kehitysyhteistyön legitiimiys ja tehokkuus perustuvat toimien asianmukaiseen täytäntöönpanoon ja niiden asianmukaiseen rahoitukseen; panee merkille komission työn valvonnan soveltamisessa sen varmistamiseksi, että taloustoimet toteutetaan laillisesti ja että toimet toteutetaan lainsäätäjän asettamien painopisteiden mukaisesti; kehottaa komissiota parantamaan edelleen valvontaa, jotta voidaan vähentää tapahtumissa havaittujen virheiden määrää, noudattaa tilintarkastustuomioistuimen suosituksia, joita ei ole pantu täytäntöön, lisäämään toimia tukikelpoisten hankkeiden löytämiseksi ja varmistamaan riittävän määrän maksuja nykyisen menojen enimmäismäärän sisällä; panee tyytyväisenä merkille tilintarkastustuomioistuimen varainhoitovuoden 2022 vuosikertomuksessa EU:n talousarvion toteuttamisesta tehdyn havainnon, jonka mukaan EU:n pelastuspalveluasioiden ja humanitaarisen avun operaatioiden pääosasto (ECHO) pani täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen suosituksen ja laati menettelyn, jolla varmistetaan, että kumppaniorganisaatioiden suorittama kustannusten jako perustuu tosiasiallisesti aiheutuneisiin menoihin;

187. kehottaa komissiota antamaan selkeän viestin niille ehdokasmaille, joissa oikeusvaltionormien heikentäminen – mukaan lukien sananvapauden, lehdistönvapauden sekä naisten ja vähemmistöjen oikeuksien rajoitukset ja kansalaisjärjestöjen ja ihmisoikeuksien puolustajien häirintä – vaarantaa niiden liittymisen unioniin tai viivästyttää sitä; kehottaa komissiota tarkastelemaan oikeusvaltioperiaatteen tilan parantamiseen liittymisneuvotteluja käyvissä maissa käytettyjen menojen vaikuttavuutta ja raportoimaan asiasta ulkoasiainvaliokunnalle ja talousarvion valvontavaliokunnalle;

188. pitää myönteisenä, että komissio on ottanut käyttöön useita mekanismeja riskien lieventämiseksi ja unionin varojen asianmukaisen käytön turvaamiseksi epävakailla alueilla tai konfliktialueilla; panee merkille, että komissio arvioi järjestelmällisesti kumppanimaiden korruptioriskejä ja käyttää erilaisia välineitä niiden vähentämiseksi ja soveltaa samalla ehtoja ja tulosindikaattoreita edistääkseen budjettituellaan julkisen talouden avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta; pitää myönteisenä, että Maailmanpankin tietojen mukaan unionin budjettitukea saavat maat ovat ajan mittaan parantaneet korruption valvontaa;

189. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin totesi erityiskertomuksessaan 14/2023 ”Ohjelmasuunnittelu: Naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön väline – Globaali Eurooppa”, että vaikka komissio ja EUH olivat yhdistäneet rahoituksen yhdeksi välineeksi, NDICI – Globaali Eurooppa -välineeksi, joka kattaa yli 70 prosenttia ulkoisiin toimiin rahoituskaudella 2021–2027 osoitetusta unionin rahoituksesta, ne noudattivat kahta erilaista menetelmää jakaessaan varoja naapuruuspolitiikan piiriin kuuluville maille ja muille maille, ja että suuntaa-antavat monivuotiset ohjelmat eivät osoittaneet, että valitut toiminta-alat olisivat niitä, joilla unionin rahoituksella voitaisiin saada aikaan suuri vaikutus;

190. korostaa, että on tärkeää saavuttaa kaikki NDICI – Globaali Eurooppa -välineessä esitetyt meno- ja ohjelmatavoitteet, ja kehottaa toimittamaan kattavat tiedot saavutetusta edistyksestä; pitää valitettavana huomattavia puutteita, joita liittyy välineen 30 prosentin ilmastotavoitteen saavuttamiseen, monivuotisessa rahoituskehyksessä vuosille 2026 ja 2027 asetetun 10 prosentin biodiversiteettitavoitteen edistämiseen ja YK:n kehyksen mukaisten unionin maailmanlaajuisten rahoitussitoumusten täyttämisen varmistamiseen erityisesti tappio- ja vahinkorahastoon myönnettävän rahoitusosuuden osalta; korostaa ilmastonmuutoksesta elintarviketuotantoon ja ruoan saatavuuteen kohdistuvaa lisääntyvää painetta erityisesti haavoittuvilla alueilla ja toteaa sen vaikuttavan elintarviketurvaan ja ravitsemukseen; muistuttaa, että biodiversiteetti on avainasemassa ilmastonmuutoksen torjunnassa ja että sen häviäminen heikentää edistymistä arviolta 80 prosentissa kestävän kehityksen arvioiduista tavoitteista; pyytää komissiolta yksityiskohtaista suunnitelmaa siitä, miten se aikoo saavuttaa menotavoitteet ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat tavoitteet rahoituskehyskauden loppuun mennessä;

191. kehottaa komissiota lisäämään sisäasioiden rahastojen ja NDICI-välineestä saatavan rahoituksen ohjelmasuunnittelun ja täytäntöönpanon avoimuutta ja sitä koskevaa vastuuvelvollisuutta kolmansissa maissa, kuten Tunisiassa ja Libyassa; kehottaa komissiota tuottamaan julkisesti saatavilla olevan yleiskatsauksen kaikkiin muuttoliikkeeseen liittyviin menoihin kolmansissa maissa ja kehottaa arvioimaan etukäteen muuttoliikkeeseen liittyvien menojen ihmisoikeusvaikutuksia kolmansissa maissa ja jakamaan nämä arvioinnit parlamentin kanssa, kun säännöt sitä edellyttävät;

192. korostaa, että Hamasin Israelia vastaan 7. lokakuuta 2023 tekemien halpamaisten terrori-iskujen jälkeen komissio ilmoitti 9. lokakuuta 2023 päätöksestään tarkistaa unionin Palestiinalle antamaa apua; panee merkille, että 21. marraskuuta 2023 päätökseen saatetussa uudelleentarkastelussa osoittautui, että komissio soveltaa asianmukaisia ennakko- ja jälkitarkastuksia, että käytössä olevat suojatoimet ovat tehokkaita ja että tähän mennessä ei ole löydetty näyttöä siitä, että rahoja olisi ohjattu muihin tarkoituksiin; korostaa, että unionin varoja on osoitettava ainoastaan edunsaajille, jotka jakavat oikeusvaltioperiaatetta, demokratiaa ja ihmisoikeuksia koskevat unionin arvot; muistuttaa tässä yhteydessä, että 17. tammikuuta 2024 hyväksyttiin parlamentin valiokunta-aloitteinen mietintö 2023/2122(INI) unionin talousarviosta rahoitettavien valtiosta riippumattomien järjestöjen avoimuudesta ja vastuuvelvollisuudesta ja että siinä kehotetaan vahvistamaan komission valvontamekanismeja ja kehittämään yhdenmukaistettu seurantajärjestelmä, jolla pyritään seuraamaan unionin varoja lopullisiin edunsaajiin saakka;

193. korostaa, että unionin talousarviosta on edelleen tuettava rauhan ja vakauden rakentamista Lähi-idän alueelle, vihan ja fundamentalismin torjuntaa sekä ihmisoikeuksien edistämistä; odottaa komission parhaillaan suorittaman unionin varojen käytön tarkistuksen tuloksia; korostaa vakauden ja kestävän kehityksen välisiä kytköksiä erityisesti hauraissa maissa ja haurailla alueilla;

194. korostaa, että unionin myöntämällä avulla ei saisi missään tilanteessa – suoraan tai epäsuorasti – rahoittaa terrorismia, minkä vuoksi sillä ei saisi tukea mitään Hamasiin tai muuhun terrorijärjestöön yhteydessä olevaa yhteisöä; korostaa, että unionin olisi autettava Palestiinan siviiliväestöä ja edistettävä rauhaa alueella; pyytää komissiota tiedottamaan parlamentille uusista kehityskuluista sekä toimista, joilla on pyritty antamaan suoraa tukea palestiinalaisille siviileille ja pakolaisille ja estämään terroristeja ohjaamasta varoja toisaalle;

195. on huolissaan uskottavista raporteista, joiden mukaan terroristijärjestö Hamas olisi voinut osittain käyttää väärin unionin veronmaksajien tai muiden avunantajien varoja; korostaa, että asiaankuuluvien unionin varojen olisi hyödytettävä Palestiinan siviiliväestöä ja niillä olisi tarjottava elintarvikkeita, lääkintätarvikkeita, asuntoja ja perusinfrastruktuuria kärsivälle väestölle ja etenkin lapsille, naisille, ikääntyneille ja vammaisille henkilöille; kehottaa komissiota käyttämään useampia luotettavia kumppaneita, kuten WHO:ta, Unicefia tai Punaisen Puolikuun eri järjestöjä, toimitettaessa tukea ja humanitaarista apua palestiinalaisväestölle; on lisäksi huolissaan muista uskottavista raporteista, joiden mukaan jotkut UNWRA:n työntekijät olisivat voineet osallistua terroristijärjestö Hamasin terroritekoihin tai olla yhteydessä niihin; kehottaa komissiota takaamaan, että ulkopuoliset asiantuntijat, Euroopan tilintarkastustuomioistuin ja kokeneet kansainväliset kumppanit, kuten muun muassa Global Affairs Canada tai AusAid, valvovat UNWRA:ta riippumattomasti;

196. ilmaisee syvän huolensa siitä, että jotkin maat ovat ilmoittaneet hiljattain keskeyttävänsä rahoituksen UNRWA:lle, kunnes tutkimuksen tulokset ovat selvillä; kehottaa lisäämään ja ylläpitämään rahoitusta tunnustuksena järjestön ratkaisevasta roolista humanitaarisessa toiminnassa Gazassa ja varmistamaan elintärkeiden palvelujen keskeytymättömän toimittamisen haavoittuvassa asemassa olevalle väestölle Lähi-idässä; muistuttaa palestiinalaispakolaisille annettavan humanitaarisen avun olennaisesta roolista koko Lähi-idässä;

197. korostaa koulutuksen merkitystä ja sitä, että on erittäin tärkeää tuomita ja poistaa kaikki vihapuheen ja väkivaltaisten toimien ilmenemismuodot molemmin puolin; korostaa, että rahoituksen keskeyttäminen ei saisi tapahtua mielivaltaisesti tai ilman avointa ja riippumatonta näyttöä väärinkäytöstä;

198. muistuttaa, että komission Georg Eckert -instituutin palestiinalaisten oppikirjoista teettämän tutkimuksen tulokset paljastivat monitahoisen kuvan, josta käy ilmi, että i) oppikirjoissa noudatetaan Unescon normeja ja sovelletaan kriteerejä, jotka ovat näkyvästi esillä kansainvälisessä koulutuskeskustelussa, muun muassa painotetaan voimakkaasti ihmisoikeuksia, ii) ne ilmentävät Israelin ja Palestiinan konfliktiin liittyvää vastarintanarratiivia ja iii) niissä esiintyy vihamielisyyttä Israelia kohtaan; toteaa, että unioni ei rahoita palestiinalaisten oppikirjoja ja että ne eivät ole myöskään UNRWA:n vastuulla, joka pyrkii tarjoamaan ihmisoikeuskulttuurin edistämistä painottavaa laadukasta koulutusta myös haastavina aikoina; korostaa, että koulutus ja oppilaiden mahdollisuus käyttää rauhanomaisia ja puolueettomia oppikirjoja ovat olennaisen tärkeitä seikkoja; korostaa parlamentin kantaa, jonka mukaan unionin varoilla laadittujen oppikirjojen ehdoksi on asetettava Unescon rauhaa ja suvaitsevaisuutta koskevien normien noudattaminen kaikilta osin, kuten parlamentti jo päätti suhteita palestiinalaishallintoon koskevassa vuoden 2023 suosituksessaan ja kuten se on toistuvasti pyytänyt kahden valtion ratkaisun näkymiä koskevissa tuoreimmissa päätöslauselmissaan;

199. muistuttaa unionin strategiasta, jonka tavoitteena on edistää lapsille tarjottavaa laadukasta koulutusta kaikkialla maailmassa ja varmistaa se erityisesti unionin erityistä rahoitustukea annettaessa; tuomitsee väkivaltaan kannustavat, antisemitismiä levittävät ja vihaan yllyttävät ongelmalliset ja vihamieliset sisällöt unionin rahoitusta saavien valtion virkamiesten laatimissa palestiinalaiskoulujen oppikirjoissa sekä UNRWA:n henkilöstön laatimissa, kouluopetuksessa käytetyissä täydentävissä oppimateriaaleissa; toteaa jälleen Hamasin 7. lokakuuta 2023 tekemiin halpamaisiin terrori-iskuihin liittyen, että kasvattaminen vihaan vaikuttaa suoraan ja dramaattisesti israelilaisten turvallisuuteen samoin kuin siihen, minkälaiset mahdollisuudet palestiinalaisnuorilla on parempiin tulevaisuudennäkymiin; pyytää siksi komissiota tutkimaan tarkasti, ettei mitään varoja myönnetä eikä niillä ole suoraa tai välillistä kytköstä tällaisten koulutusmateriaalien käyttöön ja että palestiinalaishallinto muuttaa nopeasti koko opetussuunnitelmaa, kuten on toistuvasti pyydetty päätöksissä, jotka koskevat vastuuvapauden myöntämistä unionin yleisen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuosina 2016, 2018, 2019, 2020 ja 2021; korostaa, että unionilta palestiinalaishallinnolle koulutuksen alalla annettavan taloudellisen tuen ehtona on, että palestiinalaisten kansallinen opetussuunnitelma oppikirjoineen ja opetusmateriaaleineen ei sisällä antisemitistisiä sisältöjä ja väkivaltaan yllyttämistä ja että se on laadukkaan koulutuksen vaatimusten mukainen; kehottaa tältä osin komissiota ja jäsenvaltioita tarjoamaan asiantuntemusta sekä jakamaan tietämystä, ohjausta ja teknistä tukea, jonka avulla palestiinalaiset opettajat, kouluttajat ja asiantuntijat pystyvät antamaan sellaista koulutusta, joka täyttää Unescon normit kaikilta osin;

200. korostaa, että naapuruuspolitiikasta ja laajentumisesta vastaavan komission jäsenen vuoden 2021 vastuuvapausmietintöä varten antamien vastausten mukaan senhetkinen naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinettä (NDICI) koskevan asetuksen nojalla palestiinalaisille myönnetty kehitysrahoitussalkku sisälsi 681 miljoonan euron määrärahat vuosina 2021–2023 palestiinalaishallinnolle, UNRWA:lle ja Länsirannalla ja Gazassa toteutettaville kehityshankkeille; panee merkille, että noin kolmannes rahoituksesta hyödytti hankkeita Gazassa ja kaksi kolmasosaa Länsirannalla; korostaa, että unioni myönsi 271 miljoonaa euroa UNRWA:lle sosiaalipalvelujen tarjoamiseen palestiinalaispakolaisille ja lisäksi unioni antoi tukea palestiinalaishallinnon toistuvaismenoihin, pääasiassa virkamiesten palkkoihin ja eläkkeisiin, käteissiirto-ohjelman kautta maksettuihin sosiaaliavustuksiin ja osaan Itä-Jerusalemin sairaaloihin lähettämisen kustannuksista PEGASE-mekanismin kautta;

201. on järkyttynyt 7. lokakuuta 2023 tapahtuneista terrori-iskuista, joissa Hamas syyllistyi väkivaltaan, raiskauksiin ja muihin seksuaalisen kidutuksen muotoihin, jotka kohdistuivat israelilaisiin ja muihin kansallisuuksiin kuuluviin naisiin, naispuolisiin teineihin ja tyttöihin; korostaa, että tätä naisiin kohdistuvan seksuaalisen väkivallan ja kidutuksen muotoa käytetään järjestelmällisesti sotarikoksena ja terrorismina; pitää valitettavana, että EUH ja komissio eivät ole keskittyneet konflikteihin liittyvään naisiin kohdistuvaan seksuaaliseen väkivaltaan; kehottaa perustamaan mekanismin, jolla voidaan tunnistaa uhrit ja tukea heitä, kerätä todistajanlausuntoja, tunnistaa syylliset ja toteuttaa oikea-aikaisia toimia sen varmistamiseksi, että vastaavia tilanteita ei esiinny tulevaisuudessa; kehottaa perustamaan foorumin, joka tarjoaa näkyvyyttä uhreille ja tuo esiin heidän kärsimyksensä; kehottaa lisäämään tukea Israelin Association of Rape Crisis Centres -järjestön kaltaisille yksiköille tai vastaaville yksiköille konfliktialueilla; painottaa, että konflikteihin liittyvän seksuaalisen väkivallan uhreille sekä asiaankuuluviin koulutustoimiin olisi myönnettävä unionin lisärahoitusta; panee merkille, että vuotuisissa toimintakertomuksissa ei ole tietoja tällaisten uhrien ja asiaankuuluvien yksiköiden tukemiseen budjetoitujen unionin varojen määrästä; suosittelee, että komissio raportoi selkeämmin tällaisille uhreille ja asiaankuuluville yksiköille annetusta unionin avusta;

202. korostaa, että tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2022 vuosikertomuksessa tuodaan esille esimerkki kuluilmoitukseen sisällytetyistä tukeen oikeuttamattomista menoista eräässä Palestiinassa toteutetussa luonnonvarojen kestävän käytön hankkeessa, jossa tuettiin Palestiinan siirtymistä vihreään talouteen kannustinosalla, jonka tarkoituksena oli tukea pk-yrityksiä ”vihreisiin” hankkeisiin energiatehokkuuden, uusiutuvan energian ja pilaantumisen vähentämisen aloilla myönnetyillä avustuksilla; korostaa, että 190 500 euroa oli hyväksytty ja maksettu kehitysvirastolle, jonka tehtävänä oli seurata sitä, miten lopullinen edunsaaja pani hankkeen täytäntöön, mutta hanketta ei toteutettu lainkaan ([17]);

203. on huolissaan unionin rahoittamien hankkeiden tuhoutumisesta ja menetetyksi tuomitsemisesta Länsirannalla ja panee merkille, että vuonna 2022 Israel purki tai takavarikoi 101 unionin tai sen jäsenvaltioiden rahoittamaa rakennetta, joiden arvo oli 337 019 euroa, mikä on kolmanneksi suurin taloudellinen vahinko vuodesta 2016 lähtien; muistuttaa, että unionin toimielinten, asianomaisten jäsenvaltioiden ja muiden avunantajien edustajat ovat useaan otteeseen pyytäneet unionin rahoittamien hävitettyjen, purettujen tai menetetyksi tuomittujen omaisuuserien palauttamista tai korvaamista; palauttaa mieliin neuvoston kannan, jonka mukaan se on sitoutunut varmistamaan, että kaikissa Israelin ja unionin välisissä sopimuksissa on todettava yksiselitteisesti ja nimenomaisesti, ettei niitä sovelleta Israelin vuodesta 1967 lähtien miehittämiin alueisiin, samoin kuin sitoutunut siihen, että siirtokuntatuotteisiin sovellettavan voimassa olevan unionin lainsäädännön ja nykyisten kahdenvälisten järjestelyjen tehokas täytäntöönpano jatkuu;

204. panee merkille, että NEAR-pääosasto maksoi Ukrainalle vuonna 2022 kahdenvälistä apua 910,8 miljoonaa euroa, josta 698 miljoonaa euroa maksettiin budjettitukena; panee merkille, että käynnissä olevista hankkeista lähes 200 miljoonaa euroa kohdennettiin onnistuneesti siten, että ne tavoittivat edunsaajat ennen kuin humanitaariset kumppanit pystyivät ottamaan käyttöön avustusohjelmansa; panee merkille, että Ukrainassa toteutettavien hankkeiden asianmukaista seurantaa koskevat rajoitteet johtivat varaumaan NEAR-pääosaston vuoden 2022 toimintakertomuksessa ja että parhaillaan toteutetaan korjaavia toimia, kuten hankkeiden täytäntöönpanon edistymisen seurantaa asiakirjatarkastusten ja etäratkaisujen avulla ja käyttäen palveluntarjoajaa;

205. panee merkille Länsi-Balkanin uudistus- ja kasvusuunnitelman, jota komissio ehdotti lähentymispyrkimysten tukemiseksi alueella; korostaa, että on tarpeen selventää alueelle kohdennettavien eri rahoitusvälineiden käyttöä, etenkin IPA III:n, talous- ja investointisuunnitelman ja uudistus- ja kasvusuunnitelman yhteydessä; kehottaa komissiota tarjoamaan valtiotasoa alemmalle tasolle suoremman mahdollisuuden saada unionin varoja;

206. panee tyytyväisenä merkille, että Ukrainan tukivälineessä on säännöksiä tehokkaan valvonnan varmistamiseksi; muistuttaa, että parlamentti kehotti 7. huhtikuuta 2022 takavarikoimaan unionin rajoittavien toimenpiteiden seurauksena jäädytetyt venäläisten henkilöiden ja yhteisöjen omistuksessa olevat venäläiset omaisuuserät Ukrainan jälleenrakentamisen rahoittamiseksi;

207. suhtautuu myönteisesti Global Gateway -strategiaan julkiset ja yksityiset investoinnit yhteen tuovana unionin yhteisenä vastauksena maailmanlaajuisiin haasteisiin; panee merkille, että vuosi 2022 oli ensimmäinen Global Gateway -strategian kokonainen täytäntöönpanovuosi; korostaa tarvetta lisätä Global Gateway -strategian täytäntöönpanon avoimuutta, siihen liittyvää vastuuvelvollisuutta ja sen säännöllisiä arviointeja sekä lisätä parlamentin osallistumista sen demokraattiseen valvontaan;

208. panee tyytyväisenä merkille, että OLAF allekirjoitti hallinnolliset yhteistyöjärjestelyt sekä Ukrainan yleisen syyttäjänviraston kanssa 11. helmikuuta 2021 että Ukrainan valtiontalouden tarkastusviraston kanssa maaliskuussa 2023; panee merkille, että Ukrainan odotetaan piakkoin liittyvän unionin petostentorjuntaohjelmaan, ja pitää myönteisenä, että OLAF tukee Ukrainan viranomaisia niiden kansallisissa petostentorjuntatoimissa ja -strategioissa; panee tyytyväisenä merkille, että heinäkuussa 2023 EPPO allekirjoitti Ukrainan kansallisen korruptiontorjuntaviraston kanssa työjärjestelyjä, joilla pyritään helpottamaan yhteistyötä korruptiotapausten tutkinnassa, ja maaliskuussa 2022 se allekirjoitti Ukrainan yleisen syyttäjän viraston kanssa työjärjestelyjä suojatakseen unionin ja Ukrainan taloudellisia etuja tehokkaiden tutkinta- ja syytetoimien avulla;

([17]) https://www.eca.europa.eu/ECAPublications/AR-2022/AR-2022_FI.pdf.

Suositukset

209. kehottaa komissiota

i) parantamaan OPSYS-sovelluksen uuden ohjelmiston laatua, vakauttamaan sovelluksen ja parantamaan eri OPSYS-moduulien välisiä rajapintoja sekä osoittamaan tarvittavat resurssit sen kypsyyden/kestävyyden parantamiseen;

ii) varmistamaan edelleen, että kaikissa sopimuksissa, joihin liittyy unionin rahoitusta, noudatetaan kaikilta osin sovellettavia unionin arvoja ja unionin lainsäädäntöä, mukaan lukien vastuuvelvollisuus, avoimuus ja unionin varojen suojaaminen; varmistamaan, että tiukoilla seuranta- ja ennakko- ja jälkitarkastusmekanismeilla taataan, että kaikki unionin rahoittamiin toimiin osallistuvat henkilöt pyrkivät yksinomaan niihin unionin tavoitteisiin ja toteuttavat yksinomaan niitä toimia, jotka on hyväksytty unionin rahoitusta varten, ja pyytävät tarvittaessa unionin rahoittamien, purettujen tai menetetyksi tuomittujen omaisuuserien palauttamista tai korvaamista;

iii) tehostamaan viestintää kansainvälisten järjestöjen kanssa, jotta tilintarkastustuomioistuin saa täydet, rajoittamattomat ja oikea-aikaiset mahdollisuudet tutustua asiakirjoihin, jotka ovat tarpeen sen tehtävän suorittamiseksi SEUT-sopimuksen mukaisesti, sen sijaan, että sille annetaan pelkkä lukuoikeus aineistoon;

iv) ottamaan käyttöön asianmukaiset ennakko- ja jälkitarkastustoimenpiteet epävakailla alueilla tai konfliktialueilla, jotta varmistetaan unionin varojen käytön asianmukainen valvonta ja keinot unionin varojen perimiseksi takaisin;

v) varmistamaan, että kaikki Ukrainan tukivälineestä ja tulevasta Länsi-Balkanin välineestä myönnetyt varat tarkastetaan asianmukaisesti, oikea-aikaisesti ja perusteellisesti siten, että mukana työssä ovat myös EPPO ja Euroopan tilintarkastustuomioistun;

EU:n yleinen hallinto

Henkilöresurssit

210. panee merkille, että monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeeseen 7 ”EU:n yleinen hallinto” kuuluvien ohjelmien talousarvio oli 11,6 miljardia euroa (5,9 prosenttia unionin talousarviosta), joka kattaa unionin toimielinten ja elinten henkilöstö- ja eläkemenot (noin 70 prosenttia kokonaismäärästä) ja kiinteistöihin, laitteisiin, energiaan, viestintään ja tietotekniikkaan liittyvät menot; panee merkille, että komissio käyttää kokonaismäärästä 58,6 prosenttia (6,7 miljardia euroa); panee merkille, että 31. joulukuuta 2022 komission talousarvion lopulliset hyväksytyt maksusitoumusmäärärahat olivat 6 298,13 miljoonaa euroa (niistä oli käytetty 99,84 prosenttia eli 6 288,14 miljoonaa euroa) ja että talousarvion lopulliset hyväksytyt maksumäärärahat olivat 6 298,22 miljoonaa euroa (niistä oli käytetty 94,66 prosenttia eli 5 961,72 miljoonaa euroa);

211. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tutki 60 tapahtuman otoksen, joka kattoi kaikentyyppiset rahoituskehyksen otsakkeen 7 maksut ja johon sisältyivät kaikki unionin toimielimet ja elimet; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tutki myös sääntöjenmukaisuutta koskevat tiedot, jotka kaikki toimielimet ja elimet (muun muassa hallintomenoista pääasiasiallisesti vastaavat komission pääosastot ja yksiköt) olivat esittäneet vuotuisissa toimintakertomuksissaan ja jotka oli myöhemmin otettu komission vuotuiseen hallinto- ja tuloksellisuuskertomukseen; panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin arvioi, ettei monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 7 virhetaso ollut olennainen, ja panee merkille, että komissiolle ei ole osoitettu uusia suosituksia;

212. panee merkille, että komissio hyväksyi huhtikuussa 2022 uuden henkilöstöstrategiansa, jolla pyritään vastaamaan covid-19-kriisin jälkeen esiin nouseviin tarpeisiin ja jonka tavoitteena on luoda komissiosta houkutteleva työpaikka, nopeuttaa ja joustavoittaa valintaa ja palvelukseenottoa ja tarjota koko henkilöstölle joustava ja palkitseva urakehitys; toteaa, että asiakirjassa esitetään muutoksia ja parannuksia, jotka olisi tarkoitus panna täytäntöön asteittain, ja että osasta asiakirjan sisältöä on neuvoteltava ensin työntekijöiden edustajien kanssa käytävässä työmarkkinaosapuolten vuoropuhelussa;

213. panee merkille, että komissio on ottanut vakinaisiin toimiin jatkuvasti enemmän sopimussuhteisia tai väliaikaisia toimihenkilöitä hoitamaan nopeasti muuttuvista prioriteeteista johtuvia uusia tehtäviä erityisten tai kiireellisten tilanteiden vuoksi ja jopa maantieteellisesti epätasapainoisen palvelukseenoton kompensoimiseksi; toistaa huolensa toimielinten tietämyksen häviämisestä sekä kielteisistä vaikutuksista asianomaisten henkilöstön jäsenten tulevaisuudennäkymiin ja työsuhdeturvaan; korostaa, että sopimussuhteisten tai väliaikaisten toimihenkilöiden palkkaaminen ei ole kestävä ratkaisu siihen, että unionin kilpailuihin tulee vähemmän hakijoita ja hakemukset jakautuvat maantieteellisesti epätasapainoisesti, eikä varsinkaan pitkään tiedossa olleeseen, mutkikkaaseen kysymykseen siitä, että unionin houkuttavuus työnantajana vähenee;

214. panee tyytyväisenä merkille, että naisten osuus johtotehtävissä on kasvanut huomattavasti toimikauden alusta: heinäkuussa 2023 naisten osuus ylemmän johdon johtotehtävissä oli 45,2 prosenttia (kasvua lähes 9 prosenttiyksikköä toimikauden alusta) ja keskijohdossa 47,5 prosenttia (kasvua 6 prosenttiyksikköä);

215. toteaa, että maantieteellisen epätasapainon syihin on puututtava palvelukseenoton ensimmäiseltä portaalta lähtien, jotta varmistetaan henkilöstön mahdollisimman laaja maantieteellinen kattavuus; panee tyytyväisenä merkille, että vahvistaakseen komission eri henkilöstöryhmien maantieteellistä tasapainoa henkilöstöhallinnon ja turvallisuustoiminnan pääosasto tapasi kaikki jäsenvaltiot keskustellakseen niiden edustuksesta ja viimeisteli kaikki yhteiset toimintasuunnitelmat ottaen huomioon kunkin jäsenvaltion erityispiirteet, jotta aliedustuksen mahdollisiin syihin voidaan puuttua yhteisesti;

216. panee merkille työurien houkuttelevuuden lisäämistä Luxemburgissa koskevan toimintasuunnitelman hyväksymisen ja täytäntöönpanon; panee merkille komission kertomuksessaan unionin virkamiesten palkkojen ja eläkkeiden ostovoiman kehityksestä (COM(2022)0180) esittämät seikat, joiden vuoksi se on tässä vaiheessa Luxemburgin korjauskertoimen käyttöönottoa vastaan; muistuttaa komissiolle esittämistään toistuvista pyynnöistä löytää keinoja lieventää ostovoimapariteettiin liittyvää, pääasiassa elinkustannuksista johtuvaa yhä kasvavaa ongelmaa, josta Luxemburgiin sijoittuneet henkilöstön jäsenet kärsivät;

217. palauttaa mieliin Euroopan unionin henkilöstövalintatoimiston (EPSO) toimintaa koskevan tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen ja huomautukset, jotka koskevat sen vaikuttavuutta ja tehokkuutta ([18]); panee merkille, että EPSO otti vuosina 2022–2023 käyttöön etänä valvottavan testauksen, ja pitää valitettavana, että järjestelmä on nyt otettu uudelleenarvioitavaksi, koska monet hakijat ovat kohdanneet lukuisia teknisiä vaikeuksia; pitää valitettavina hakijoille aiheutuvia hankaluuksia, ulkoisten kilpailujen keskeyttämisestä aiheutuvia suoria talousarviokustannuksia ja komission rekrytointiyksiköille aiheutuvaa lisätyötä asianmukaisen korvaavan järjestelmän löytämiseksi;

218. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessaan 13/2019 esittämän päätelmän, jonka mukaan Euroopan unionin toimielinten ja elinten jäsenten ja henkilöstön epäeettistä käyttäytymistä ei voida missään oloissa hyväksyä ja että epäeettinen käytös – tai edes sitä koskeva väite – herättää suurta kiinnostusta julkisuudessa ja vähentää luottamusta unioniin; pitää valitettavana kahta lehdistössä vuonna 2022 raportoitua mahdollista eturistiriitatapausta, joihin liittyy korkea-arvoisia virkamiehiä liikenteen ja liikkumisen pääosastossa virkamatkojen ja naapuruuspolitiikan ja laajentumisneuvottelujen pääosastossa omistajuuden osalta; panee merkille, että komissiolla on tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2019 kertomuksen mukaan sekä Euroopan oikeusasiamiehen antaman pyöröovitapauksista tehtyä tutkimusta koskevan päätöksen mukaan käytössä tehokas sisäisen valvonnan järjestelmä eettisten kysymysten hallinnoinnin osalta; huomauttaa, että epäeettisestä käyttäytymisestä aiheutuu myös talousarviokustannuksia kyseiselle toimielimelle, ja toistaa unionin eettistä elintä koskevan kantansa ja sitä koskevat odotuksensa;

219. panee merkille EU:n pk-yritysedustajan toimen perustamisen ja sitä seuranneen rekrytoinnin väliaikaiseksi erityisneuvonantajaksi palkkaluokkaan AD 15; pitää valitettavina useiden tiedotusvälineiden esittämiä tietoja, joiden mukaan valituksi tullut hakija loppujen lopuksi nimitettiin, vaikka kaksi jäljellä ollutta naispuolista hakijaa aliedustettuina olevista jäsenvaltioista oli arvioitu rekrytoinnin aikana pätevämmiksi, ja katsookin, että on syytä kysyä, otettiinko rekrytoinnissa huomioon ansioiden, sukupuolen ja maantieteellisen tasapainon periaatteet; panee huolestuneena merkille, että valittu ehdokas on toimikautensa päättävä jäsen puheenjohtaja von der Leyenin omasta saksalaisesta poliittisesta puolueesta; kehottaa komissiota korjaamaan tilanteen peruuttamalla nimityksen ja käynnistämällä aidosti läpinäkyvän ja avoimen menettelyn EU:n pk-yritysedustajan valitsemiseksi;

Kiinteistöt ja hallinto

220. panee merkille, että komission uuden keskitetyn taloushallintojärjestelmän (SUMMA) oli tarkoitus siirtyä tuotantovaiheeseen vuoden 2023 loppuun mennessä ja se oli edistynyt sen tavoitteen mukaisesti, että se otettaisiin käyttöön vuoden 2024 alussa; pitää valitettavana, että uuden kirjanpitojärjestelmän täytäntöönpanon määräaikaa pidennettiin vuodella, koska toimenpideohjelmien (yhteinen hallinnointi, sähköiset avustukset, sähköiset hankinnat, henkilöstön maksut) liittäminen SUMMAan on osoittautunut odotettua monimutkaisemmaksi; korostaa huolestuneena, että SUMMA-ohjelman kustannukset sen alkuvaiheesta vuoden 2018 alusta vuoden 2022 loppuun olivat noin 95 miljoonaa euroa ja että sen aikataulun pidentäminen edellyttää vuonna 2024 lisäresursseja, joiden arvioidaan olevan noin 7 miljoonaa euroa;

221. panee merkille 5. huhtikuuta 2022 annetun viherryttämistä koskevan komission tiedonannon, jossa asetetaan tavoitteeksi saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2030 mennessä ja johon sisältyy toimintasuunnitelma komission kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi; panee merkille, että komissio aikoo saavuttaa nämä tavoitteet hankkimalla energiatehokkaampia ja vihreämpiä rakennuksia, siirtymällä dynaamisiin yhteistyötiloihin ja vähentämällä toimistojen määrää, ja toistaa muistutuksensa siitä, että henkilöstön hyvinvointi ja tyytyväisyys olisi otettava huomioon kaikissa asiaa koskevissa tulevissa päätöksissä;

222. panee merkille tiedotusvälineiden raportit Belgian hallituksen ja komission välisistä neuvotteluista kiinteistökaupasta, jonka arvo on lähes miljardi euroa, sekä komission suunnitelmat vuokrata toimistotiloja Brysselin pohjoisosasta ja kyseessä olevan henkilöstön vastalauseet; korostaa, että komission kiinteistöpolitiikan kehitys ei saisi heikentää sen henkilöstön työoloja;

([18]) Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus 23/2020 ”Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto: On aika mukauttaa valintamenettelyt muuttuviin rekrytointitarpeisiin”.

223. on huolestunut siitä, että komissio on kieltäytynyt toimittamasta pöytäkirjoja lääkeyhtiön kanssa käydyistä keskusteluista, ja pitää valitettavana puutteellista avoimuutta covid-19-rokotteiden ostamista koskevista komission puheenjohtajan ja lääkeyhtiöiden välisistä tekstiviesteistä; panee merkille Euroopan oikeusasiamiehen asiassa 1316/2021/MIG tekemän päätöksen, jossa katsotaan, että tekstiviestien jättäminen kirjaamatta sen asiakirjarekisteriin on ”hallinnollinen epäkohta”, ja on huolissaan siitä, että komissio ei ole noudattanut suositusta etsiä asianomaisia tekstiviestejä uudelleen; panee merkille, että komissio ei ole tähän mennessä antanut Euroopan parlamentin jäsenten käyttöön allekirjoitettujen sopimusten muokkaamattomia versioita; palauttaa mieliin 13. heinäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman asiakirjojen julkisuudesta – vuosikertomus vuosilta 2019–2021;

Eurooppa-koulut

224. panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin ei havainnut Eurooppa-koulujen varainhoitovuoden 2022 tilinpäätöstä koskevassa vuosikertomuksessaan olennaisia virheitä Eurooppa-koulujen lopullisessa konsolidoidussa tilinpäätöksessä varainhoitovuodelta 2022; pitää myönteisenä tilintarkastustuomioistuimen esiin tuomia lisäparannuksia lopullisten yksittäisten tilinpäätösten ja konsolidoitujen tilinpäätösten laadussa aiempiin vuosiin verrattuna;

225. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin ja ulkoinen tarkastaja havaitsivat epäolennaisia virheitä, jotka liittyivät pääasiassa työsuhteen päättymisen jälkeisten etuuksien laskemiseen, ja että ulkopuolisen tarkastajan tarkastuslausunnot eivät olleet yhdenmukaisia Eurooppa-koulujen pääsihteerin keskustoimiston kanssa tehdyn puitesopimuksen kanssa;

226. panee merkille, että vaikka tilintarkastustuomioistuin oli tyytyväinen keskustoimiston palvelukseenotto- ja hankintamenettelyjen parantamiseen, se havaitsi kahdessa seitsemästä tarkastamastaan koulusta (Frankfurt ja Luxemburg I) puutteita näissä menettelyissä; panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi jälleen kerran puutteita sekä keskustoimiston että kahden tarkastetun koulun maksumenettelyissä;

227. palauttaa mieliin korostaneensa 12. syyskuuta 2023 antamassaan päätöslauselmassa ”Eurooppa-koulujen järjestelmä – tämänhetkinen tilanne, haasteet ja näkymät” ([19]), että Eurooppa-koulujen järjestelmässä tällä hetkellä käytössä olevassa opettajien rekrytointijärjestelmässä on vakavia puutteita, jotka johtavat epäsuhtaan koulujen tarpeiden ja jäsenvaltioiden tosiasiassa lähettämän henkilöstön välillä, vuosittaisissa rekrytointisuunnitelmissa esiintyviin ongelmiin, vaikeuksiin löytää päteviä opettajia ja muuta henkilöstöä, paikalta palkattujen opettajien ja muun henkilöstön epävarmoihin työoloihin sekä jatkuvaan ammatilliseen kehittymiseen liittyviin ongelmiin;

Suositukset

228. kehottaa komissiota

i) ottamaan yhtäläisesti huomioon toimistotilojen tehokkaan käytön sekä henkilöstön terveyden ja hyvinvoinnin pannessaan täytäntöön uutta henkilöstöstrategiaa, erityisesti vammaisten henkilöiden osalta, ja ottamaan henkilöstön edustajat asianmukaisesti mukaan työehtojen ja -olojen muuttamiseen;

ii) pysymään valppaana työuupumustapausten ehkäisemisessä, tunnistamisessa ja asianmukaisessa hallinnoinnissa laajemmassa henkilöstö-, työ- ja hyvinvointikontekstissa;

iii) vahvistamaan toimenpiteitä, joilla tuetaan johtotehtäviä tavoittelevia naisia, jotta erittäin päteviltä naisilta saadaan enemmän hakemuksia keski- ja ylemmän johdon tehtäviin sekä komissiossa että unionin virastoissa;

iv) jatkamaan työtään henkilöstönsä oikeudenmukaisen maantieteellisen tasapainon lisäämiseksi kaikilla tasoilla ja täyttämään samalla henkilöstösääntöjen vaatimukset, jotka koskevat hakijoiden pätevyyttä ja ansioita;

v) käsittelemään viipymättä ja tehokkaasti niiden henkilöstön jäsenten kohtaamia haasteita, joiden asema- ja asuinpaikkana on Luxemburg;

vi) tekemään asianmukaisia investointeja tietoteknisten valmiuksien ja resurssien kehittämiseen, jotta EPSO olisi tehokkaampi ja vaikuttavampi ja erityisesti jotta tulevissa valintamenettelyissä voidaan varmistaa optimaaliset testausolosuhteet; ja

vii) varmistamaan, että valmistauduttaessa SUMMA-ohjelman käyttöönottoon sovelletaan parempaa ja tiukempaa riskinhallintamenetelmää ja pyritään välttämään väliaikaisista häiriöistä aiheutuvia aineellisia riskejä, kunnes uusi kirjanpitojärjestelmä on täysin toimintakykyinen;

viii) toteuttamaan jatkotoimia oikeusasiamiehen asiassa 1316/2021/MIG antaman suosituksen perusteella sekä varmistamaan, että komission sisäiset ohjeet asiakirjojen kirjaamisesta ovat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ([20]) mukaiset;

([19]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2023)0306.

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30. toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43).

229. kehottaa lisäksi komissiota jatkamaan Eurooppa-koulujen tukemista

i) panemaan viipymättä täytäntöön tilintarkastustuomioistuimen kertomuksessa Eurooppa-koulujen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2022 annetut suositukset ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle edistymisestä;

ii) ratkaisemaan kiireellisesti jatkuvaan opettajapulaan liittyvän ongelman ja varmistamaan kaikille vakaat ja oikeudenmukaiset työsuhteet edistämällä henkilöstön pysymistä ja vähentämällä sen vaihtuvuutta ja torjumalla näin myös aivovuotoa; ja

iii) tarkastelemaan perusteellisesti Eurooppa-koulujen järjestelmän hallintorakenteita riippumattoman puheenjohtajan johdolla ja komission koulutuksen, nuorisoasioiden, urheilun ja kulttuurin pääosaston myötävaikutuksella;

II LUKU

Elpymis- ja palautumistukiväline

Yleiset huomautukset

230. muistuttaa, että covid-19-pandemian puhkeaminen vuonna 2020 muutti äkillisesti unionin taloudellisia ja sosiaalisia näkymiä ja johti yhtenäisiin pyrkimyksiin käynnistää Euroopan elpymispaketti, joka koostuu monivuotisesta rahoituskehyksestä 2021–2027 ja EU:n elpymisvälineestä, jonka kulmakivenä on elpymis- ja palautumistukiväline; muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteena on antaa jäsenvaltioille taloudellista tukea, jolla ne voivat lieventää covid-19-pandemian vakavia taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja tehdä Euroopan talouksista ja yhteiskunnista kestävämpiä, palautumiskykyisempiä, osallistavampia ja paremmin valmistautuneita vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteisiin ja mahdollisuuksiin; muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukiväline on innovatiivinen, väliaikainen väline, joka perustuu tuloksellisuuteen, mikä tarkoittaa, että maksut on kytketty neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä vahvistettujen, kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvien uudistusten ja investointien edistymistä kuvaavien välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävään saavuttamiseen;

231. panee merkille, että kaikki 27 elpymis- ja palautumissuunnitelmaa oli hyväksytty vuoden 2022 loppuun mennessä ja niiden määrärahat ovat 335,1 miljardia euroa avustuksina ja 165,3 miljardia euroa lainoina, jotka maksetaan vuoteen 2026 mennessä, kun 2 557 toimenpidettä (joista noin kolmannes koskee uudistuksia ja kaksi kolmasosaa investointeja) ja niihin liittyvät 6 237 välitavoitetta ja tavoitetta on saavutettu; panee merkille, että vuonna 2022 komissio maksoi ennakkomaksut mukaan lukien yhteensä 74,4 miljardia euroa (47,2 miljardia euroa avustuksina ja 27,2 miljardia euroa lainoina);

232. panee merkille, että toukokuussa 2022 käynnistettiin REPowerEU-suunnitelma, jolla unionia autetaan vähentämään riippuvuuttaan Venäjän fossiilisista polttoaineista säästämällä energiaa, tuottamalla puhdasta energiaa ja monipuolistamalla energiantoimituksia, mikä on linjassa vihreän siirtymän kanssa; panee merkille, että muutettaessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2021/241 ([21]) (elpymis- ja palautumistukivälinettä koskeva asetus) REPowerEU-lukuja koskevalla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([22]) elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta ja prioriteetteja lisättiin; panee merkille, että kaikki 27 jäsenvaltiota ovat toimittaneet muutetut elpymis- ja palautumissuunnitelmat REPowerEU-lukujen sisällyttämiseksi mutta myös ylimääräisen lainatuen pyytämiseksi, jotta voidaan tehdä mukautuksia enimmäisrahoitusosuuden päivityksen jälkeen tai tehdä objektiivisten olosuhteiden vuoksi muutoksia elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti; toteaa, että tarkistettuihin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sovelletaan samoja arviointikriteerejä kuin alkuperäisiin suunnitelmiin ja niihin sisältyy REPowerEU-lukuihin sovellettavia erityisvaatimuksia;

233. muistuttaa, että komissio voi EU:n elpymisvälineen puitteissa kerätä enimmillään 806,9 miljardia euroa vuoden 2021 puolivälin ja vuoden 2026 välisenä aikana laskemalla liikkeeseen unionin joukkolainoja; panee merkille, että komissio ilmoitti kesäkuussa 2022 rahoitussuunnitelmasta kesäkuusta joulukuun 2022 loppuun ja keräsi EU:n elpymisvälinettä varten 50 miljardia euroa pitkäaikaista lisärahoitusta, jota täydennettiin laskemalla liikkeeseen EU:n lyhyen aikavälin velkasitoumuksia, mikä nosti elpymisvälineen joukkovelkakirjojen jäljellä olevan kokonaismäärän 171 miljardiin euroon, josta 36,5 miljardia euroa kerättiin laskemalla liikkeeseen vihreitä joukkolainoja; toteaa, että velka koostuu lainatuista määristä, joiden erääntymisaika vaihtelee yhdestä vuodesta yli 25 vuoteen; panee merkille, että EU:n elpymisvälineen velan takaisinmaksu alkaa vasta vuoden 2028 jälkeen;

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12. helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).

([22]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27. helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1).

234. panee merkille komission pyrkimykset kerätä rahoitusta rahoitusmarkkinoilta rahoitusvarojen tarjoamiseksi elpymis- ja palautumistukivälineeseen; panee merkille, että vuonna 2020 monivuotisessa rahoituskehyksessä 2021–2027 kaavailtiin, että EU:n elpymisvälineen tuen, jota ei makseta takaisin, korkomaksujen kattamiseksi tarvitaan 14,9 miljardia euroa; on huolissaan korkeampien korkojen vaikutuksesta unionin talousarvion ostovoimaan, sillä EU:n kymmenen vuoden joukkolainojen korot nousivat 0,09 prosentista vuonna 2021 siten, että ne olivat 3,2 prosenttia vuonna 2023; panee merkille, että komission, jolla on AAA-luottoluokitus, lainakustannukset ovat korkeammat kuin jäsenvaltioiden, joiden luottoluokitus on alhaisempi; panee merkille, että lainaksi otetut määrät on maksettava takaisin ja lainanottotoimia tarvitaan edelleen paitsi uusien varojen hankkimiseksi myös olemassa olevan velan korvaamiseksi; on huolestunut eritoten vuonna 2022 kohonneista koroista ja siitä johtuvista veloista sekä lainojen takaisinmaksukyvyn epävarmuudesta, kun otetaan huomioon se suuri rahamäärä, jonka komissio ottaa lainaksi elpymis- ja palautumistukivälineen rahoittamiseksi; toteaa kuitenkin, että velka on tällä hetkellä 90 miljardia euroa pienempi kuin alun perin ennakoitiin; panee merkille komission velan pitkän aikavälin takaisinmaksusuunnitelman ja kehottaa komissiota päivittämään sitä säännöllisesti ja ilmoittamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle mahdollisista uusista riskeistä, jotka saattavat vaikuttaa sen täytäntöönpanoon; panee merkille komission lausunnon, jonka mukaan unioni hoitaa velvoitteensa suhteessa joukkovelkakirjojen haltijoihin kaikissa olosuhteissa, ja sen ehdotuksen monivuotisen rahoituskehykseen tehtävästä teknisestä muutoksesta, jolla optimoidaan EU:n elpymisvälineen lainakustannusten budjettikohtelu; toteaa, että tiedot EU:n velasta ja suunnitelluista takaisinmaksuista ovat osa EU:n elpymisvälineeseen liittyvään vuoropuheluun sisältyvää säännöllistä raportointia; pyytää komissiota antamaan parlamentille edelleen enemmän tietoja siitä, miten takaisinmaksu suoritetaan ja miltä laitoksilta varoja lainataan; korostaa, että tämä velka rasittaa EU:n talousarviota;

235. panee tyytyväisenä merkille komission arvion, jonka mukaan vuoden 2026 loppuun mennessä toteutettavien, EU:n elpymisvälineen vihreillä joukkolainoilla rahoitettavien määrällisesti ilmaistavien välitavoitteiden ja tavoitteiden täysimääräinen täytäntöönpano, mikä vastaa 57:ää prosenttia EU:n elpymisvälineen vihreiden joukkolainojen tukikelpoisista menoista, voi vähentää kasvihuonekaasupäästöjä 44 miljoonalla hiilidioksiditonnilla vuodessa, mikä vastaa 1,2:ta prosenttia unionin kasvihuonekaasujen kokonaispäästöistä vuonna 2022, ja vaatii ehdottomasti, että ne pannaan asianmukaisesti täytäntöön; korostaa lisäksi, että on tärkeää, että elpymis- ja palautumissuunnitelmien mukaiset uudistukset ja investoinnit täyttävät asetuksen ilmastotavoitteet ja ovat kaikilta osin ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia;

Tilintarkastustuomioistuimen huomautukset

236. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin antoi varauman sisältävän lausunnon elpymis- ja palautumistukivälineen menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta vuonna 2022; on huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan kaikkiaan 13:sta elpymis- ja palautumistukivälineen maksusta 11:ssä havaittiin kvantitatiivisesti ilmaistavia virheitä ja että kuudessa näistä maksuista virhetaso oli olennainen; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan näitä asioita lukuun ottamatta varainhoitovuoden 2022 tilinpäätöksessä hyväksytyt elpymis- ja palautumistukivälineen menot olivat kaikilta olennaisilta osiltaan lailliset ja asianmukaiset (sääntöjenmukaiset); panee merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineen varainkäyttömalli perustuu arviointeihin, jotka komission on määrä tehdä, joten tilintarkastustuomioistuin ei esitä virhetasoa vaan arvioi, että sen havaintojen taloudellinen vähimmäisvaikutus on olennaisuusrajan alapuolella, vaikkakin lähellä sitä;

237. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin tarkasti vuoden 2022 avustusten maksupyyntöihin sisältyneistä 274 välitavoitteesta 244 ja kaikki 37 tavoitetta; pitää valitettavana, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi niistä 15:ssä sääntöjenmukaisuusongelmia (alle 5 prosenttia kokonaismäärästä); panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin katsoo, että vaatimukset eivät olleet täyttyneet tyydyttävällä tavalla kahdeksassa maksussa kahdeksan välitavoitteen ja tavoitteen osalta ja että komissio oli suorittanut vastaavat maksut; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen päätelmät perustuvat laajaan tarkastustyöhön ja että komissio kiistää tilintarkastustuomioistuimen tulkinnan neuvoston asettamista oikeudellisista vaatimuksista ja laadulliset arvioinnit, jotka eroavat komission arvioinneista; panee merkille, että kaikkia elpymis- ja palautumistukivälineen maksuja on arvioitava komission ilmoittaman ja soveltaman kehyksen perusteella ja että komission on otettava kunkin maksun osalta huomioon myös talous- ja rahoituskomitean lausunto ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden komiteamenettelyn mukaisesti suorittama valvonta;

238. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin on havainnut kaksi tapausta, joissa se katsoo olevan kyse aiemmin ennen tukikelpoisuuskautta aloitetuista hankkeista, joita on jatkettu, ja tavoitteista, jotka ovat korvanneet toistuvat kansalliset talousarviomenot; on huolestunut tällaisista tilanteista, vaikka tämä päätelmä ei sovikaan yhteen tilintarkastustuomioistuimen oman näkemyksen kanssa, jonka mukaan toistuvilla toimilla viitataan esimerkiksi julkisyhteisöjen henkilöstö- ja toimintamenoihin; muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukivälinettä ei saa käyttää toistuvien talousarviomenojen rahoittamiseen, ja kehottaa toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä, myös maksujen osasuorituksia, jos komissio havaitsee tällaisia tapauksia;

239. palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessa 21/2022 ja sen vuoden 2021 vuosikertomuksessa esitetyn huomautuksen, jonka mukaan välitavoitteet ja tavoitteet ovat usein epäselviä eikä niitä ole määritelty tarkasti, ja toteaa, että tilintarkastustuomioistuin esittää saman huomautuksen vuosikertomuksessaan 2022; kehottaa komissiota hyödyntämään saatuja kokemuksia suunnitellessaan tulevia tuloksellisuuteen perustuvia välineitä;

240. on huolestunut erityiskertomuksessa 26/2023 esitetyistä tilintarkastustuomioistuimen havainnoista, joiden mukaan välitavoitteiden ja tavoitteiden taso vaihtelee jäsenvaltioiden välillä, ja katsoo, että tämä on jälleen yksi esimerkki siitä, että komissio ei kohtele jäsenvaltioita yhdenvertaisesti; panee merkille, että komissio vahvisti erot ja pyrkii parantamaan yhdenvertaista kohtelua täytäntöönpanovaiheessa; katsoo, että jäsenvaltioita olisi oletusarvoisesti kohdeltava tasapuolisesti, ja pitää valitettavana, että näin ei ole ollut elpymis- ja palautumissuunnitelmista neuvoteltaessa; painottaa, että välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista arvioitaessa olisi varmistettava yhdenvertainen kohtelu;

241. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuimen mukaan vuonna 2022 yhdessä tapauksessa on ollut päällekkäistä rahoitusta, vaikka kyseisestä toimenpiteestä ei aiheudu elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyviä kustannuksia; panee merkille komission huomautuksen, jonka mukaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaisesti päällekkäinen rahoitus liittyy nimenomaisesti kustannuksiin, joten päällekkäistä rahoitusta ei voi olla, jos jäsenvaltio ei ole esittänyt arvioituja kustannuksia osana kansallista suunnitelmaansa; panee merkille, että komissio korostaa, että kustannuksia aiheuttamattomat uudistukset eivät lisää määrärahoja mutta ne ovat kuitenkin olennainen edellytys sille, että komissio antaa myönteisen arvion elpymis- ja palautumissuunnitelmista, ja niiden täysimääräinen täytäntöönpano on olennainen edellytys asianomaisten maksujen suorittamiselle;

242. panee huolestuneena merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi myös useita tapauksia, joissa välitavoitteet ja tavoitteet oli suunniteltu heikosti, ja ongelmia niiden tietojen luotettavuudessa, joita jäsenvaltiot sisällyttivät antamiinsa johdon vahvistuslausumiin; panee merkille, että komissio hyväksyy välitavoitteiden ja tavoitteiden tarkastelemisen uudelleen, jos neuvoston täytäntöönpanopäätöksen osien muuttamiselle on oikeudellinen perustelu eli että jäsenvaltio toimittaa muutetun suunnitelman ja että muutokset perustellaan oikeusperustalla;

243. korostaa, että komissio raportoi vuoden 2022 loppuun mennessä OLAFille kuudesta mahdollisesta sääntöjenvastaisuustapauksesta, jotka havaittiin elpymis- ja palautumistukivälineestä tuettuihin toimiin liittyneissä jälkitarkastuksissa tai joista saatiin tietoa avoimista lähteistä; panee tyytyväisenä merkille, että OLAF välitti vuonna 2022 elpymis- ja palautumistukivälineelle riskikehyksen ja tarjosi yli 50 petostietoisuuskoulutustilaisuutta komission yksiköille, virastoille ja muille ulkoisille kumppaneille, myös jäsenvaltioiden viranomaisille;

244. korostaa, että unionin taloudellisten etujen suojaaminen on ensisijainen tavoite ja että täsmällisempi täytäntöönpano ja tuloksellisuuden seuranta auttavat ehkäisemään ja vähentämään petoksia varhaisessa vaiheessa; korostaa, että erityisesti oikeusvaltioperiaate ja korruption vastaiset välitavoitteet ja tavoitteet ovat olennaisen tärkeitä korruptoituneiden henkilöiden, järjestöjen, hallitusten tai rikollisjärjestelmien toiminnan estämisessä; kehottaa komissiota seuraamaan tiiviisti oikeusvaltioperiaatetta ja korruption vastaisia toimia koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden toteutumista ja raportoimaan niiden mahdollisesta kumoamisesta;

245. ilmaisee huolensa tilintarkastustuomioistuimen havainnosta, jonka mukaan elpymis- ja palautumistukivälineen varoihin liittyvästä petosraportoinnista puuttuu standardoitu lähestymistapa, jossa olisi vahva koordinointi ja yhteistyö jäsenvaltioiden välillä; panee tyytyväisenä merkille, että komissio on jo mukauttanut sääntöjenvastaisuuksien hallinnointijärjestelmää niin, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset voivat käyttää sitä elpymis- ja palautumistukivälineen yhteydessä; kannustaa komissiota, EPPOa ja muita asiaankuuluvia unionin ja kansallisen tason tahoja tekemään jäsenneltyä yhteistyötä voidakseen kukin oman toimivaltansa mukaisesti tunnistaa petostapauksia ja mahdollisia petosmalleja sekä unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia ja ilmoittaa niistä, jotta voidaan paremmin suojella veronmaksajien rahoja; pyytää jäsenvaltioita vahvistamaan valmiuksiaan paljastaa tämän alan rikoksia;

246. pitää myönteisenä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaa tilintarkastustuomioistuimen järjestelmällistä ja kattavaa tarkastustyötä, jossa painotetaan unionin taloudellisten etujen suojaamista ja joka tarjoaa perusteellisen analyysin tukivälineen asiaankuuluvista näkökohdista ja arvokasta tietoa sen täytäntöönpanosta; panee tyytyväisenä merkille, että komissio hyväksyy yleisesti tilintarkastustuomioistuimen suositukset ja soveltaa niitä, ja toteaa, että monet tilintarkastustuomioistuimen havaitsemista ongelmista liittyvät elpymis- ja palautumistukivälineen oikeusperustaan; katsoo, että elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevaan tarkastustyöhön perustuvat tilintarkastustuomioistuimen suositukset ovat erityisen merkityksellisiä lainsäätäjille unionin tulevia tuloksellisuuteen perustuvia rahoitusvälineitä ajatellen;

247. korostaa, että elpymis- ja palautumistukiväline perustettiin unionin yhteiseksi välineeksi, jonka tarkoituksena oli lieventää covid-19-pandemian vakavia taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja tehdä Euroopan talouksista ja yhteiskunnista kestävämpiä, häiriönsietokykyisempiä, osallistavampia ja paremmin valmistautuneita vihreän ja digitaalisen siirtymän haasteisiin ja mahdollisuuksiin, eikä sen taloudellisia varoja näin ollen voida pitää jäsenvaltioiden omina talousarvioresursseina; korostaa tilintarkastustuomioistuimen ja komission ratkaisevaa roolia niiden ennakoivissa ennakko- ja jälkitarkastuksissa sen varmistamiseksi, että varat käytetään tehokkaasti ja että välitavoitteet ja tavoitteet saavutetaan tyydyttävästi;

Tilintarkastus ja valvonta

248. korostaa, että valvontakehys on räätälöity vastaamaan elpymis- ja palautumistukivälineen ainutlaatuista luonnetta ja perustuu kahdentyyppiseen valvontaan: i) komission suorittamat kontrollit, jotta sitoumusten ja maksujen laillisuudesta ja asianmukaisuudesta (sääntöjenmukaisuudesta) annetaan kohtuullinen varmuus elpymis- ja palautumissuunnitelmien hyväksymistä koskevissa neuvoston täytäntöönpanopäätöksissä vahvistettujen välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävän saavuttamisen perusteella, ja ii) jäsenvaltioiden suorittamat kontrollit, joilla varmistetaan unionin taloudellisten etujen asianmukainen suojaaminen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklan mukaisesti;

249. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuimen suositusten ja saatujen kokemusten perusteella komissio esitteli menetelmänsä, joilla se i) arvioi välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävää saavuttamista, ii) laskee keskeytettävät määrät tapauksissa, joissa välitavoitetta tai tavoitetta ei ole saavutettu, ja iii) käsittelee mahdollisia tilanteita, joissa jäsenvaltio myöhemmin kumoaa välitavoitteet ja tavoitteet, joiden komissio arvioi alun perin olevan tyydyttävästi saavutettuja;

250. toteaa, että välitavoitteiden ja tavoitteiden arviointikehyksestä puuttuu selityksiä, kuten syy, jonka vuoksi arvioinnissa ei pitäisi ottaa huomioon operatiivisessa järjestelyssä kuvattua todentamismekanismia; toteaa, että asiaa koskevien välitavoitteiden ja tavoitteiden ”tyydyttävä saavuttaminen” määritellään epäselvin termein, joihin sisältyy harkinnanvaraisia seikkoja, kuten ”vähäinen poikkeama vaatimuksesta” tai ”suhteellinen viive”, ja että maksujen osasuorituksen määrittämismenetelmässä ei anneta selitystä kertoimiksi valituille arvoille; pyytää antamaan lisäselvennyksiä;

251. ilmaisee huolensa siitä, että komissio on riippuvainen jäsenvaltioiden toimittamista tiedoista, ja suosittelee aktiivisempaa viestintää, jotta voidaan ennakoivasti tunnistaa mahdollinen välitavoitteiden ja tavoitteiden kumoaminen; pitää myönteisenä, että komissio hyväksyy suosituksen, joka koskee sen jälkitarkastusmenettelyjen tarkistamista siten, että voidaan todentaa, onko välitavoitteet tai tavoitteet mahdollisesti kumottu maksun suorittamisen jälkeen, mutta on huolissaan siitä, että siinä ei ennakoida mahdollisten kumoamisten minkäänlaista seurantaa vuoden 2026 jälkeen; on erityisen huolissaan siitä, että elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta annetussa asetuksessa (EU) 2021/241 ei ole säännöstä, jolla puututtaisiin elpymis- ja palautumistukivälineestä suoritettavien maksujen viimeisen maksupäivän jälkeen tapahtuvaan välitavoitteiden ja tavoitteiden kumoamiseen, ja että komission menetelmä ei näin ollen tarjoa oikeudellista selkeyttä siinä tapauksessa, että välitavoitteet ja tavoitteet kumotaan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanokauden jälkeen, kun kaikki maksut on suoritettu, erityisesti kun otetaan huomioon, että jotkin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyvät tärkeät välitavoitteet ja tavoitteet on todennäköisesti toteutettava elpymis- ja palautumistukivälineen elinkaaren loppuvaiheessa;

252. panee merkille, että 12 kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman välitavoitteisiin ja tavoitteisiin sisältyy oikeusvaltioperiaatteeseen liittyviä tai korruption vastaisia uudistuksia; panee merkille äskettäisen tapauksen, jossa kaksi oikeusvaltioperiaatetta koskevaa välitavoitetta on mahdollisesti kumottu yhdessä jäsenvaltiossa; korostaa, että komission on kiinnitettävä enemmän huomiota oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden mahdolliseen kumoamiseen, koska ne ovat erityisen alttiita hallitusten mielivaltaisille päätöksille;

253. panee merkille, että komissio todensi jäsenvaltioiden valvontajärjestelmien riittävyyden, joka oli ennakkoedellytys myönteisen arvion antamiselle elpymis- ja palautumissuunnitelmista; panee merkille, että 16 jäsenvaltion elpymis- ja palautumissuunnitelmiin lisättiin puolestaan erityisiä valvonnan välitavoitteita ensimmäisten maksujen suorittamisen ennakkoedellytykseksi, koska näiden jäsenvaltioiden järjestelmissä oli puutteita, jotka edellyttivät lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että järjestelmät ovat täysin riittäviä unionin taloudellisten etujen suojaamiseksi; on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen huomautuksesta, jonka mukaan jäsenvaltioiden valvontajärjestelmissä on edelleen puutteita, jotka vaarantavat elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen moitteettoman varainhoidon, ja kehottaa komissiota ja kansallisia viranomaisia puuttumaan niihin nopeasti; panee tyytyväisenä merkille, että tilintarkastustuomioistuin ei tuonut esiin ongelmia niiden tyydyttävän saavuttamisen suhteen, jota arvioitiin vuonna 2022; panee merkille, että jäsenvaltioiden johdon vahvistuslausumissa annettujen tietojen luotettavuudessa oli ongelmia, mikä herättää epäilyksiä mahdollisuudesta luottaa niihin välitavoitteita ja tavoitteita arvioitaessa; panee merkille, että komissio suoritti vuonna 2022 16 järjestelmätarkastusta ja vuonna 2023 14 järjestelmätarkastusta, joissa tutkittiin muun muassa, tarkastetaanko järjestelmissä unionin ja kansallisten sääntöjen noudattaminen, joten kaikkien jäsenvaltioiden valvontajärjestelmät on tarkastettu vähintään kerran vuoden 2023 loppuun mennessä; ymmärtää, että elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen mukaan jäsenvaltioilla on pääasiallinen vastuu kansallisen ja unionin lainsäädännön noudattamisen varmistamisesta, mutta on huolissaan tilintarkastustuomioistuimen huomautuksesta, joka koskee vaatimusten noudattamista koskevaa mahdollista varmuus- ja tilivelvollisuusvajetta, joka johtuu siitä, että komissio ei tee elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitettuja investointihankkeita koskevia säännönmukaisuustarkastuksia; kehottaa soveltamaan elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen 22 artiklaa asianmukaisesti ja yhtäläisesti kaikkiin jäsenvaltioihin ja muistuttaa, että jäsenvaltion valvontajärjestelmään liittyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden toteuttamatta jättäminen voi johtaa koko maksuerän ja kaikkien tulevien maksuerien keskeyttämiseen;

254. muistuttaa, että neuvoston asetuksessa (EU) 2017/1939 ([23]), jäljempänä ’EPPO-asetus’, säädetään, että EPPO on toimivaltainen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (EU) 2017/1371 ([24]) säädettyjen unionin taloudellisia etuja vahingoittavien rikosten osalta EPPO-asetuksessa ja erityisesti sen IV luvussa säädetyin edellytyksin;

255. ilmaisee huolensa EPPOlle elpymis- ja palautumistukivälineen ensimmäisen täytäntöönpanovuoden jälkeen ilmoitetuista tapauksista eli 15 aktiivisesta tapauksesta, joista raportoitiin EPPOn vuosikertomuksessa 2022; kehottaa komissiota tekemään yhteistyötä OLAFin ja EPPOn kanssa elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvien petos-, korruptio- ja rahanpesumallien tunnistamiseksi ja kehottaa komissiota toimimaan tällaisissa tilanteissa; kehottaa komissiota tekemään johtopäätöksiä niistä jäsenvaltioista, joissa on liikaa petostapauksia;

256. panee huolestuneena merkille yhdeksän tapausta, joissa jäsenvaltiossa kyseenalaistetaan EPPOn vastuu elpymis- ja palautumistukivälineen varoihin liittyvien rikosten tutkinnassa; panee merkille, että Euroopan unionin tuomioistuinta pyydettiin ennakkoratkaisukysymyksessä antamaan lausunto yhdessä näistä tapauksista;

([23]) Neuvoston asetus (EU) 2017/1939, annettu 12. lokakuuta 2017, tiiviimmän yhteistyön toteuttamisesta Euroopan syyttäjänviraston (EPPO) perustamisessa (EUVL L 283, 31.10.2017, s. 1).

([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2017/1371, annettu 5. heinäkuuta 2017, unionin taloudellisiin etuihin kohdistuvien petosten torjunnasta rikosoikeudellisin keinoin (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 29).

Täytäntöönpano ja vaikutus

257. panee merkille, että vuonna 2022 komissio suoritti yhdelletoista jäsenvaltiolle kolmetoista maksua, joiden kokonaismäärä oli 72,2 miljardia euroa ja joiden edellytyksenä oli 366 välitavoitteen ja tavoitteen (328 välitavoitteen ja 38 tavoitteen) tyydyttävä saavuttaminen; panee merkille, että kun toinen täytäntöönpanokertomus julkaistiin syyskuussa 2023, komissio oli saanut 32 maksupyyntöä 20 jäsenvaltiolta ja maksanut yhteensä 153,4 miljardia euroa (106,3 miljardia euroa avustuksina ja 47,1 miljardia euroa lainoina);

258. panee merkille, että komissio raportoi, että välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamisessa ollaan yleisesti ottaen aikataulussa elpymis- ja palautumistukivälineen ensimmäisen toimintavuoden jälkeen, jolloin keskityttiin enemmän tarvittaviin uudistuksiin, jotta voidaan luoda puitteet tuleville investointihankkeille suuremman vaikutuksen aikaansaamiseksi; panee merkille, että komissio raportoi viivästyksistä verrattuna alustavaan maksuaikatauluun, mikä johtuu elpymis- ja palautumissuunnitelmien tarkistamisprosessista REPowerEU-suunnitelman yhteydessä ja jäsenvaltioiden kohtaamista täytäntöönpanohaasteista, kuten hallinnollisiin valmiuksiin liittyvistä ongelmista, investointien pullonkauloista ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan seurauksista, mukaan lukien energiakriisi, odottamattomat hintasokit, tiettyjen materiaalien puute ja korkea inflaatio;

259. panee merkille, että jäsenvaltiot saattavat ylikuormittua hallinnollisesti siirrettäessä suuria määriä elpymis- ja palautumistukivälineen varoja ja koheesiovaroja samanaikaisesti, mikä viivästyttää täytäntöönpanoa ja voi uhata avoimuutta; panee merkille elpymis- ja palautumistukivälineen ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen välisen päällekkäisen rahoituksen riskin ja kannustaa komissiota tekemään muun muassa tietokantojen avulla aktiivisesti tarkastuksia sekä olemaan yhteydessä jäsenvaltioihin selvittääkseen niiden hallinnollisia valmiuksia, jotta voidaan varmistaa, ettei päällekkäistä rahoitusta esiinny;

260. panee merkille, että useat jäsenvaltiot ovat ehdottaneet, että elpymis- ja palautumistukivälineen varoja käytettäisiin tietyin edellytyksin EIP:n ja muiden kansallisten investointipankkien käyttöön ottamien rahoitusvälineiden kautta yksityisten investointien edistämiseksi; on huolestunut näiden välineiden mahdollisesta käytöstä siinä tarkoituksessa, että elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käyttöä jatkettaisiin vuoden 2026 jälkeen; muistuttaa, että elpymis- ja palautumistukiväline on kriisiväline ja että rahoitus olisi toteutettava sen elinkaaren aikana;

261. toteaa, että komissio tukee kaikkia jäsenvaltioita niiden suunnitelmien täytäntöönpanon nopeuttamisessa ja tarkistamisessa, myös teknisen tuen välineen avulla; korostaa, että komission on tärkeää toimia ennakoivasti jäsenvaltioiden tukemisessa, jotta voidaan parhaiten välttää viivästykset ja vajaakäyttöongelmat sekä varmistaa, että jäsenvaltiot suojaavat unionin taloudellisia etuja ja että EU:n veronmaksajien rahoja käytetään asianmukaisesti; huomauttaa, että erityisesti vakavien sääntöjenvastaisuuksien ja päällekkäisen rahoituksen torjuntaan olisi saatava asianmukaiset resurssit ja kiinnitettävä asianmukaisesti huomiota; panee merkille vastuuvapauden myöntävän viranomaisen tietoon saatetun huolen jäsenvaltioiden hallinnollisista valmiuksista käyttää varat ja panna korkealaatuisia hankkeita täytäntöön erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen kauden loppupuolella;

262. on huolissaan siitä, että komission elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulun mukaan kolme jäsenvaltiota ei ollut esittänyt komissiolle lainkaan maksupyyntöjä joulukuun 2023 loppuun mennessä; kehottaa panemaan elpymis- ja palautumissuunnitelmat nopeasti täytäntöön, mukaan lukien komission arviointi esteistä ja tuloksista; on huolestunut siitä, että jos vajaakäyttöä ei lievennetä nopeasti, se saattaa johtaa maksukriisiin;

263. kritisoi sitä, että välineen päätavoitteiden vastaisesti ”palautumiskyvyn” määritelmä ei ole riittävä, jotta pystyttäisiin parantamaan valmiuksia vastata tuleviin kriisitilanteisiin; toteaa, että palautumiskyvylle tai lisäarvolle asetetaan hyvin vähän painoarvoa palautumiskyvyn edistämisessä, kun korostetaan välitavoitteita ja tavoitteita; kehottaa komissiota luomaan elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulua varten palautumiskyvyn edistämistä ilmaisevan indikaattorin ja esittämään palautumiskykyyn liittyvät vaikutukset taulukossa; kehottaa lisäksi komissiota tarkastelemaan palautumiskyvyn edistämistä harkitessaan uusia välitavoitteita ja tavoitteita, joita otetaan käyttöön tarkistetuissa kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissa; kannustaa tilintarkastustuomioistuinta tarkastelemaan elpymis- ja palautumistukivälineen vaikutusta palautumiskykyyn kaikissa pilareissa tarkemmin jossakin tulevassa tutkimuksessa;

264. korostaa, että komission olisi tarkistettuja kansallisia elpymissuunnitelmia tarkistaessaan edelleen sovellettava huolellisesti elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen liitteessä V esitettyjä tukivälineen arviointia koskevia suuntaviivoja, joissa edellytetään, että komissio arvioi kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia ja antaa niille luokitukset merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta koskevien kriteerien perusteella (19 artiklan 3 kohta) sekä sen perusteella, miten hyvin ne kattavat kuusi pilaria eli a) vihreän siirtymän, b) digitaalisen muutoksen, c) älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun, d) sosiaalisen ja alueellisen koheesion, e) terveyden ja taloudellisen, sosiaalisen ja institutionaalisen palautumiskyvyn ja f) seuraavalle sukupolvelle suunnatut toimintapolitiikat (3 artikla); toteaa, että tämä on tärkeä prosessi, jolla vältetään se, että tarkistetut kansalliset elpymissuunnitelmat olisivat paljon heikompia kuin alkuperäiset suunnitelmat tai eivät enää täyttäisi kriteerejä;

265. toteaa, että elpymis- ja palautumistukivälineellä olisi luotava synergioita ja toteutettavien toimenpiteiden olisi johdettava rakenneuudistuksiin, joilla on lisäarvoa; on huolissaan siitä, että jotkin maat ovat sisällyttäneet vanhoja uudistuksia uudelleen kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiinsa;

266. korostaa, että kaikissa jäsenvaltioissa olisi sovellettava parempaa yhteiseen hallintoon perustuvaa lähestymistapaa, jossa paikallis- ja alueviranomaiset, kansalaisyhteiskunnan järjestöt, työmarkkinaosapuolet, tiedeyhteisö ja muut asiaankuuluvat sidosryhmät otetaan asianmukaisesti mukaan kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; kehottaa ottamaan ne mukaan kansallisten elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpanoon mahdollisimman laajasti kansallisen lainsäädäntökehyksen mukaisesti selkeiden, oikeudenmukaisten, avointen ja ei-poliittisten periaatteiden pohjalta;

267. kehottaa komissiota varmistamaan, että jäsenvaltiot soveltavat korruptioon ja petoksiin, mukaan lukien kavallukset, poikkeuksetta nollatoleranssia;

268. on tyytyväinen elpymis- ja palautumistukivälineen ratkaisevan tärkeään panokseen covid-19-pandemian jälkeisen vakavan talouden laskusuhdanteen ja sosiaalisen kriisin estämisessä ja siihen, että se mahdollisti ennennäkemättömän uudistusten ja investointien aallon kaikkialla unionissa, millä on merkittävä pitkäkestoinen vaikutus bruttokansantuotteeseen (BKT); huomauttaa, että elpymis- ja palautumistukivälineen unionin tason lisäarvo on jo pitkään osoitettu sillä, että elpymis- ja palautumistukivälineen innovatiivinen ja joustava luonne tarjoaa jäsenvaltioille mahdollisuuden saavuttaa unionin yhteiset politiikkatavoitteet; panee merkille, että samalla elpymis- ja palautumistukiväline antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden vastata maakohtaisiin haasteisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmien suunnittelun avulla, kun yhtä arviointikehystä sovelletaan yhtäläisesti kaikkiin jäsenvaltioihin ja maksupyyntöihin;

269. pitää myönteisenä, että uudistukset ja investoinnit, joita jäsenvaltiot ovat ehdottaneet vihreän ja digitaalisen siirtymän tukemiseksi, ovat ylittäneet elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa asetetut tavoitteet, sillä arvioidut ilmastomenot ovat noin 40 prosenttia ja digitalisaatiomenot 26 prosenttia, vaikka tavoiteosuudet olivat pienempiä (37 prosenttia ja 20 prosenttia);

270. panee merkille elpymis- ja palautumistukivälineen kuuden pilarin ja erityisesti maakohtaisten suositusten täytäntöönpanon osalta raportoidun edistymisen ja toteaa, että ainakin jonkin verran edistystä on tapahtunut 68 prosentissa ja merkittävää edistystä 12 prosentissa vuosien 2019–2020 maakohtaisista suosituksista, mikä osoittaa elpymis- ja palautumistukivälineen tarjoamat kannustimet; panee merkille, että myös vuoden 2022 maakohtaisten suositusten täytäntöönpanossa on edistytty merkittävästi ja että ainakin jonkin verran edistystä on tapahtunut lähes 52 prosentissa jäsenvaltioille heinäkuussa 2022 annetuista suosituksista;

271. muistuttaa, että covid-19-pandemia on paljastanut kaikkialla unionissa terveydenhuoltojärjestelmien rakenteellisia heikkouksia, kuten puutteita palautumiskyvyssä ja kriisivalmiudessa; korostaa, että terveys on politiikka-ala, joka kuuluu elpymis- ja palautumistukivälineen kuuteen pilariin, jotka mahdollistavat uudistukset ja investoinnit niiden valmiuksien, laadun ja palautumiskyvyn vahvistamiseksi; panee merkille, että 531 välitavoitetta ja tavoitetta ja 223 toimenpidettä sekä 48 prosenttia arvioidusta vaikutuksesta tähän pilariin liittyy terveydenhuoltoon, mutta pitää valitettavana, että joihinkin kansallisiin elpymis- ja palautumissuunnitelmiin sisältyy terveyteen liittyviä välitavoitteita ja tavoitteita, jotka eivät edistä kansallisten terveydenhuoltojärjestelmien vahvistamista; toteaa, että elpymis- ja palautumistukivälineen avulla arviolta 45 miljoonaa ihmistä voi käyttää uusia tai nykyaikaistettuja terveydenhuoltolaitoksia tai tulla palvelluksi niissä; kehottaa komissiota vahvistamaan mahdollisuuksien mukaan terveydenhuoltoalan valmiuteen ja palautumiskykyyn liittyviä välitavoitteita ja tavoitteita, kun se tarkistaa kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia, ja raportoimaan asiasta vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle;

272. panee erityiskertomuksesta 26/2023 merkille, että vaikka elpymis- ja palautumistukivälineen tuloksellisuusmallin suunnitteluun oli vain vähän aikaa, komissio ja jäsenvaltiot onnistuivat perustamaan seurantajärjestelmän, mukaan lukien tietotekninen järjestelmä, jonka avulla voidaan mitata täytäntöönpanon edistymistä; pitää myönteisenä, että komissio on sitoutunut käsittelemään havaittuja seikkoja ja panemaan täytäntöön niihin liittyvät suositukset;

273. korostaa, että pelkkä elpymis- ja palautumistukivälineen varoista rahoitettujen hankkeiden loppuun saattaminen ei takaa myönteisiä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia eikä laatua ja kestävyyttä; panee merkille tilintarkastustuomioistuimen huomautukset, joissa korostetaan joitakin tuloksellisuuteen perustuvan kehyksen käytön haittapuolia, erityisesti pyrittäessä esittämään tuloksia määrällisesti, sillä välitavoitteilla ja tavoitteilla mitataan pikemminkin tuotoksia; kehottaa komissiota ottamaan huomioon aiemmat kokemukset ja tilintarkastustuomioistuimen huomautukset ja varmistamaan, että tulevat tuloksellisuuteen perustuvat välineet suunnitellaan mittaamaan myös tuloksia eikä ainoastaan tuotoksia;

274. pitää myönteisenä, että yhteisissä indikaattoreissa ja kaikissa politiikkapilareissa oli nähtävillä huomattavaa edistystä joulukuuhun 2022 mennessä, kuten 22 miljoonan megawatin säästöt vuotuisessa energiankulutuksessa, joko rahallinen tai luontoissuorituksina annettava tuki 1,43 miljoonalle yritykselle, koulutus neljälle miljoonalle ihmiselle ja tuki 4 115 196 15–29-vuotiaalle nuorelle;

275. muistuttaa, että neuvosto hyväksyi 15. joulukuuta 2022 täytäntöönpanopäätöksen Unkarin elpymis- ja palautumissuunnitelman arvioinnin hyväksymisestä komission antaman myönteisen arvion perusteella; muistuttaa, että kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaan lisättiin 27 ”keskeistä välitavoitetta” sekä korjaavia toimenpiteitä ja tarkastus- ja valvontatoimenpiteitä; panee merkille, että neuvosto hyväksyi 7. joulukuuta 2023 täytäntöönpanopäätöksen Unkarin muutetun elpymis- ja palautumissuunnitelman hyväksymisestä, mukaan lukien REPowerEU-luku, jonka avulla Unkari voi saada 0,9 miljardia euroa ennakkorahoitusta REPowerEU-varoista; pitää valitettavana, että mainittuun ennakkorahoitukseen ei sovelleta oikeusvaltioperiaatetta koskevan ehdollisuusmekanismin mukaista nykyistä menettelyä;

276. panee merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulussa annetaan reaaliaikaista tietoa jäsenvaltioiden suorittamista maksuista ja edistymisestä sekä lisätietoja, indikaattoreita ja temaattisia analyyseja, ja pitää myönteisenä, että on otettu käyttöön unionin laajuinen interaktiivinen kartta, jossa esitetään elpymis- ja palautumistukivälineen hankkeet maantieteellisen sijainnin mukaan ja annetaan tietoa tilanteesta; on kuitenkin huolissaan siitä, että tilintarkastustuomioistuin totesi, että esitetty tuloksellisuus ei ole täysin läpinäkyvää arvioiden sisällyttämisen osalta ja että yhdistetyt tiedot eivät ole vertailukelpoisia ja lisäksi että tiedot edistymisestä kuudessa pilarissa ovat harhaanjohtavia eli kun toimenpide on osoitettu samaan pilariin kuuluvalle ensisijaiselle ja toissijaiselle politiikanalalle, toimenpiteen vaikutus lasketaan kahteen kertaan; korostaa, että avoimuus menetelmän rajoitteista on äärimmäisen tärkeää, koska rajoitteet vaikuttavat kaikkien esitettyjen tietojen (oletettuun) luotettavuuteen; kehottaa komissiota korjaamaan havaitut puutteet välittömästi ja tiedottamaan ennakoivasti elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulussa esitettyihin tietoihin liittyvistä rajoitteista;

277. panee merkille, että monet puhtaasti kansalliset hankkeet luetellaan rajatylittävinä hankkeina heti, kun niihin liittyy energiaa säästäviä tai energian kulutusta vähentäviä tekijöitä; kritisoi ja pitää harhaanjohtavana julkaistujen rajatylittävien hankkeiden määrän yliarvioimista;

278. panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että yhteisten indikaattoreiden raportoinnin osalta kansalliset tarkastusviranomaiset eivät tarkastaneet laatua ja taustalla olevia menetelmiä missään tarkastetussa jäsenvaltiossa; on hämmästynyt siitä, että eräässä jäsenvaltiossa ei ollut toteutettu monivuotisen rahoituskehyksen otsakkeen 3 menoihin liittyvää ilmoitettua puiden istutusta, kun tilintarkastustuomioistuin teki tarkastuksen paikalla; toteaa, että komissio ei vaadi todentavaa aineistoa tai selityksiä raportoiduista tiedoista, lukuun ottamatta tapauksia, joissa ilmoitetaan arvioidut luvut; panee merkille, että tilintarkastustuomioistuin katsoo, että tämä aiheuttaa tietojen luotettavuuteen ja vertailukelpoisuuteen kohdistuvan riskin eri jäsenvaltioissa; toteaa, että tietojen luotettavuus tarkastusten puuttuessa saattaa vaikuttaa yhteisistä indikaattoreista raportoituihin tuloksellisuustietoihin enemmän kuin välitavoitteisiin ja tavoitteisiin perustuviin tietoihin; pitää tätä huolestuttavana tilanteena, kun otetaan huomioon tilintarkastustuomioistuimen välitavoitteissa ja tavoitteissa havaitsemat ongelmat, ja kehottaa komissiota parantamaan varmuuttaan yhteisten indikaattoreiden raportoinnista; panee merkille tarkastusviranomaisten erilaiset käytännöt, jotka koskevat tavoitteiden saavuttamista ja uudistuksia koskevien tarkastusten ajoitusta; katsoo, että tällaiset tarkastukset olisi yhdenmukaistettava paremmin ja niiden olisi sisällettävä välitavoitteita ja tavoitteita koskevien tietojen luotettavuuden ja paikkansapitävyyden pakollinen tarkistaminen ennen kuin nämä välitavoitteet ja tavoitteet sisällytetään maksupyyntöön; korostaa sellaisen lähestymistavan riskejä, jossa käytetään enimmäkseen jälkitarkastuksia, ja kehottaa jäsenvaltioita välttämään tällaisia käytäntöjä;

Avoimuus

279. toteaa oikeusasiamiehen panevan tyytyväisenä merkille, että ennakoivassa avoimuudessa on tapahtunut edistystä erityisesti elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulun ja sadan eniten rahoitusta saavan edunsaajan julkaisemisen ansiosta; panee kuitenkin merkille oikeusasiamiehen esittämät parannuskohteet ja tukee sen suosituksia, joilla pyritään lisäämään avoimuutta ja vastuuvelvollisuutta elpymis- ja palautumistukivälineen osalta;

280. panee merkille, että parlamentin nimenomaisesta pyynnöstä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa muutetussa asetuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot julkaisevat tiedot sadasta lopullisesta edunsaajasta, jotka saavat eniten rahoitusta elpymis- ja palautumistukivälineestä; pitää valitettavana, että jäsenvaltiot julkaisivat luettelot myöhään, ja panee merkille, että kaikki jäsenvaltiot ovat julkaisseet elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulussa vaaditun luettelon joulukuuhun 2023 mennessä; huomauttaa, että maksut vaihtelevat huomattavasti suuruudeltaan sekä jäsenvaltioiden kesken että kussakin maassa, mikä selittyy elpymis- ja palautumissuunnitelmien heterogeenisellä luonteella; ilmaisee huolensa siitä, miten komissio tulkitsee elpymis- ja palautumistukivälineen mukaista lopullisen edunsaajan käsitettä, sillä lopulliset edunsaajat luetellaan usein vain ministeriön tasolla, kuvaukset ovat erittäin epämääräisiä ja monet esimerkit ovat lähes kaikilla jäsenvaltioiden toimittamilla listoilla; toistaa vaatimuksensa siitä, että sadan eniten rahoitusta saavan lopullisen edunsaajan luettelossa esitetään tosiasiallinen luonnollinen henkilö tai yhteisö, joka on viimeisenä lenkkinä rahansiirtoketjussa; on huolissaan siitä, että muutoin on ongelmallista mitata elpymis- ja palautumistukivälineen varojen vaikutusta ja taata näkyvyys kansalaisille;

281. muistuttaa, että avoimuus ja vastuuvelvollisuus ovat ratkaisevan tärkeitä unionin talousarvion toteutuksessa ja korostaa tässä yhteydessä, että sekä komission että jäsenvaltioiden on tarpeen toteuttaa lisätoimia; pitää myönteisinä muita komission aloitteita elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanon avoimuuden lisäämiseksi; panee merkille, että täytäntöönpanoa ohjaavat keskeiset asiakirjat, kuten elpymis- ja palautumissuunnitelmat, operatiiviset järjestelyt, arviointimenetelmät ja asiakirjat, jotka tukevat tai sisältävät jäsenvaltioiden täytäntöönpanoa koskevia keskeisiä päätöksiä, ovat julkisesti ja helposti saatavilla;

282. on huolissaan tilintarkastustuomioistuimelta saaduista tiedoista, joiden mukaan sillä on ollut vaikeuksia saada elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyviä tietoja tehtäviensä suorittamiseksi; kehottaa komissiota varmistamaan, että tilintarkastustuomioistuimella on täysi pääsy jäsenvaltioiden ja unionin asiaankuuluviin tietokantoihin; kehottaa komissiota takaamaan, että FENIX-tietokannan tietoja päivitetään oikea-aikaisesti tarkastusta ja valvontaa varten; korostaa, että tietojen olisi oltava täsmällisiä ja ne olisi toimitettava vakioidussa muodossa;

283. suosittelee, että tuloksellisuuteen perustuvia välineitä tulevaisuudessa toteutettaessa välitavoitteet ja tavoitteet määritellään selkeästi ja yhdistetään oikea-aikaisesti vastuuvelvollisuuteen liittyvien puutteiden välttämiseksi ja että tuotosten ja tulosten mittaaminen on mahdollista; suosittelee, että tuloksellisuuteen perustuvilla välineillä luodaan selkeä ja täsmällinen todentamismekanismi alusta alkaen; toteaa, että tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta avoimuus ja vastuuvelvollisuus unionin veronmaksajia kohtaan toteutuu;

284. on huolissaan seikoista, jotka liittyvät avoimuuteen ja vastuuvelvollisuuteen yleisöä kohtaan; kehottaa komissiota viestimään jäsenvaltioiden kanssa hankkeiden asianmukaisesta merkitsemisestä, mukaan lukien viittaus siihen, että hankkeelle on myönnetty elpymis- ja palautumistukivaroja; pitää valitettavana sitä, että tilintarkastustuomioistuimen vuoden 2022 kertomuksen mukaan edes komission tasolla ei ole selkeää valvontaa siitä, mitä yksittäisiä hankkeita elpymis- ja palautumistukivälineen varoista tuetaan; korostaa, että eurooppalaisilla veronmaksajilla on oikeus nähdä, mitä hankkeita EU:n rahastot tukevat, missä hankkeita toteutetaan ja mikä on niiden lisäarvo; kehottaa komissiota lisäämään näkyvyyttä ja vaatimaan hankkeiden selkeää merkitsemistä esimerkiksi fyysisiä rakennuksia tai peruskorjauksia koskevina kyltteinä, verkkosivustoilla näkyvinä ilmoituksina, konferensseissa tai koulutuksissa annettavina ilmoituksina tai painotuotteisiin painettuina merkintöinä;

Suositukset

285. tukee tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksessaan ja siihen liittyvissä erityiskertomuksissaan esittämiä suosituksia ja pitää myönteisenä, että komissio hyväksyy suurimman osan niistä; kehottaa komissiota panemaan ne täytäntöön ja tiedottamaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle täytäntöönpanon edistymisestä;

286. kehottaa komissiota lisäksi

i) parantamaan välitavoitteiden ja tavoitteiden jatkuvan tyydyttävän saavuttamisen jälkiseurantaa, myös oikeusperiaatteen alalla, ja soveltamaan tiukasti elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevia säännöksiä ja hyväksyttyjä suuntaviivoja, jotta voidaan puuttua konkreettisiin kumoamistapauksiin selkeiden taloudellisten toimenpiteiden avulla, mukaan lukien maksujen keskeyttäminen ja varojen takaisinperintä, joita sovelletaan, kun välitavoitteita tai tavoitteita kumotaan, elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen ja menetelmien mukaisesti;

ii) tekemään tiivistä yhteistyötä vastuuvapauden myöntävän viranomaisen kanssa, jotta voidaan kartoittaa eri vaihtoehtoja ja asiaankuuluvaa oikeusperustaa, joiden avulla voidaan puuttua siihen, että välitavoitteita kumotaan elpymis- ja palautumistukivälineen täytäntöönpanokauden päättymisen jälkeen;

iii) parantamaan edelleen toimenpiteiden ja niihin liittyvien välitavoitteiden ja tavoitteiden selkeyttä ja varmistamaan, että niissä noudatetaan kaikilta osin asetuksen horisontaalisia periaatteita, kun jäsenvaltio toimittaa kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelman tarkistuksen;

iv) sisällyttämään välitavoitteita ja tavoitteita koskeviin operatiivisiin järjestelyihin selkeitä todentamismekanismeja, joiden avulla välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttamista voidaan arvioida yksiselitteisesti, ja esittämään paremmin mekanismin tarkoitus tulevissa tuloksellisuuteen perustuvissa välineissä samoin kuin ottamaan todentamismekanismi huomioon analysoitaessa välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävää saavuttamista, jotta voidaan edistää mittausten tarkkuutta;

v) jatkamaan jäsenvaltioiden järjestelmätarkastusten suorittamista järjestelmien riittävyyden tarkastamiseksi, jotta saadaan kohtuullinen varmuus siitä, että unionin ja kansallisia sääntöjä, erityisesti julkisia hankintoja koskevia sääntöjä, noudatetaan, ja tekemään tiivistä yhteistyötä tilintarkastustuomioistuimen kanssa, jotta voidaan poistaa sen huolenaiheet varmuusvajeesta;

vi) tarkastelemaan rakenteen riittävyyden lisäksi sitä, miten jäsenvaltioiden tarkastus- ja valvontajärjestelmät tosiasiallisesti toimivat tulevien tuloksellisuuteen perustuvien välineiden kannalta;

vii) auttamaan jäsenvaltioita panemaan elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyvät hankkeet täytäntöön suunnitellussa aikataulussa ja muuttamaan rajatylittävien hankkeiden luokittelumenetelmää siten, että huomioon otetaan vain todellinen maantieteellinen rajatylittävä osa;

viii) tukemaan jäsenvaltioita edelleen siinä, että ne saavat lisättyä hallinnollisia valmiuksiaan käsitellä tilanteita, joissa varoja toteutetaan samanaikaisesti, ja auttamaan niitä vähentämään tarpeetonta hallinnollista rasitusta erityisesti pk-yritysten osalta, yksinkertaistamaan tarjouskilpailuja ja tarjoamaan kohdennetumpaa tietoa;

ix) kiinnittämään erityistä huomiota siihen ja käymään jäsenvaltioiden kanssa jatkuvaa vuoropuhelua siitä, että uudistukset ja investoinnit täyttävät elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevassa asetuksessa asetetut ilmastotavoitteet ja ovat kaikilta osin ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen mukaisia;

x) puuttumaan ilmoitettuihin viivästyksiin varhaisessa vaiheessa muun muassa antamalla jäsenvaltioille teknistä apua;

xi) jatkamaan yhteistyötä tilintarkastustuomioistuimen kanssa, jotta välitavoitteiden ja tavoitteiden tulkinta olisi mahdollisimman yhtenäistä;

xii) parantamaan elpymis- ja palautumistukivälineen tulostaulun avoimuutta ja esitystapaa eliminoimalla kaikenlainen mahdollisuus tulkita lukuja väärin ja mittaamaan vaikutusta palautumiskykyyn tarkemmin osana elpymis- ja palautumistukivälineen jälkiarviointia;

xiii) soveltamaan johdonmukaisesti ja tarkasti ”lopullisiin edunsaajiin” liittyviä elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan asetuksen säännöksiä ja viestimään jäsenvaltioiden kanssa ”lopullisten edunsaajien” määritelmän asianmukaisesta soveltamisesta;

xiv) myöntämään tilintarkastustuomioistuimelle, OLAFille ja EPPOlle pääsy elpymis- ja palautumistukivälineeseen liittyviin tietoihin, myös FENIXiin, niiden kukin oman toimivallan puitteissa;

xv) viestimään aktiivisesti jäsenvaltioiden kanssa EPPOn toimivallasta elpymis- ja palautumistukivälineen varoihin liittyvissä rikosasioissa, koska korruptio tai petokset, joissa käytetään elpymis- ja palautumistukivälineen varoja, ovat Euroopan unionin taloudellisia etuja vahingoittavia rikoksia;

xvi) viestimään jäsenvaltioiden kanssa aktiivisemmin petosten ehkäisystä ja kannustamaan niitä yhdenmukaistamaan petoksista ilmoittamista digitaalisesti standardoidulla tavalla ja hyödyntämään sääntöjen-vastaisuuksien hallintajärjestelmää;

xvii) raportoimaan OLAFille kootusti omissa tarkastuksissaan havaitsemistaan epäillyistä petos-, korruptio- ja eturistiriitatapauksista sekä jäsenvaltioiden johdon vahvistuslausumissa raportoimista tapauksista ja arvioimaan saatuja tietoja, jotta jäsenvaltioille voidaan antaa tarvittaessa ohjeistusta;

xviii) käsittelemään koheesiorahaston ja elpymis- ja palautumistukivälineen varojen välistä vuorovaikutusta ja erityisesti niitä vaatimuksia, jotka voivat vaikuttaa siihen, kumpaa rahastoa on helpompi käyttää, sekä tekemään jäsenvaltioiden kanssa yhteistyötä ja ohjaamaan niitä valitsemaan rahastot sen mukaan, mitä soveltuu parhaiten ja tehokkaimmin kyseiseen hankkeeseen; tekemään aktiivisesti ristiintarkastuksia tietokantojen välillä sen varmistamiseksi, että päällekkäistä rahoitusta ei esiinny;

xix) kannustamaan jäsenvaltioita painottamaan enemmän paikallisten ja alueellisten viranomaisten tarpeiden huomioon ottamista pyytämällä jäsenvaltioita toimimaan aktiivisemmin yhteiseen hallintoon perustuvan lähestymistavan mukaisesti;

xx) pitämään palautumiskykyä ja elpymistä koskevan tavoitteen mielessä, erityisesti kun on kyse kriisitilanteessa kriittisistä aloista, kuten terveydenhuollosta ja tavaroista;

xxi) hyödyntämään tilintarkastustuomioistuimen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevia suosituksia ja täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia, jotta tarvittaessa voidaan suunnitella ja panna täytäntöön unionin tulevia tuloksellisuuteen perustuvia välineitä;

xxii) varmistamaan vertailukelpoisen ja oikeasuhteisen tarkkuustason välitavoitteiden ja tavoitteiden arvioinnissa ja varmistamaan edelleen jäsenvaltioiden yhdenvertaisen kohtelun välitavoitteiden ja tavoitteiden tyydyttävää saavuttamista arvioitaessa;

xxiii) julkaisemaan ennakoivammin asiakirjoja ja tilastoja siitä, miten ne käsittelevät asiakirjojen saatavuutta koskevia pyyntöjä, koska tällaiset tiedot auttaisivat arvioimaan toimielinten ennakoivaa lähestymistapaa asiakirjojen saatavuuteen; vaatimaan, että asiakirjaan tutustumista koskeva hakemus on käsiteltävä viipymättä.